

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

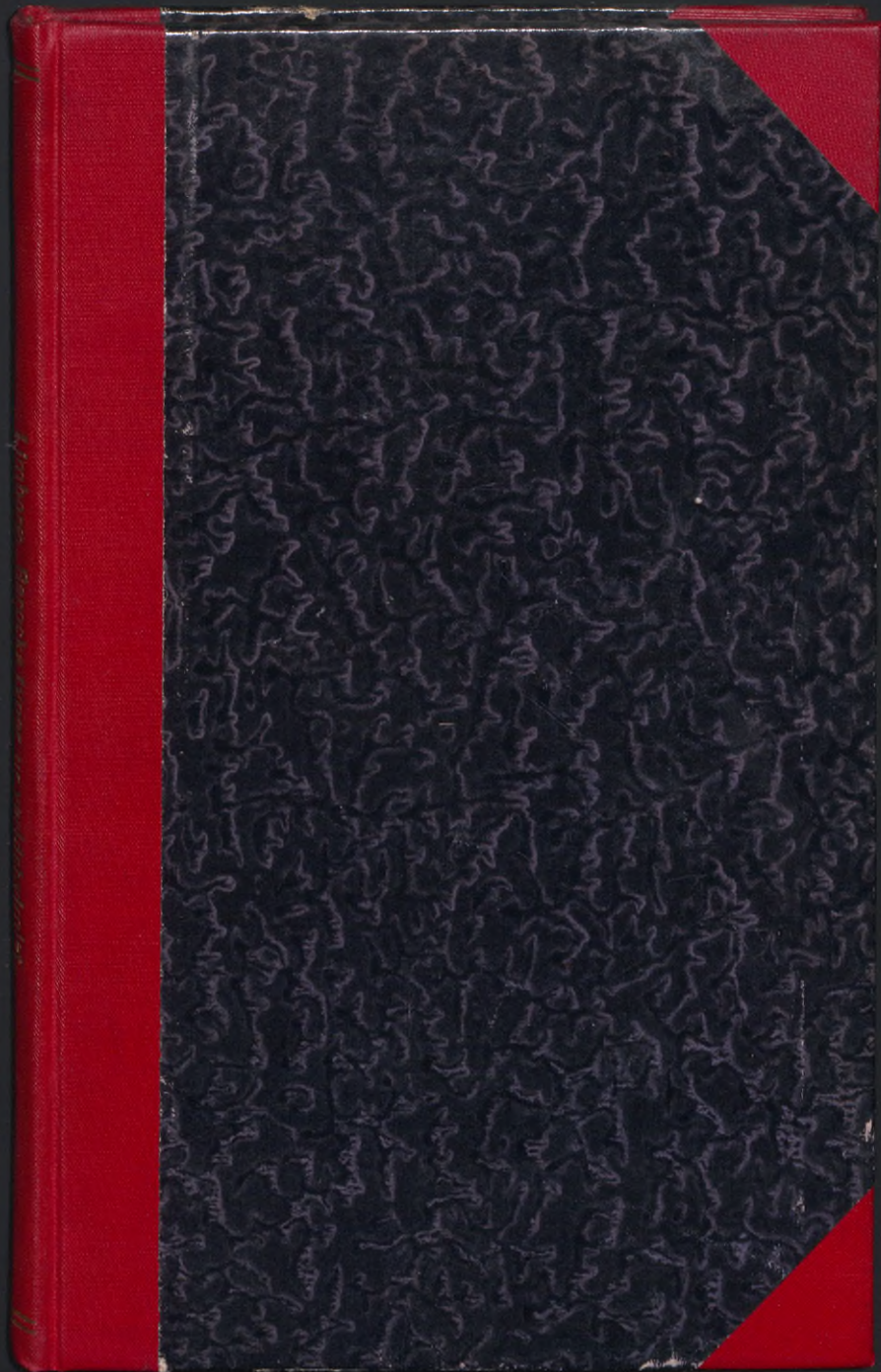
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

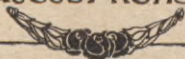

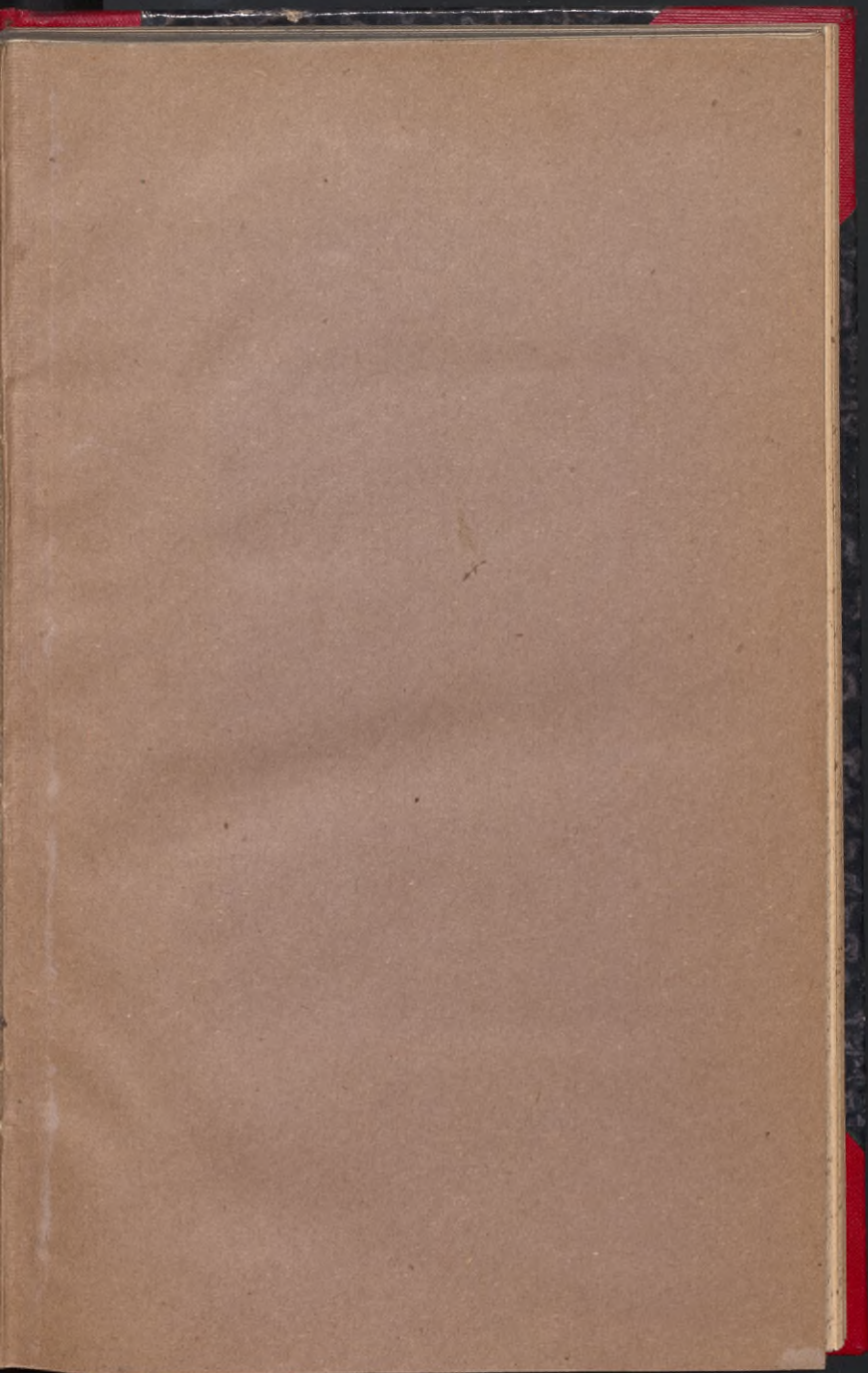
Litt.
Sv.

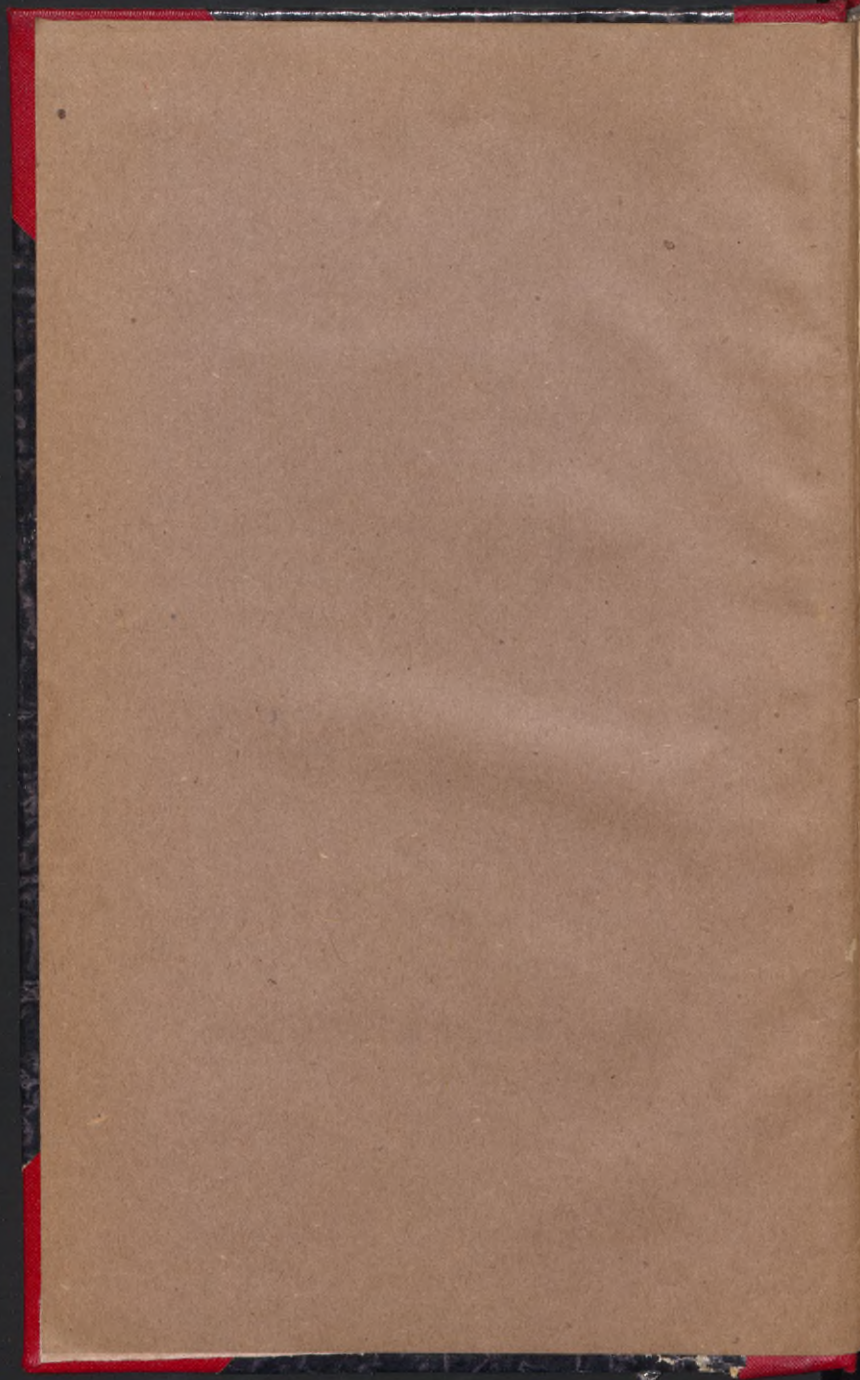
TRANEMÅLA
SÄMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

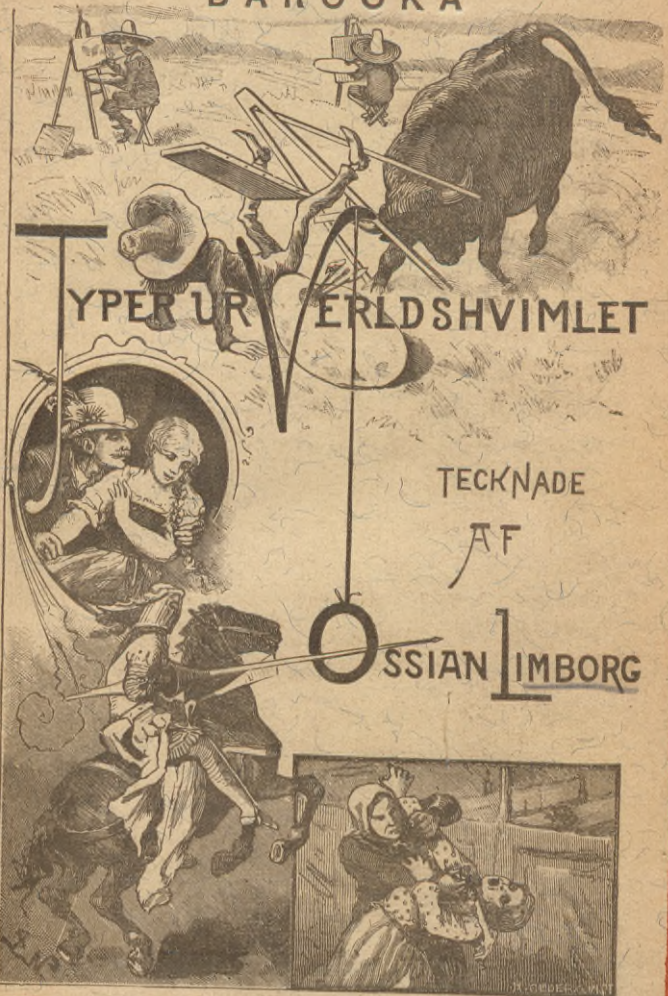

FÜR SKÄMTETS VÄNNER!

BAROCKA

YPER UR VERLDSHVIMLET

TECKNADE
AF

OSSIAN LIMBORG

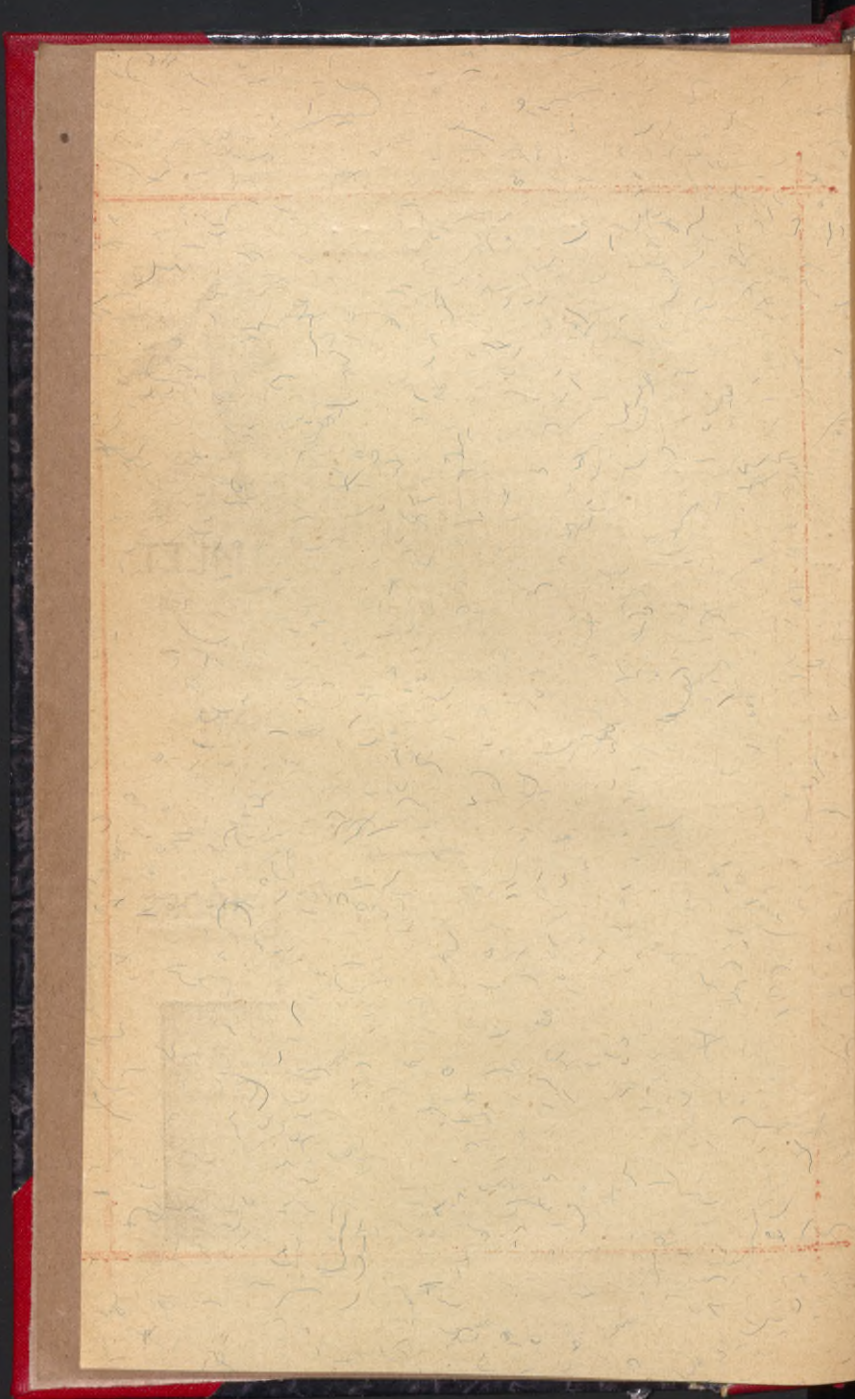
BOKEN FÅR KÖPAS, EJ BORTLÅNAS!

...SOM FÖRSTÄLLER SÖNNER OCH FIENDER!

BORT ALLT HVAD ORO GÖR!

Pris 1 kr. 50 öre.

Bokförlagsföreningen S. ...

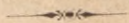

BAROCKA
TYPER UR VERLDSHVIMLET

TECKNADE

AF

OSSIAN LIMBORG
(THORD HELSING)

STOCKHOLM. 1886.
BOKFÖRLAGSFÖRENINGEN SVEA.

BAROCKA

TYPEN OCH VERLISBARNHET

AV

AV

STOCKHOLM

J. W. HOLMS BOKTRYCKERI 1886.

FÖRORD.

anning och satir äro goda vänner, men de äro halfmenniskornas ovänner. Det är dessa två människofiender, som utstyrt mina typer ur verldshvilet. Desse senare framträda så som de i verkligheten lefvat och ännu lefva, tjenade af rangskilnad, öfverklasstytor och andlig starrblindhet.

Hvarför aflönas dessa tjenare? Hvarför?

I rangskilnadens spår skutta omätliga fördelar, hvars örons skuggor förmörka bildningens sol.

Hade vi ej rangskilnad, skulle en svensk kroppsarbetare få lof att höja sig till jemlikhetens nivå, dua sina arbetsgifvare, lägga bort mullbänken och tugga holländsk pickanell för 36 skilling rullen, supå sig full på första klassens källare och slåss med handskar på händerna liksom vanliga människor — men det skulle bli hans ruin; det stod han inte ut med i längden.

Hade vi ej rangskilnad, skulle pennfaktaren få lof att ta bonden i handen, och då skulle kanske den senare af förtjusning klämma till, så att den förre aldrig mer kunde peta sitt namn på en falsk vaxel — men det blefve hans ruin; det stod han inte ut med i längden.

Hade vi ej rangskilnad, skulle presten och länsmanen på sina kontor bli öfverlupna af bönder och slikt; ty då gick det inte an att låta bönderna stå i förstugan och vänta, tills hvars och ens tur kom. Embetsmännens mattor heder och värdighet finge dödssparken deraf — och det skulle bli vederbörandens ruin; det stodo de inte ut med i längden.

Hade vi ej rangskilnad, skulle landshöfdingen ej våga tillrättavisa en kronofogde och en länsman för försummelse och tjenstefel, då skulle desse senare utan befogad anmärkning få lof att t. ex. på ett bevaringsmöte uppträda civilt klädda, då öfrige tjenstemän äro klädda i uniform — en sådan uppoffring som att hålla sig uniform skulle blifva deras ruin, det stodo de inte ut med i längden.

Hade vi ej rangskilnad, skulle det vara osanning, att vi alla äro småländningar inför vår herre — och det skulle bli vår ruin, det stode vi inte ut med i längden.

Ginge inte vissa människor på styltor, skulle de inte slå sig så våldsamt i fallet, när de ramlade.

Vore inte större delen af menskligheten andligt starrblind, skulle det vara odrägligt tråkigt att lefva.

Jag öfverlemnar åt allmänheten första samlingen af mina typer, tecknade så barocka som människorna gjort originalen, jag känner mig lifvad af hoppet, att mitt arbete skall ega alla de dåliga egenskaper, som nu för tiden höjer en bok till ryktbarhet. De goda egenskaper min bok möjligen eger, dem talar jag inte om och inte heller tror jag Carl David af Virsén kommer att göra det. Läsaren får sjelf leta fram dem mellan raderna; ty de finnas der.

Jag har haft skarpa konflikter med »moralens och den uppodlade smakens fordringar», innan tanken mognade, som satte i scen utgifvandet af »Barocka typer ur verldshvimlet». Jag har kommit till det resultatet, att när man gör goda affärer i allt, som för bildade människors ögon, de må nu vara ljusblå, mörkbruna, stora, små eller skefva, med eller utan korkade bryn och enkeltjusare, vinner anseende och på ljudspråket kallas passande, då kan man lugna sitt sinne med att ha uppfyllt moralens och den uppodlade smakens fordringar.

Hvad som är passande för en är deremot icke passande för en annan, det har jag ofta kommit under fund med. Det har därför sina svårigheter att utan en djupare inblick i moralens och den upp-

odlade smakens vetenskap kunna dra en gränslinie mellan det passande och icke passande. Det är nemligen så stäldt här i verlden, att den uppodlade smaken alltid väljer det som är passande. Derpå ha vi dagligen och stundligen bevis lika bindande som en förlofning i maj. Men det opassande?

Jag vill inte nämna sådana opassande saker som att tala sanning; ett ord som borde uteslutas ur hvarje lexikon såsom betecknande något högst cyniskt, och jag vågar ej kasta mig in på det fältet. Sanningens historia torde vid ett annat tillfälle berättas; här vore på sin höjd meningen anföras, att den ohederliga och skyldiga sanningen nu blifvit gift och följaktligen bytt om namn, hon bär nu det mycket vackra och klingande namnet — *Skandal*. Hennes förhållande till människorna kännes i alla. Jag måste till min skam erkänna, att jag ännu älskar henne.

När en ung furste uppför sig likt annat hyggligt folk, som vet hvad som är passande, säger hvad han tänker, spottar sina vänner i ansigtet istället för på ryggen, gör konkurs för att repa sina dåliga affärer, och då och då tar sig ett städadt poetiskt rus, för att folk inte skall tro, att han är goodtemplare i stället för blåbandist, då anses han ännu sväfva i okunnighet om hvad som är passande och hans uppfostran är inte fullbordad. Det är

deremot mycket passande att en ung furste älskas af sitt folk så innerligt, att det skänker honom apånage för att han skall kunna bli i tillfälle att begå alla möjliga dårskaper, att folket betraktar dessa (dårskaperna) på samma sätt som konung Oscar II betraktade Liss Olof Larsson, när han smickrade monarken med att denne inte den der gången talade mot sin öfvertygelse. Ännu har inte svenska folket lärt sig hvad som är passande; men det är långt till domedag, tar jag för afgjort — om man får döma af det sätt, hvarpå vederbörande befrita sig om att förstöra all slags onyttig galenskap, från monarkiens bestånd till rabies canina.

Det är ett ojäfvigt bevis på att smaken är uppodlad hos vår militär, då han i denna onda tid i stället för att slåss med den vanliga pliten tar till andans svärd (tungan) och i oinvidga trähus slåss vådeligen mot väggohyra, djefvulen och vårt eget kött, och uppmanar de, som krymplingar äro, att draga till drottningens protegé den guds mannen Boltzius för att afklädas och smörjas och när kryckorna ryckas undan, falla till marken och bryta af ben och armar. Det är mycket opassande och omoraliskt, isynnerhet för en publicist, att uttala en enda egen tanke, att inte berömma Carl David af Virséns karamellsverser, att skrifva på annat sätt än att folk, som läser det skrifna, gör som jag

gjorde, då jag fick mig tillsänd den 470 sidor tjocka boken »Spanmålstullarne vid riksdagen 1886», — började känna mig sömrig och gäspa kl. 12 på dagen.

Det är mycket opassande att midt på gatan, fastän ingen ser det, visa sin ömma passion för en ung obekant flicka genom att närma sina läppar mot henne på det ställe, der en anständig flicka eller gosse ber sin älskling kyssa sig, när de äro på tu man hand; men det är mer än passande att trycka en fullkomligt obekant skönhet eller fulhet till sitt bröst i takt efter musikens toner i en upplyst sal i mångas närvaro.

Moralen och den uppodlade smaken fordrar, att man icke tror på något annat högre väsen än det som uppkommer, när smekmånaden är slut, och mannen finner, att debet och kredit gå ihop på samma sätt som förlängningen af benen i en trubbvinklig triangel. Med ett ord vi lefva i ett tidehvarf, då man bör anse för passande, för öfverensstämmande med moralens och den uppodlade smakens fordringar allt, som upprör ett oskyldigt och dygdigt sinne.

Man bör aldrig tro, att den uppodlade smaken fordrar någon dygd af menniskan; alla goda gerningar, som en sådan opraktisk egenskap framalstrade, äro nu löjeväckande, man hjälper ej längre hvarken sig sjelf eller sin nästa utan stjelper allt

hvad stjelpas kan. Är man i besittning af en så pass ädel känsla som egoism, då slåss man om matbitarne och det är den låge som gör det, som vill hindra den höge från att få äta godt!

Jag har, vid utarbetandet af föreliggande arbete, med diplomatisk noggrannhet iakttagit allt, som smärtsamt berör »moralens och den uppodlade smakens fordringar».

Stockholm i juli 1886.

Ossian Limborg.

SOMMARSTUDIER.

På villovägar.

ungen lemnade på kort tid styrpinnen i tronföljarens hand, statsrådet lade portföljen på hyllan, grosshandlaren samlade ihop sina res-effekter, bonden hemtade andan efter det trägna vårarbetet, reste upp härfven mot logväggen och slängde en surmulen blick mot himmelen, ty det var torka i luft och strupe, och det var slut med vårterminen, och därför gjorde äfven studenterna liksom många andra, de lade sig på latsidan så mjukt och angenämt som möjligt.

Jag skulle ju också ut, kantänka. Jag hade fått kondition hos en patron i det verldsberömda, storartade fiskläget Kåretof vid vestkusten, och jag kom dit på villovägar.

Jag gick ombord på ångaren så som man går, när man skiljes från glada kamrater, glas och skålar, ty jag gjorde så. Det var vid kajen i det framåtskridande samhället Xstad, ångbåten låg.

Det var natt.

När jag kommit ombord gick jag till kojs, när jag gjort detta, insomnade jag och hade tänkt sofva den resterande delen af natten. När jag vaknade vid ett tiden var jag ej ensam i kajutan. En skräddare, som det befans, hade praktiserat sig upp i öfra sofgemaket. Han var en liten spelevinker, en äkta »bordstudsare»; men hade trots sin oansenlighet tagit mått af åtskilliga storheter. En gång nådde han ej om, och det var när han velat ta mått af vår qvinliga storhet Jordan. En kollega i Stockholm fick han till att hålla i ena ändan af måttbandet, medan han sjelf gick jorden rundt med den andra, men längre än till Chicago i Amerika kom han aldrig, den lille gynnaren. När han fick veta att ryggen var lika dryg som magen, vände han om och var nu på väg till Stockholm, som han ämnade lyckliggöra med åtskilliga mått och steg.

— Men far ni denna vägen till Stockholm? Åh, jag förstår; ni ämnar styra kosan öfver Göteborg. Kommer väl från Köpenhamn?

— Jag gör så the devil heller, Sir, you har sofvit bort momoirerna, I believe — och han visade mig svart på hvitt, att han aldrig i sitt lif begagnat en tandborste.

Jag teg, ty jag trodde att karlen var systematiskt plakat. Jag gick upp på däck och frågade styrmannen, om han hade klart för sig, antingen vi ännu hade passerst Kåretof eller ej. I förra fallet ämnade jag i Malmstad lemna ångaren åt sitt värde och gå i land der, och jag hotade neptunisonen med vatten och bröd, om han nekade mig lösa

billjett till nämnde stad. I egenskap af en första klassens passagerare undanbad jag mig allt skämt.

Styrmannen var lika tillmötesgående som skräddaren; han visade tänderna, och vid skenet af natt-huslampan gjorde jag äfven här samma upptäckt; en djurläkare skulle på minuten kunnat ha bestämt hans ålder. Han sade att vi (styrmannen och jag) visserligen i det närvarande stäfvade mot Kåretof — vi gingo nemligen akteröfver — men att ångaren var på väg till Palmö.

— Palmö? — utbrast jag i samma ton, som en gurmand frampressar interjektionen åhå! strax efter maten, när han inte orkar mera, och ilade ned i kajutan lik en fröken på trettio som glömt sina löständer på salongsbordet.

Der gjorde jag följande reflexioner: Orätt ångare. Mörkret. Glad sinnesstämning. Palmö. Alltså är jag på väg till Palmö, Yköping, Valmar och Stockholm. Detta kan verkligen kallas att rusa af i bakrus. Jag skulle vara på väg till Stockholm, det vill säga om jag inte drömmer eller går i sömn, — nå, kör i vind för Stockholm då. Nej, min gosse, du har bestämdt en mycket sangvinisk hufvudvärk? Kassan tillåter icke en slik åderlåtning, hon är redan mycket beqväm att bära och lider af tvinsot. När jag vaknar i Palmö, går jag naturligtvis i land, om det gifves någon möjlighet att undvika motsatsen, hvilket tål att tänka på.

Jag ruskade upp städerskan och befalde henne att väcka mig, när ångaren lade till vid Palmö; hon lofvade det, men tillade att hon hade för sed att alltid glömma sådana löften. Jag purrade kap-

tenen för att vara säker; men han bad mig att dra in i magen på Karl XII. Som jag hvarken kunde eller hade lust att uppfylla hans befallning, gick jag åter ned till min sofplats. Skraddaren höll på att dra timmerstockar från den ena ändan af salongen till den andra, under det att jag en stund selsatte mig med att dra en mängd kroklinier mellan det passande och opassande till lands och till sjös; men mina trigonometriska kunskaper räckte inte till på det senare området — och i den tanken insomnade jag och sof — men jag sof öfver.

Ångaren stannade mot vanligheten endast en half timme i Palmö, och derefter rusade han i väg mot Yköping. När jag kom upp på däck, upptäckte jag utan svårighet, att jag kommit dit upp en timme för sent, dessutom hade det varit bäst att låtsas som om det regnade, ehuru himmelen var klar. — Sjögången gick på som en Starkodder, och sjösjukan hans värda lifsledsagarinna, gick omkring som en frestande gudinna och bjöd ut sig åt både stora och små, rika och fattiga.

Jag stälde mig förut, för att svalkas och grina mot horisonten, och jag blef i tillfälle att jemföra, om mina tänder voro lika hvita som sjöskummet, hvilket yrde öfver backen och för resten gjorde sig hemmastadt i hvarje krok. — Hit i fören hade skraddaren blifvit transporterad med tjenliga medel, när man kom underfund med, att han var en däckspasagerare. Han låg på en box (på flytande svenska: låda) och bjöd spygatten på utskänkning. Här låg ett annat människobarn och vred sig som en besatt,

medan en tredje svor ve och förbannelse öfver en fjerde, som i all välmening påbördat honom en hel 65-öres middag. När jag sett mig mätt på spektaklet, gick jag ned i kajutan utan att ha begått något mord hvarken af skadeglädje eller medömkan.

Ju närmare vi kommo Yköping, desto allmänare stängdes minuteringslokalerna, ty det var smult både inom- och utombords.

Yköping är i sjelfva verket en stad. Han är dock mindre än både London och Paris tillsammans. Hurudana husen egentligen sågo ut i de vanliga gatorna och gränderna kom jag aldrig på det klara med, ty hvarje gång jag sneglade åt ena eller andra sidan plumsade jag antingen ned i en dypöl, som var djupare än professor Ribbings filosofi, eller fastnade jag i en sophög, högre än Pinden, eller slog jag knät mot en högre gatsten. Först när jag kom till något, som kallades torget, vågade jag blicka upp. »Theater» stod der med quartershöga bokstäfver på ett urgammalt hus. Jag gick in; längst till venster fans en dörr, som såg ut som om hon kunnat spricka af harm öfver sitt vinda utseende, men på hvilken stod: »Engång till Theatret». Till höger om denna en annan, på hvilken stod: »Orchester» och »Settande Åskådare Plattsar 1—6.» På en annan dörr: Nedre Amphetheatren. Settande Plattsar 9—15» På en tredje: »Stående Plattsar 1—4» Nu var det mörkt, och jag kunde ej anteckna flera galenskaper.

Det torde ursäktas, att jag ofrivilligt kommit på villovägar; om detta ej inträffat, hade hvem som helst gått miste om min reseskildring och det hade i

sanning varit stor synd; men nu går det löst på Kåretof, och der träffas vi härnäst — om det skall så vara.

De kåretofsares stad.

Jag kom med skjuts till Kåretof.

Kan undra om läsaran någongång varit i Kåretof.

Från hafvet komma ofta allt för friska kårar, som tofsa till luggen på de beskedliga Kåretofensarne och med anledning häråf har någon spjufver gifvit invånarne det härresande namnet »kåretofsar», och för korthetens skull vilja vi göra så med.

Platsen hade flera tjog invånare och ofta nästan lika många vrak (skeppsvrak) längs kusterna.

Att beskrifva ett fiskläge behöfs väl inte, eller hur? Men Kåretof är ej ett vanligt sådant, och därför blir troligen ett utkast af nöden.

Man har tagit en med pyramidformade klippstycken besatt gata, vid hvilken man satt ett hus här och der, så ser det ut der.

En väderqvarn har klättrat upp på en backe norr om fiskläget. Han tillhandahåller allmänheten med »gusslån», upplyste mig skjutsbonden godhetsfullt.

Innan vi hunnit fram, reste vi förbi en kyrka, som mycket betecknande står vid en korsväg. Den

breda vägen — det är nemligen en bred och en smal väg, som der korsar hvarandra — leder till bönbuset, den andra förbi qvarnen, genom planteringen, och mynnar ut vid ingången till en lönkrog. På kyrktornets spets står en tupp lik ett frågetecken efter en lång spetsig sats, som låter så här: Hvad tusan plåtar tjenar det till, att jag står här, när alla religiösa kåretofsar gå på bönehuset; men endast de, som vilja visa sina trasgranna toiletter, tråda här in, och de, som hvarken äro religiösa eller ega granna toiletter, gå in på lönkrogon?

Längre bort i linie med kyrkan och qvarnen ligger, som vi nyss nämnt, planteringen, genom hvilken vägen sträcker ut sig som en hvit benikemask på en grön matta,

Här var fordom en Sahara i miniatyr, men hvarken gnu eller lejon funnos der den tiden. Staten tog öknen omhänder och planterade barr- och löffrön i sanden, och sedan vår herre i tjugufem år gjort sitt till, fick planteringen det utseende den nu har. Och nu synas der både gnu och lejon — den tiden på dygnet, slika djur börja att visa sig.

I skogen är en slätt som kallas — tivoli. En bäck slingrar sig genom den fuktigaste delen af skogen, der djuren om nätterna ha allehanda fukter för sig.

Från backen, der kyrkan står, kunde jag urskilja, hvar bäcken mynnade ut i hafvet. Från detta ställe stack ut i sjön en båt, lastad med städade ungdomar. En hund, som glömt sig kvar på stranden, satt och tjöt i solskenet. Tjutet for i kapp med hafvets vågor längs stranden och skrämd

en hop ancor och gäss ut i vattnet, der män, qvinnor och barn badade; det for in i örat på några af fiskarnes hustrur, som hängde upp nät till torkning på steglar nedanför husen och gick ut genom det andra; skar med hörntanden i sank en båt, som låg i vägen; for in i hamnen och ramponerade segel och sköt; kastade sig öfver den halftorra tjärkostymen på några båtar, som väntade på att »lanschas»; tog forskluten mellan tänderna och for in i näsborrarnes på några bönder, som kommit ned på bryggan för att köpa fisk; tumlade in mellan vagnar och hästar — bort derifrån och slog sig förfärligt mot hörnet på ångbadhuset, hvilket stod öde af brist på badgäster, som önskade att bli skinnade; upp på klippan, der lotsarne hålla utkik efter »vraug», hvarefter det dog sotdöden i en skorsten, som tillhörde ett hus vid slutet af fisklägets södra ända.

Skjutsen stannade samtidigt framför patronens, grosshandlaren Mankes storartade butik. Jag lutade hufvudet bakut, så att det gjorde ondt i nacken, för att se hur högt det var till takåsen, — men förgafves; takåsen var nemligen, när jag stod upp rätt i den höga vagnen, i jembredd med hakan. I dörren till butiken och närmast öfre dörrposten fick jag syn på ett par stora runda glasbitar och bakom dem ett hufvud, hvilket hade ett ansigte med en utstående haka, tunna läppar med fjun på och ofvan om dem en näsa. Dessa egendomligheter tillhörde en mensklig varelse med halmhatt på hufvudet.

Våra hattar lyftes samtidigt.

Vi helsade ömsesidigt.

— Förmodar, jag har nöjet se hr Gideon Manke?
— utbrast jag och hoppade jempföttes ned på bron,
och så stod jag vid hans sida.

Jo, det var nog så. Den ene af mina elever såg alltså ut på det der viset. Han var enligt vår nuvarande tidsräkning några och tjugu, gift, f. d. student, numera grosshandlarens biträde i minut-handeln och skulle lära sig engelska; emedan engelska ångbåtar ofta förlora på kusten.

— Skall herrn bada?

— Nej, jag ämnar äta middag.

— Jaså, inte bada före middagen?

Han såg på mig som en katta med ungar och glasögon ser på en newfoundlandshund.

— Kör ned till Stina Knotmark, och fråga om hon har någon middag färdig åt er, — fräste det till i mitt högra öra. Han pekade på skjutsbondens nattkappa, hvilket skulle beteckna, att det var till skjutsbonden han talade.

Vid stranden sutto en mängd stugor på huk; de sutto der kutryggiga och med hufvudet på sned likt gamla, fromma gummor, som läsa i bibeln genom ett par fyrkantiga glasögon. Stina Knotmark bodde i en af kojorna, ungefär i midten af raden, så pass aflägsset från Mankes butik, att skjutsbonden fick god tid att ge mig en kort beskrifning öfver detta stycke af hin onde:

Hon hade skrämt lifvet af tre handfasta karlar, om hvilka man med säkerhet visste, att de ej en gång bleknat för döden — i sina vanliga hvardagskläder. Nu höll hon logis för sjökaptener och styr-

män och matrosar, som ej kunnat drunkna vid skeppsbrotten, för vandrande judar och gesäller, och strök skjortor och hade en tunga snabbare än en spikhammare.

Vagnen stannade för andra gången framför ett hybble, som vid närmare undersökning hade en omisskännelig likhet med ett hus — mitt logis. Jag steg ur vagnen, gick bort och knuffade till det, men det rörde sig ej ur fläcken. Vinden gaflade med dörren, som skrek med sina rostiga jerntungor: Stig in om du vågar, fähund!

— Och hvad kan meningen vara med, att jag skall bo här? — frågade jag skjutsbonden.

— Vet inte. Manke har en stor gård med många rum, men troligen har det skett af välvilja, för att sillen skall bli några stenkast färskare, innan den för er räkning lägges i grytan; ty något annat än sill och en sqvätt mjölk då och då får ni, min själ, inte hos henne. Den slags kost har hon gått på med nu i flera år, och folk äter och tiger för att slippa få ovelt.

Skjutsbonden var småländing.

Han skulle förmodligen ännu länge ha hållit på med sina tröstegrunder, om han inte blifvit afbruten af en skepnad, som kom utrusande från grannkojan, klöf luften med snälltågsfart och gjorde front emellan vagnen och stugudörren.

Jag ryste och kom ofrivilligt att tänka på en viss strof ur Wadmans poem: »Jag blir ej rädd;» ty skepnaden framför mig liknade på ett hår ett benrangel med en kudde fastbunden på midten, sedan allt sammans blifvit instuckat i ett fordral af

sämskskinn. Hon såg arg ut liksom dödsskallar i allmänhet göra; tänderna voro lyckligtvis glesa, utslitna och skallrade i tandgården, men händer och naglar voro i dess ställe så mycket rysligare utbildade, långa och krokiga som ugglans klor.

— Hva' ä' de' freaugan om? — ljöd i flera tonarter en stämma, skarp som randgräset.

Min skjutsbonde underrättade om, att jag var den der herrn, som skulle konditionera hos Manke.

Då grinade hon så förfärligt, att tandköttet blef synligt och lyste af skadeglädje. Hon skickade mig ett par kärvänliga blickar; men jag trodde, jag fått en hötjuga instucken mellan refbenen. Hon slog upp begge dörrarne på vid gavel och bad mig stiga på; det lät som en dödsdom.

Jag bockade mig djupt — för att kunna träda in genom öppningen i väggen, derefter dängde jag omedvetet hufvudet mot takbjelkarne, så att det gnistrade för ögonen, och rummet fylldes med rök — men det fattade ej eld. När jag jemrade mig skrattade husets döttrar, som höllo modern i kjorteln. Om min värdinna drog på smilbandet vet jag ej, men hon gapade och förvrängde ansigtet på ett oroväckande sätt, jag antog att det skedde af medömkan; men det var så hennes sätt att gapskratta. Några ljud kommo ej ut genom munnen, utan de gingo ned genom matstrupen, och det bullrade invärtes som i en vulkan. Jag förstod nu, att hon var en hexa, som stod i förbund med djefvulen.

Det äldsta af barnen var 14 det andra 5 år.

När vulkanen upphört att bullra, tröstade hon mig med, att i huset bredvid hade taket varit en

half fot lägre ned än här», men att egaren föregående vinter gjort det ytterligare en fot lägre i och för inbesparande af bränsle.

Mitt rum bestod af tak, fyra väggar och en imperialsäng, som fyllde det, så att några andra möbler ej kommo ifråga.

Någon middag var ej färdig, hvadan jag gick ut för att äta sjöluft så länge — med den repliken instucken från två håll i mina öron, att hon haft till inhyses »lika fina harrar» som jag var — åter igen det älskliga leendet. Jag slog igen dörren och darrade i alla leder.

En student.

När jag lyckligt och väl krupit ut genom hybblens ingång, varseblef jag på kort afstånd en undersätsig och tänkande personlighet med klyftiga drag, ljust hår och studentmössa på hufvudet. Han såg lika tvifvelaktigt förnöjd ut och sprättade med sin käpp alldeles som en student, hvilken är ute för att »vigga» en tia till en »zvyck». Han helsade mig, som om vi varit bekanta i tio år. Det var grosshandlar Mankes yngste son — nitton år gammal.

— Hvem har jag det nöjet att?... Jag kan ej påminna mig att förr ha sett herrn...

— Herrn! Kan inte komma i fråga. Vi äro ju studenter, båda två. Var god och tilltala andra personer med herre, men mig med andra personen

singularis. Dopvattnet välsignade mig annars med det enkla namnet Uno. Hvad heter du? — Jaså, Thord. — Jag längtar att få tömma en bägare tillsammans med dig Thord — härvid spände han ögonen i mig som en tjuf i en kassakista — du hederspascha; ty det är du nog, och är du det inte, så skall du döpas dertill i drufsajt. Min brors vinbuteljer önska likasom jag att ej se korkade ut i din närvaro. Hans biffstekar — kött bestå vi oss med hvart femte år och i dag är det en kött dag — skola kittla din gom på det mest gastronomiskt retande sätt. Nu gå vi på »gästis» och äta middag. Ser du, der är bönhuset. Jag tror ej på köttets pånyttfödelse i annan mening än under formen af en förtärd biffstek. Huru må upsaliensarne? Jag blef bekant med några studiosi, när jag var deruppe på besök. Till sitt yttre äro de som vanliga studiosi, spetsiga och trubbiga och midt emellan; men de tycktes i allmänhet besitta stor beläsenhet. — Ack, du gamle, friske Thord! Härvid slog han mig i ett anfall af vild förtjusning och sann inspiration på axeln med handen, fälde ned hakan i halsgropen och log upproriskt.

Jag försökte här att få inflika ett par ord, men detta öfverskred alldeles min förmåga.

— Nu äro vi framme vid gästis. Min bror, din blifvande elev, är gästgifvare. Akta dig nu, när du skall öfver den här stenlagda gatan; man måste sannerligen, säger jag dig, ega getens skaplynne för att behändigast praktisera sig från den ena stenen till den andra. Var så god och stig in. Detta är »Stadens Hotell».

Vi stodo framför ett ruckel, hvilket förhöll sig till min bostad så som trasorna till en tras-hank; och kan läsaren nu föreställa sig hur det såg ut.

Nu äntligen trodde jag ett tillfälle skulle yppa sig att upplysa om, att jag ej direkt kommit från Upsala, utan från...

— Ack, du gamle, friske Thord! — afklippte emellertid mitt försök att för andra gången få ordet; ett nytt slag på min axel följde, hakan for åter ned i halsgropen och samma upproriska skratt jag nyss hört ljud fortissimo.

— Det är inte meningen att du skall svara, — skref han med blicken öfver hela mitt ansigte. Det såg ut som om han tänkt: Herre Gud om du ändå vore en kåldolm. — Jag erfor sedan att detta var hans favoriträtt.

— Jag kan också engelska, — fortsatte tungan jag har läst en och en half lektion i »Grönlund»: *Have you the bread? Yes, I have the bread.*

Min ledsagare försvann plötsligt med »the bread» på tungspetsen, och jag blef lemnad i portlidret åt mig sjelf att reflektera öfver, huru länge en menniska med normalt utrustad hjerna och själsstyrka möjligen skulle kunna lefva i detta märkvärdiga samhälle.

En goddagspilt med fru.

På den smutsiga stenbron, som — enligt min uppfattning — ledde in till köket, satt en ung kvinna med hängande ögonlock och iklädd en ljusröd sidenklädning. Jag erfor sedan, att hon var gästgifvarens madam.

En köksa af obestämd färg och form nedkom med ett skulämbare och spilde något af dess innehåll öfver den granna klädningen. Detta tycktes emellertid ej försätta madamen i dåligt humör, ty hon utbrast:

— Angelika, du har väl slagit vatten på elden, sedan kaffet blef färdigt; ty hvar femte minut »brinner ett öre opp».

— Jo men.

— Tycker du inte min nya klädning är vacker?

— Jo men.

— Har det kommit någon resande.

— Jo men; det är en resande, som begär varm mat, och han skall resa med ångbåten om en half timme, men nu tål det en timme att åter få elden att brinna.

— Gå då och säg honom, att han får vänta ett par timmar. Sätt ifrån dig skulämbaret, innan du går in. (Pigan går.) Se så, nu skall jag gå in till min man och afråda honom att köpa mig en dyr sommarkappa; ty då får jag en som kostar ett-hundratjugufem kronor. — Herre Jess, hvad det är arbetsamt att lefva!

Detta är »Stadens Hotell».

Madamen lemnade scenen utan att ha upptäckt min närvaro.

Uno kom strax derefter ut och med honom en figur, som kunde vara cirka trettio år gammal, med pincenez på en uppnäsa, som pekade upp mot solen. Under bröstkorgen hängde en sferisk utbildning, en sådan som endast feta personer bestå sig med. På hufvudet bar han en indisk tåpi (solhatt à la Stanley) och på fötterna skånska träskor. Han var iklädd nattskjorta, en randig sommarrock med stropp bak och ett par korta vinterbyxor. Hufvudet höll han något bakåtlutadt, så att blicken träffade sitt mål under pincenezen: men det tyckes falla honom särdeles besvärligt och ansträngande att betrakta någonting. Ett spotsk leende orkade knappast öfver läpparne, som omslöt en tjugufemörescigarr. Händerna voro instuckna till handleden i byxfickorna. Hyn hade en sådan der hvithet, som lättja och nattvak ge åt vissa kvinnors ansigten.

— Wie steht's? Menniska, marskalk, skarlansteber, som det heter på latin. — Och nu såg han på mig, som när man ser på en mycket vanlig markatta.

Jag bugade mig för matadoren.

Han berättade strax, att han varit i Tyskland och lärt sig helsa på folk.

— Men, invände Uno, morbror Pål måste resa till Lybeck och hemta dig igen; emedan du gick och suddade och ingen annan tyska lärde dig än att dricka bier såsom sådant — du god-dagspilt.

Goddagspilten, helt belåten med sin tyska karriär, log ett hänleende och klappade sig på magen.

Menniskor, marskalkar, skarlakansfebrar, som det heter på latin — jag har också varit i Stockholm. Der...

— Der betalte du ett tusen kronor för lektioner i folkvett, men bevistade blott en enda, då läraren talade om skadan af att anstränga sig öfver förmågan, och morbror Pål måste äfven resa dit för att transportera dig hem. Sedan dess har du arbetat ut dig på att göra ingenting.

Ett öfverlägset leende, som uttryckte, huru okunniga vi voro i detta slags arbete, tog ut sin rätt, och goddagspilten bjöd oss in i ett gästrum på konjak och vatten — sjelf drack han »numera af gammal vana» de utsöktaste viner, och han hade källaren full af vin till 10 å 15 kronor flaskan; men här i trakten hade ingen råd att köpa så dyr vara.

Värden gick ut för att ombestyra middagen.

Två timmar väntade jag på middagen och tillbragte denna tid i Uno Mankes sällskap. När de tvenne timmarne voro gångna, erforo vi, att köksan, frun och herrn, i förening just då hade lyckats få elden att brinna, af hvilken orsak vi gjorde oss färdiga att gå ut för att bese ställets märkvärdigheter. Då inkom goddagspilten med sitt gladaste hänleende och menniskor, marskalkar och skarlakansfebrar på sina läppar.

Han fyllde tre glas med konjak och fattade det ena af glasen. Jag gjorde på samma sätt, ty jag trodde, att han mot sin vana ämnade tömma ett

glas konjak och nedlåta sig att önska mig välkommen. Uno betraktade mig med komisk förvåning och såg ut, som om han höll på att känna efter om det gjorde ondt någonstades men inte var riktigt säker derpå.

— På detta sätt skålar man i Stockholm med kräk (han satte foten af sitt glas ned i mitt). Skål bräckor, som det heter på latin! — yttrade han i största välmening. Det var så hans sätt att förolämpa dem, han högaktade. Den ena af bräckorna tömde sitt glas i strupen; det var jag, ty jag hyste ännu den barnsliga tron, att man bör vara gentleman i alla möjliga fall, men pilten tömde sitt på golfvet.

Denne var min elev.

Jag såg mycket smickrad ut och mumlade något om, att man bör ta' seden dit man kommer. Detta mitt anförande försatte honom i det briljantaste lynne. Han lade sig på magen i soffan och skrattade en lång stund, hvarefter han i ett nytt anfall af nedlåtenhet drog upp en fin cigarr ur sin byxficka, stack den i min mun och pekade på en liten bläckhylsa med strykstickor vid dörren. — De tända i begge ändar, sade han och befallde oss att skratta. Jag gjorde det ögonblickligen, och derefter blefvo vi utkörda med förmaning att snart komma tillbaka.

Jag hade sväljt harmen, men jag tyckte, när vi kommo ut på gatan, att det satt ett ben i halsen.

— Ack, du gamle, friske Thord! — utbrast Uno hänryckt. Hakan sjönk åter ned i halsgropen, handen föll lik en björnram — denna gång emel-

lan mina axlar — och derefter följde ett jublande skratt; benet gick ur halsen.

Utanför på gatan stodo alla familjers i fisklägret tjenstepigor, ifrigt samtalande med madamen, som öppnat ett fönster.

— Blir det syförening eller bal? — frågade jag Uno trovärdigt.

Han började gapskratta och försäkrade mig, att jag ej kände till seder och bruk i Kåretof.

— Nej jag måste väl inte göra det — tänkte jag.

— Dessa pigor äro referenter; deras fruar ha sändt dem hit för att taga reda på hvem du är, hvad du heter och hur du ser ut. Hvarje främlings samhällställning, namn och utseende obduceras på detta sätt utanför gästgifvaregården. Ser du vi ha ingen tidning här på platsen.

Vraug! Vraug! Vraug!

Vi gingo vida omkring.

Det var en tröstlös syn att se alla dessa skeppsvrak, som lågo kringvrakta på stränderna. Öfver porten till hvartannat hus suto naunbräden, som tillbört förolyckade skepp, korsfästade. På somliga af husen hängde flera af dessa troféer, likt skalperna i en indianhöfdings wigwam. Der lästes med förgyllda bokstäfver! »Tvende Brödre», som

suto på tvären mot »Tre systrar», »Maria Magdalena» hopkopplad med »Herkules» o. s. v. Jag anmärkte det barocka häri.

— Ja, du kan tro, här lefves herrans glada dagar, när »vraugen» och sillen slå bra till, — invände Uno. — Se vi ett skeppsvrak, så vinka och jubla vi liksom norrmännen, när kungen kommer till Kristiania. I natt skall du få se på något roligt längs stranden utanför din bostad. Du har väl hört, att hvarje käretofs insomnar, d. v. s. anses dö saligt, om han insomnar med ordet »vraug» på sina läppar?

Detta hade jag, upprigtigt sagt, aldrig hört. Nu mötte vi en hel hop ungdom, flickor med bröder och »fjantar», unga sjömän och handelsbiträden, alla med kunglig resolution på fickan — att de tillhörde lägets »bättre folk», hoc est voro herrskapsfiskare. De hade samt och synnerligen inkilat sina blomstrande ansigten i pincenezor och glasögon med bågar, och på min fråga, om det var en karnaval, vi mötte, fick den oförbätterlige Uno ett nytt anfall af intim hjertlighet.

— Ack, du gamle, friske Thord! etc. . . . Jag presenterades och betraktades på alla sidor; snoddes omkring, vändes ut och in på och ansågs förmodligen vara ett vidunder från någon oupptäckt planet.

Man kom öfverens om, att vid aftonens inbrott som vanligt samlas i »tivoli». — Bara nu dagen kunde ta slut någon gång! — suckade de sköna, och så skildes vi från ungdomen.

Vi fortsatte vår färd.

Jag frågade om en ögonsjukdom grasserade i fiskläget, och måtte visst ha sett ängslig ut vid tillfället, ty Uno fick ånyo ett anfall.

— Man begagnar glasögon — fortfor han efter att ha inträdt i en mera symmetrisk sinnesstämning, endast för att förstöra ögonen och inbilla de hederliga bönderna, som handla sill på bryggan, att man är lärd och att synen blifvit försvagad af för myckna anatomiska sillstudier och af för vidlyftiga och klyftiga sillkalkylationer — hvad är det jag går och pratar? — flitigt studerande af franska romaner och poesi, ville jag egentligen ha sagt; men du kan tro, att litet hvar bakom glasögonen ha ögon att köpa fisk med. För att se läsa i en bok, nödgas man icke desto mindre bortlägga glasögonen — ja, så är det. Detta bevisar emellertid, att man i detta afseende är efter sin tid, ty det är opraktiskt och inte alls modernt att ha för många ögon. — Omödernt i högsta grad; ty det har varit så länge; — jag behöfde ej säga ett ord. Din middag torde nu vara färdig. — kl. är sex — min bror är allt ändå den originellaste goddagspilt på jordskorpan. — Sedan blir det lagom sent att gå upp i planteringen. Der springes ofta enkleken — och nog får mången tös gunås leka den leken hela lifvet igenom, ty så sker det. De unga älskvärda kräken löpa som gazeller.

Jag såg i den unga mannen ett professorsämne i värtalighet.

Middagen var äntligen färdig och intogs å la mode de Kåretof.

I tivoli hade ungdomen samlats. Midt på slätten satt min värdinna på en stol med sin afföda

och en mängd fyllda ölbuteljer och ett dricksglas vid sina fötter.

Man kom snart öfverens om att leka enkleken.

Min sköna lemnade mig efter första språnget, ehuru jag sprang som om jag blifvit ettersatt af ett koppel af med rabies behäftade vindthundar. Det bar af som en stormvind genom buskar och täta trädsnår. Min »storm», som kom på tre qvart, hortsopades strax i början af en tallgren. Högljudda skrattsalfvor med: ack, du gamle etc. i teten dånade och förföljde mig utan att hinna förbi. — Jag närmade mig det ljufva föremålet, jag närmade mig henne verkligen, säger jag; hon saktade nemligen farten med några knop i timmen. Jag närmade mig henne i susande fart, likt Apollo sin Dafne, jag utsträckte armarne för att omfamna henne, jag trodde att jag gjorde det, men låg i samma ögonblick i famnen på en enbuske, hvilken jag omslöt — det är alltså icke något lagerträd ändå, som min sköna blifvit förvandlad till, tröstade jag mig med. Hon hade fångats af en annans armar. Hennes namn var Fernandine utan pincenez.

Leken slutade snart och gaf mig anledning att blygsamt prisa de unga flickornas snabbhet; jag tror nästan jag liknade dem vid elfvor med sjelfva snabbhetens symbol (blixten) tyglad i sina händer, eller något sådant der vackert, och att de samt och synnerligen borde täfla vid de stora världskapp-löpningarne, och jag svor vid min faders skägg, vid min moders vackra och väl putsade naglar samt vid mina ömmaste liktornar, att de skulle vinna första priset.

Man stirrade på mig som på en vansinnig. Till råga på olyckan fann jag strax derefter på det orådet att framsäga ett litet poem om dygden. Och nu var brandtacklan kastad på bålet. Kinder glödde, ögon, som förr dröpo af talg, sprutade nu eld. Munnar, som nyss läspat ljufva, vibrerande naiveteter, spottade åt mig — endast Fernandine log, log som man ler när ännu *allt* utom sorg sattes under rubriken nöjen.

Emellertid var och förblef jag i andras tankar en raffinerad brottsling, en dåre. Hade jag rört vid deras svagaste sida? Ah nej, jag hade blott omtalat dygdens egenheter och ordat om att hon nu gick på grafvens brädd, klädd efter sista modet; med ett ord, jag hade berättat hennes lefnadssaga — och jag hade olyckligtvis stött på en hel hop patruller.

Damerna gräto och vredt sina händer. Fernandine härmade dem, herrarne skrattade och drucko öl.

Man skildes utan andra handgripligheter. Vi stodo en fjerdedel ini natten. När jag passerade Mankes handelslokal, satt Gideon Manke på kontoret och räknade cigarrlådornas innehåll. Detta arbete utförde han regelmessigt hvarje qväll, sedan kassan blifvit inräknad. När jag kom närmare — hemmet, om jag så må uttrycka mig, såg jag en skepnad med en fackla i handen springa längs stranden. Det var en karl.

Jag gick fram till mannen och sporde, om detta var ett nytt slags fiske.

— Naej gu ä de aj naej; jao heauler peau, — fortfor han på klassisk kåretofska — att narrra den

der skudan ni ser der hånne att sätta peau grånn
Hon tar tjäreblåsed här för en fyr och seau faoler
hon eau ooh seau steaur hon der och seau feau vi
ett vrang — vi kunna vuäl inte ge oss te eau vänta
peau att pe drifva i land heller forsteaur han vuäl.

— Nu hicka jao, nu gick karringa te köjs.

— Erhåller ni någon betalning för ert arbete?

— Ja, boläged betaoler mig brao. Manke släp-
per gratis te tjära och fotogen te au bleåsa mä.

— Naej ser man peau fan bara; hon klarerar
min sju Långgrunned! Sicken en inpiskad kanali!
Han har engen tour mä seg, harre! Nu slapp vi
faura ud mä lifbauden i natt i alla fall och knalla
folked i skallen mä eaurerna.

— Hvad säger ni? Slår ni ihjel sjöfolket?

— Naej, bevaras vuäl; vi bara räcka aurer
te dom sen vi bedt dom att hoppa i yanned, eau
om de inte feau fatt i dom, seau ge vi dom, sir han.

— han sänkte rösten — ett nyb der huan setter,
forsteaur han, faör att göra dom vaur att hugga i,
ellors kunne de ja gu druckna — nn faur vuäl ha
hjerta, faost en å feskare, sier Manke allte.

När jag kom hem — värdinnan var redan
hemma före mig — hörde jag henne ropa till den
yngsta dottern, så att huset darrade i hvarje
fogning.

— Be nu vaur harre om vrang, sier jao deg;
unge!

— Jao kan inte, — jemrade sig den lilla i
sängen och började gråta.

— Lär du hena dau malinka! Ska du kanske
inte gau och läsa för presden i aur — hu?

Den tilltalade läste:

Gu, söm hafver barnen kär,

Se te meg, som liden är,

Ge oss vrang från alla läenner,

Lyckan ä i dina hänner.

Den enas dö ä den andras brö,

Amen.

Jag hade lagt mig att läsa vid skenet af ett talgljus en af Asbjörnsons sagor om en trollkärning, då jag plötsligt började först darra och sedan hoppa högt upp i sängen. Fem minuter senare hörde jag fotsteg i närgränsande rum. Dörren till mitt rum öppnades och värdinnans ohyggliga hufvud stacks in på en käpp, der dörren stod på glänt.

— Bränner ljused inu? — kom det ut från hufvudet.

— Jo, det förefaller mig så, — svarade jag sakta. Det började svartna för ögonen.

— Jao tilleauder ente: att harren tänner ell i gardaöjnerna. Jao kan inte söfva.

— Är huset inte brandförsäkradt då?

— Jao tilleauder de ente, sier jao.

— Jaså, det var förlust för försäkringsbolagen det, — svarade jag, ty jag visste ej längre hvad jag sade.

— Slöck ljused gojnast, sier jao!

Hon hann ej säga mera, ty jag reste mig, badande i ångestsvett, upp i sängen och slog igen dörren så hårdt, att hennes hufvud skildes från kroppen. Kroppen gick och lade sig, men hufvudet trillade rundt omkring under sängen och skrek under loppet af två timmar: »Slöck ljused gojnast,

sier ja!» ljud det från under sängen. Slutligen förlorade jag tålmodet och tog hufvudet i en liten hårtofs, det egde, öppnade en dörr och slängde det in i sängen, der jag förmodade kroppen borde ligga.

Om natten drömde jag, att maran red mig, och när det började dagas kom min värdinna in med frukost, som om ingenting hade passerat.

Patronen.

Uno hade rest bort på morgonen. Lektionerna skulle börja, men jag hade ännu inte talat vid min skyddspatron. Jag gick uppåt vägen till hans bostad, ett stort rödmåladt hus med flygelbyggnader, som sträckte sig ned till vägen, der de voro sammanbundna medelst ett trästaket med ett stort hål i. Jag kröp in genom hålet, klappade vänligt smutsen på gården med mina skosulor, och så kom jag till förstugudörren. Jag trädde inom, knackade på åt höger och venster och rättfram, men förnam endast en sakta hviskning och smygande steg innanför vid slutet af hvarje knackning.

Jag knackade nu litet hårdare, än jag skulle önskat, man hade knackat på min egen dörr, under den förmodan, att det nu borde hviskas högre innanför; och det gjorde så.

— Herre jemini! Hva' ska' vi göra? — susade det genom nyckelhålet. Det var en gammal van

tunga, som var fabrikanten; man kunde höra det på de första orden.

Har man begått något mord på morgonkulan? — tänkte jag.

— Gå ut du, Fernandine, som är modig af dig, och säg, att far inte är hemma. Vi tör's inte släppa in'en. Och så som det ser ut härinne sedan! — ljöd det på nytt från hviskningsapparaten.

Ett ungt flickansigte, på hvilket förskräckelsen slagit ut sina röda vingar, visade sig i en löndörr — hela figuren blef synlig. Jag tog ett tuppsteg tillbaka — i tiden. Jag hade sett detta ansigte någonstädes förr. Nåväl, det var föregående afton. Det var min sköna, som förvandlat sig till en enrisbuske. Våra blickar korsade varjor.

Fernandine var en täck unge på sjutton år och »egde de mest kvinliga behag», som det står i romanerna. Det var emellertid så, att rösten stod i strid med det yttre, fina utseendet, den var djerf som ögats uttryck, men lät från hennes läppar lika behagligt störande som ett disharmoniskt ackord på sitt rätta ställe i en vacker sonat — man längtade att höra mer. — Så ser bestämdt en äkta sjömansbrud ut, — tänkte jag. Blicken, som föregående dag var skälmsk och skiftande, såg i dag ut som när det duskregnar genom ett litet rundt hål. I går kunde den ha narrat sjömännen att brassa back immerfort, i dag kunde den ha narrat dem att ta på sig oljekläderna. Jag fick klart för mig — att själen, oklädd och osminkad, som den låg lik en god afsigt på ögats näthinna, var af äkta adel och ej förstörd af den der rysligt nödvändiga pensionsbildningen, — i

det jag, på det vänligaste sätt jag hade till hands, framsade mitt ärende.

— Herr Manke är inte hemma, svarade hon med gråten ett kvarter djupt ned i luftstrupen och slog igen dörren framför näsan på mig, men öppnade den strax derefter och lät den stå på glänt. Jag kunde på golfvet känna, hur hon darrade den lilla täcka varelsen, der hon stod innanför dörren, — mellan fruktan och sitt tafatta uppförande — och bet ihop tänderna.

Jag gick ut, sög i mig en luftpelare, så att det vardt ett skydrag der jag stod; men jag hade också behof af luft.

I detsamma rusade en hund emot mig och begrof sina käftar i en af mina köttfullaste muskler. Jag sade intet, ty jag trodde det var så skick och bruk här på platsen. Jag har aldrig med uppsåt velat stöta mig med någon dödlig, utan städe hyllat den regeln, att man ovilkorligt bör ta seden dit man kommer, om den är aldrig så hundfatt.

Jag varseblef i ladugårdsdörren, hvarifrån hunden kom utrusande, en lång, gammal, mager tingest. Han såg lika vind och korkskruffik ut som en varsamtt uttagen kardel ur ett kabeltåg. Vid närmare skärskådande befans han vara en gubbe med tunna läppar, hakskägg, minus mustacher (engelskt schäärskägg). Det hade samma färg som murrhåren på gamla stöfware. Hufvudets akterdel liknade de hvita bladen på ett kålhufvud. Ansigtet var skarpt som bogen på en jernångare. I öfra ändan af näsan satt en pincenez med guldbågar. Gången var gånglig och ynkligt haltande. Figuren var klädd i

spånskt rör, ljus sommarrock, vadmalsbyxor och träskor.

— Är det du, ditt kadaver, du ruttna manet, din stinkande fångfora, ditt vägskal, ditt mögliga skomakareklister, du afskum af uselhet, som ... som — han höjde käppen och drog efter andan — som nu åter varit framme och orenat vid farstubron ... hva? — Sådana saker slår man ut på andra ställen. Vet du inte, ditt gamla skrälle, att gödseln nu kostar fem kronor lasset, du ofaritade skräpuksfysionomi ... hva?

Talet gällde en gammal trotjenarinna.

— Det är hunden, som gjort det, herr patron, — svarade den gamla undergifvet.

— Sää! Är det inte också hunden, som slår ikull mjölken i ladugården och glömmar bort att skura der o. s. v.; — Nej! — jo det är bestämdt hunden ändå, det är hunden som rår för alltsammans. Med den här senast anförda saken skola vi emellertid snart komma på det rena.

Han gick fram till bron, lade sig på knä framför föremålet, som skulle dissekeras. Den utstående delen af ansigtet, hvilken pince-nezen knep om, närmade sig en upphöjning på marken. Undersökningen fortsattes af figurens långsamma resning i vädret till en höjd af tre alnar.

— Näval, du hade rätt den här gången. — Lagg det på sin plats. »När hvar och en sin syssla sköter, så går det väl, ehvad oss möter». — Hvarmed kan jag stå till tjenst, min herre?

Och han log förföriskt likt en ung flicka, som försöker narra sin fästman att köpa henne ett smycke.

— Ni har behagat engagera mig såsom språklärare för ... Hunden började skälla ursinnigt och rifva sönder mina kläder.

— Å fan, jag ber om ursäkt! Var så god och stig in. Får jag lof att bjuda på ett glas öl? — skrek han, för att öfverrösta hundens ursinniga skällande. — Jag tackar, skrek jag till svar.

— Man får vara om sig här i lifvet, om det skall gå — och likväl ser herrn att jag går dåligt, sade han leende. Han kastade sin träska efter hunden och bad mig hemta den. — Kajsa, gå ner i källaren efter en half öl och sätt in två vinglas i salongen. Här är nyckeln till källaren. — Jag lydte min arbetsgifvare och apporтерade traskan.

Vi kommo in i en stor sal, möblerad med omålade gungbräder kring väggarne och ett grundmåladt fällbord i det ena hörnet. Ölflaskan blef synlig och öppnades i mynningen, hvarefter vinglasen fylldes till randen. Gubben tycktes bli upprymd, skålade och pratade om sin förträffliga maka, om sina söner, sådana odågor de fått till hustrur, om egna förtjenster, om sparsamhet, om nyttan af bildning, samt att han sjelf ej varit i tillfälle att förskaffa sig sådan. Vi smuttade på nektaren, och när ämnet var uttömdt både i glas och hjerna, korkade han åter flaskan, lyfte henne i höjd med ögat och såg, att hon nu var blott till hälften fylld. Då grep han henne i nacken och frågade om jag hade lust att bese källaren.

— Det är väl meningen att der tömma resten af innehållet, — tänkte jag enligt min naiva uppfattning.

— Det är en stor välsignelse att vara om sig, — sade han, och visade mig en half hvetbrödsbulle, som låg gömd bakom en tunna. — Den här tar jag mig en bit af, när jag får magsyra. Att hålla hela huset med hvitt bröd, skulle ruinera mig. Så der ja; nu är det lås och bom för källaren igen. Lektionerna taga väl strax sin början?

— Ju förr, dess hellre, önskade jag mig det höga nöjet, — svarade jag i det vi skiljdes; och jag började samma dag.

Jag gick hem, förband mina sår och byltade ihop min trasiga kostym, som jag ämnade förära någon etnografisk utställning. Jag hade just börjat skriva några kommentarier, då min värdinna kom infarande med en yxa i högsta hugg. Hon var anfädd och hårtesten stod lik piggsvinsborst kring hufvudet. Hon var förfärlig att se på och borde ha svettats i mitt ställe, ty jag gjorde så. Jag trodde att hon mördat alla människorna i fiskläget och sparat mig till sist; men ändamålet med hennes besök var lyckligtvis af fredligare art — så sade hon åtminstone; men jag vågade ej sätta tro till denna uppgift.

— Harren, hjälp meg att klöjva ditta grenede brännesträd! Harren hjälp meg, sau a' han ... Bränned a' sau dyrt au grened ... De sattans böernerne vajd hva de ge en ... Jag geaur aldri ud mä au haula harren för femti riksdauler i meånan ... naej gu göjr en ej naej ... Den förbannade Manke ved hur möjed han ger ... Kon en feau middan fåjri peau såddent vis? Harren! Vill barren klöjvat fåjr meg?

Jag satt med hjertat i venstra armbålan och tänkte hvarje ögonblick: Nu hugger hon till!

Då gaf mig försynen en ljus idé; jag började morra, småskälla och visa tänderna.

Hon såg ut som: hvad är det åt er?

Jag reste mig, morrade som en hund, skälde och visade tänderna, i det jag långsamt med sidan före och hufvudet litet på sned smög mig mot dörren, der hon stod som ett benrangel inom parantes med ett frågetecken efter sig; ty dörren liknade ett sådant.

— Fly med vattenkannan, jag har blifvit hundbiten och fått vattuskräck, jag måste bitas, — morrade jag och gjorde min af att springa henne på lifvet.

Med en enda rörelse var hon ute och dörren igenslagen med sådan kraft, att hon blef alldeles plan. Strax derefter stod bexan på stegen utanför huset och stirrade ned på mig genom fönstret och slickade sig om munnen lik en katt, som från ett träd helsar en hund efter att ha undgått faran att bli ihjelbiten.

Jag fick visserligen plikta för mitt oförståndiga beteende genom att den dagen bli utan middag, men till min stora åtnad tordes hon från den stunden ej nalkas mig. En liten lucka blef sågad i dörren och igenom den stacks maten in; alla dörrar höllos riglade och jag fick krypa ut och in genom fönstret till min imperialsäng, och dermed vanns belåtenhet på båda sidor. — Men jag skulle upplefva ännu mera innan qvällen.

— Hvem är det, som sitter der borta och målar? — frågade jag på eftermiddagen en liten flicka, som jag mötte på stranden

— De ä' onkel Johan, — svarade barnet.

— Hvem är då onkel Johan?

Han ä' atrist au seau ä' han snäll, fast han ser morsk ud; men nu ä' jag inte rädd för'n. Han klappar meg peau hufvu, när jag steaur au ser peau hur han meular au seau har jag feaut seau meauga taflor auf en; men dom ska ja ge te Gu seau ait vi feau vrag.

Efter dessa värdefulla upplysningar beslöt jag att göra »onkel Johans» bekantskap, och så satte jag min föresats i scen. Vi blefvo snart bekanta, och sedan han slutat sin luftstudie, följdes vi ett stycke bortåt vägen, som går förbi Mankes hus.

Han var några och trettio år, hade ett särdeles intelligent utseende, hög panna, mörkt kortklippt hår och helskägg. Han var iklädd en ljus sommarkostym. Han såg ofta på folk, som om han var ond på dem, och det kunde han nog ha orsak till; men ond vardt han aldrig.

Han upplyste mig om, att han under sommarens lopp ämnade vistas ute på Vindön, som syntes från platsen der vi stodo, och der måla studier. Dit väntades äfven tre andra artister, och man beredde sig på att få angenämt derute.

På tal om hvarjehanda kom jag att nämna mitt besök hos Manke och det egendomliga emottagandet, men detta förvånade ingalunda Evers. Det lät gåtfullt, tyckte jag.

Jag erfor blott att den unga Fernandine var en systerdotter till fru Manke och att frun liksom folk i allmänhet hade svårt för att inte tycka om flickan, som var så qvick att hon skref vers.

I detsamma varseblefvo vi Manke, som kom från sitt hus. Innan han mötte oss, skulle han prompt gå förbi ett hus i en trädgård vid vägen. Här bodde hans svärfader, en åttiofemårig sjökapten, som var trettiofem år äldre än svärsonen. När Manke kom midt framför gården, vältrade sig en elipsformad kropp, som var alldeles hvit i den ena ändan, öfver stenmuren. Det dånade från kroppens öfre ända ett par lustiga slagljud liksom efter de första molnpelarne är ett lokomotiv:

— Stan—na!

En pipa slängde fram och åter utefter kroppens frandel. Ett par rökmoln flögo ut. Hans öfre extremiteter ryckte käppen från Manke, hvarefter dess hela längd blixtnabbt och verksamt träffade Mankes både ömma och mindre ömma kroppsdelar. Han vred sig som en korkskruf i en kork, och för hvarje slag lät det, som när man öppnar en fängel-sedörr på sina rostiga gångjern.

Vi skyndade till, sågo och hörde:

— Det här dussinet skall du ha, för att du narrade min dotter till giftermål, din brokiga huggorm! Det här dussinet, för du blandat ditt blod med ärligt sjömansblod och skaffat afföda till verlden, och det här dussinet skall du ha, multiplicerad med tre, för det du burit händer på mitt barn, ditt djefvulfoster! — Och nu föllo slagen med ökad raseri. — Det här dussinet får du gratis, — stönade

det genom luften, hvarefter den elipsförmade kroppen åter vältrade sig öfver stenvuren och försvann mellan häckarne i trädgården.

Häpnaden, som aldrig begagnar käpp, hade slagit oss lama, och då kan man veta, huru Manke skulle känna sig till mods, och huru det skulle kännas i ryggen se'n! Den sanslöse patronen lades varligt, liksom när man handskas med en dynamitpatron, af ett par drängar i en tom gödselkärra, som ödet satiriskt nog skickat dit i rätta ögonblicket, och på detta sätt forslades patronen hem.

Slagfältet befolkades strax derefter af de många tjog människor, som funnos i fiskläget och ej voro ute på hafvet; och man visste nu berätta, att samma morgon hade Manke misshandlat sin hustru, därför att pigan kullstjelpt mjölkbyttan i ladugården, att en af hans döttrar rapporterat händelsen till svärfadern, som lagt sig på lur i trädgården och öfverfallit Manke, när han seglade förbi.

Gåtan blef alltså nu löst.

Och vardt afton och morgon den andra dagen.

Vrakbolagets årstämma.

Tre veckor hade blifvit afrättade.

Jag satt i min imperialsäng och skref några anteckningar om det högst obetydliga i lifvet, då

ljudet från en auktionsklocka — en f. d. engelsk skeppsklocka — väckte mig ur mina drömmar.

— »Be quiet, be quiet, be quiet!» — lät den spruckna stämman.

Hon kom vandrande fram längs sandfloden, som rann förbi mitt fönster och mynnade ut i planteringen. Bakom klockan hade man bundit fast en pojke, hvars lifsuppgift var att öfversätta på god, afrundad kåretofska, hvad den engelska skeppsklockan hade att tälja.

Jag öppnade fönstret och frågade klockan, hvad det i dag var fråga om.

— Vraugstämman i meschaunshuse, — svarade tolken och ruskade engelskan i kappkragen.

— »Be quiet!» — klagade hon åter flera hundra gånger; men det half ej, pojken ruskade henne efter hvarje utrop.

Jag gick upp i missionshuset och satte mig vid dörren.

I lokalen hade redan samlats alla fyra kyrkvårdarne, f. d. skutskeppare. Manke jemte lägets öfrige handlande, sex till antalet, och flera e. ö. skutskeppare, samt och synnerligen bolagsmän; dessutom styrmän, matrosor och vanlige simple fiskare.

Ordförande för tillfället var en af kyrkvårdarne. Han satt redan i katedern med klubban i den ena handen och en pappersrulle i den andra. Han var kopparfärgad i ansigtet, som för öfrigt pryddes af oskuldshvita engelska polissonger. Han kryllade upp pappersrullen med tillhjälp af klubbskaftet och såg i den, som om han hållit utkik i tjocka. Det var ett prat, som på en marknadskrog.

Klubban föll och protokollet upplästes. Det innehöll en hel del uppgifter om åtgärder, som vidtagits för att få skepp att löpa på grund, bergningsomkostnader, »vrakdelars» (bergningsarvodets) utdelning och bestämda storlek till dem, som varit med vid bergningsarbetet etc, med ett ord en hel hop bagateller, som ej skulle intressera våra läsare.

Efter protokollets uppläsning extemporerade bland annat ordföranden:

— Sex leaunga meanar ha förflutit, se'n gu' i sin alivisa neand skänkte öss fem vrag, söm nu ska värderas ean delas emellen öss, som bergat dom . . .

— Bergarelönen skall väl för hin i våld utdelas först, innan det blir fråga om vrakdelningen! — atbröt folkskoleläraren.

— Ja visst ska vi ha bergarelönen utbetald först! . . . Det ska vi! . . . *Den* allra först! — ropade matroserne och fiskrarne i munnen på hvarandra, och det vardt ett buller i missionshuset som om alla Amerikas bufflar varit innestängda der.

Ordföranden slog i katedern, för att äska tystnad, så att stora flisor yrde omkring i rummet; men det hjälpte ej. Bergarelönen ville man först ha. Det kopparfärgade ansigtet blef grått som ett getingbo. Nu riktade han med klubban ett mästerligt husarhugg åt vattenkraffinen. Den föll i kras och öfverstänkte några af orostiftarne, men det var som att slå vatten på gåsen. Då lät han henne falla med ökad kraft på brickan, så att glaset föll i smulor och klubbskäftet gick tvärs af; men det half ändå inte. Bergarelönen, den skulle man först ha.

Då steg Manke upp, rotade i örat med en stryksticka, och strax tystnade alla, som om det varit en öfverenskommelse. Nå ja — det såg bara så ut.

— Jag föreslår, att man för ordförandens räkning bär in en tom jerntank och en handspak att slå på jerntanken med.

Man skrattade och skrek bravo liksom på ett gifvet tecken.

Ordföranden gick ned och Manke valdes af sig sjelf och af pluraliteten till ordförande. Han steg upp på talarestolen försigtigt, som om han hållit på att klifva upp för »Jakobs stege» och sade:

— Mina vänner, ert uppförande förvånar mig i hög grad; man bör taga reson och lyssna till punkt, innan man opponerar sig mot en så aktningsvärd vältalare, som bolagets ordförande. Man tar burskap på att bli skeppare och borgare, men ej på att skråla i onödan. — Jag är emellertid i stånd att meddela er den nyheten, att jag ämnar i afton förskottera eder hela bergarelönen och sedan af bergningskapitalet — när det kommer till handa — godtgöra mig för mitt tillmötesgående. (Allmänt jubel från venstern).

— De va bra! Det gau vi in pau! — ljud det från venstern, der fiskarne och sjömännen stodo.

— Ordförande! — ljud det hänfullt från högern. Den gamle ordföranden hade rest sig.

— Kyrkvärden X. har ordet.

— Vi geau inte in på neauge slikt; vi ska eauckseau ha bergarelön och ha inte reau att betala procent peau slik *välgörenhet*. — Vi vänta, tess pengarne komma, och seau delas . . .

Manke drog sig i strupskinnet, och strax började ett förfärligt väsen från venstern.

Manke hade rätt; ingen ville vänta.

— Ordförande! — skrek det till som ur en trumpet, och det hördes nästan öfver hela rummet.

— Kyrkvärden Y. har ordet, — hviskade Manke strax derefter, och det hördes ända ut i förstugan. Det var en liten tjock en, som länge hoppats att bli vald till riksdagsman; men han hade aldrig ens kommit på förslag — så orättvisa kunna människorna vara.

— Jag vill förmoda, att vi samlats härtill i dag, för att träffa nödiga anstaltningar med öfverinseende på inköpning af vraken samt diskutera orsakerna till att de respektelva redarierna och assårongsföreningen så länge förhalat köpsluten. Detta skulle dock vara meningen i alla fall, — och han sigtade på Manke, som om han höll på att skjuta en sälhund.

— I alla fall, utom i märsfallet — vitzade en matros, som ansågs vara ett qvickhufvud och tillhörde skrikhalsarnes parti.

Högern, äfven styrmännen och skutskepparne, började nu insinuera, att Manke uppfört sig bedrägligt, laborerat med underslef och gifvit mutor, att det gick mycket väl för sig att stjäla människors förtroende, att den var ett får, moget att klippas, som gaf sig i slanger med Manke; han hade ändå bitit hufvudet af både skam och redlighet. Venstern började dra öronen åt sig; man hörde på beskyllningarne som en jägare lyssnar på hardrefvet, när hundskallet blir allt tydligare. Manke drog åter i strupskinnet, men vederbörande ansågo, att

de redan väsnats nog för en krona och tego. Hans blick vinglade hit och dit, som en uppstött enkelbeckasin. Han märkte, att vinden backade seglen både för och akter och var rätt för in, att han måste brassa rundt, om han skulle få skutan att staga; ty hon hade börjat skjuta fart akteröfver helt sakta.

— Mina herrar! — sade han, och gjorde en grimas åt högern likt en hund, när någon försöker att ta maten ifrån honom; — ni kan försäkra alla edra bekymmer hos handl. Hallenberg, han skall säkert blåsa på hela bundten, så att det inte gör ondt. — Köpslutet är redan gjort. *Jag har köpt in alla vraken för åttahundra kronor*, på samma gång jag beklagar, att bolaget inte kom mig i förväg.

Det blixtrade till, som om hvar enda en dragit blankt.

En storm af ovett bröt ut, men Manke hade nerver som tvinnade ålskinn och tog saken lika lugnt som en räf, då han anfalles af kråkor.

— Är detta lagligt? . . . Jag bara freaugar? — frågade man hvarandra, så högt och så ofta lungorna förmådde; men Manke lät dem fråga och bjöd sig sjelf på en pris snus, hvarefter han erinrade sig, att han ej petat sig i tänderna sedan frukosten, och han gjorde så. Han lät pince-nezen falla och plirade en stund förtroendefallt på kyrkvårdarne, hvilka sågo ut som om de bitit i en dolklinga och sårat sig. Och när han narrat dem upp till den högsta graden af raseri, drog han ett litet tag i smilbandet, när de sågo på honom.

— Ni feaur sälja oss hälften af er orättmätliga egendom! — skrek kyrkvården Y., som nu fallit ur rollen.

— Ja; när vi allesammans bli lika gamla, — svarade Manke. — Hvad det orättmätiga deremot beträffar, får jag be er ta edra ord tillbaka; ty jag har svart på hvitt på, att jag ensam är egare af alla vraken. — Var så god och ta del af brev-vexlingens innehåll och qvittona från fartygens kaptener. — Han utbredd en del brev och qvitton, hvilka undersöktes likt anatomiska rariteter af vetgiriga läkare och sedan alla motiverat sina meningar beslöts att efter vanligheten hålla bibelförklaring och bön.

Skolläraren uppträdde och talade öfver Joh. evangeliums femtonde kapitel, tackade Gud för ett godt vrakår, läste »Fader Vår» och »Välsignelsen» och sjöng »Min gerning nådigt skåda»; och så var den saken afgjord.

Stugan på Vindön.

Fyra månader hade förflutit, den ena dagen varit den andra lik. De hade kommit till Kåretof, rena och oskyldiga som ljuset, och gått bort dumma, okunniga, ränkfulla och svarta som mörkret. Fast det ej kan intressera andra än historieskrifvare och Darwins anhängare, torde det dock tillåtas mig offentliggöra en högst komisk egendomlighet, som vidhänger den hederlige kåretofsen. Han är nemligen lika rädd om sina husliga seders exponerande, som en sultan om sitt harems. Ingen

främlings vetgiriga blickar få oskära den husliga helgedomen. Först efter att i åtta dar ha insupit den råa sill- och torsklukten anses han luttrad och aklimatiserad — det är, mogen att upptagas i familjerna för att med andans svärd riktigt rensas och rökas öfver skärselden i den husliga härden.

Från denna regel gifves dock lysande undantag.

Bland annat märkvärdigt som tilldrog sig under detta tidsskede må ej glömmas, att jag verkligen en gång blef inbjuden till Gideon Manke på kaffe. Det skedde med afsigt att beundra hans förstfödde, som vid tillfället begick sin första årsdag. Med anledning af dagens stora betydelse hade man hissat de tre skandinaviska rikenas flaggor jemte en hel mängd af kapten Marryats signaler — minnen från förolyckade fartyg — på hel stång.

Studenten-köpmannen hade ej haft råd att skolka; flitigt hade han studerat och talade nu engelska till alla sina kunder, antingen de förstodo honom eller ej. Goddagspilten hade deremot ledsnat redan vid tionde lektionen och kunde ej mera engelska än när vi började. — Jag hade dock nödgats besöka honom hvarje dag, och för att slippa läsa hade han under mina besök så förtvifladt brådt, att han vid tanken härpå började svettas, och bjöd han då alltid på ett glas »fin-fint vin, som ingen der på orten hade råd att köpa»; men nu var det slut med lektionerna.

— Reser du med till ön i dag, Thord? — frågade Evers en morgon, i det han trädde in hufvudet genom fönstret till min imperialsäng, glad i hvarje led, som om han vunnit femtio tusen på

humbugslotteriet; och likafullt, för den som ej kände honom, såg han allvarlig ut.

— Jag skulle bedja dig stiga in, men mitt rum är inte elastiskt. Det rymmer endast en säng.

— Olle Jernmalm har anländt; han sitter i min båt och väntar på oss. Det är en målare det, du — har fått två guldmedaljer, lägger själ och öfvertygelse i sina taflor och färgen — oj, oj, oj: men jag *skall* lära mig måla lika bra. Kom nu! — »Tag din säng och gack». — Humlin och Sommar äro redan der ute, som du vet. De ha frågat efter dig.

En stund derefter var jag färdig; sakerna voro i båten, Evers satt till rors och snart voro vi långt från land.

En frisk bris förde oss under skämt och glam snart till den efterlängtade ön. Under vägen hade jag ett ypperligt tillfälle att betrakta min nya bekantskap. Det var en starkt bygd, reslig figur med ljust hår och ljusa, omyndiga mustascher, Hufvudet med sin breda panna satt trotsigt emellan ett par likaledes breda skuldror. Blicken ur det blå ögat var jägarens eller sjömannens, lång och genomträngande. Läpparne, af sjelfva satiren fint bildade, hade dock alltid, när det behöfdes, ett godmodigt leende i beredskap — så såg Olle ut.

Reseffekter och proviant uppburas i vår gemensamma bostad, en stuga som fordom bebotts af stenhuggare, men som länge stått öde och tom.

Hon låg uppå backen med utsigt åt Kåretof i fonden och till höger i fjerran ett högländ. Till venster skymdes hon af en bergkulle, från hvars

platå man såg en öde kust långt borta. Ett stenkast från norra gafveln började ekskogen; men innan dess måste stenen passera en af de många smärre tallplanteringar, som finnas på ön. Plantorna sågo ut som gröna doppor på en gul madrass; ty det var i början af september.

Gräset hade fått gulsot, därför att inga andra än solen, hararne och ormarne brydde sig om det. Mellan träden i skogen var det smaragdgrönt; ty solstrålarne stupade kullerbytta mot ekarnes löfverk, innan de nådde den fuktiga marken, hvarest de, i förtretet öfver att se sitt blekningsförsök misslyckadt, målade af trädens konturer, och för öfrigt allt hvad de fingo tag i, med skuggor och dagrar. Här stod *eken*, under hvilken Kåretofs ungdom samlades för att roa sig om söndagarne och äfven någon gång midt i veckan, när anden föll på dem, vädret var vackert och den manliga delen af ungdomen (unge sjömän, »styrpinnar» och kaptensännen — flickornas hvardagsfjantar) ansåg sig befriad från artisternas inblandande i muntrationen; ty när det var vackert väder målade artisterna på skilda delar af ön, och då fingo »styrpinnarne» ha flickorna i fred, deras blickar och leenden för sig sjelfva; och hvem kunde förtänka dem det.

Evers hade väntat att få se Humlin och Sommar komma oss till mötes med fickorna fulla af helsningar; men inga artister kommo, de voro ute och målade.

Deremot sågo vi en mängd halfvilda gäss och fyrfotingar, som i broderlig förening höllo på att

af hjertans grund tröska säden ur de till torkning utställda kärftarne på skogvaktarens trädgårdstappa, belägen ett stycke vester om artiststugan; men skogvaktarmor kom ut och körde bort dem, förstås, och på det viset motionerade de hvarandra dagen i ända.

Jag tog stugan i skärskådande. Man trädde först in i köket, som äfven gjorde tjänst såsom förstuga, till höger salongen med tvenne fönster på ena långväggen midt emot ett par dörröppningar, som utgjorde ingångar till två mindre rum, Olle och Humlin bodde på golfvet i det ena; i det andra hade en dansk Sommar slagit sig ned. Tvärs öfver salongen, i den bortersta ändan, hade Evers sträckt sin hängkoj af segelduk. I hängmattan låg hans guitar. En fiol med ett snöre om halsen — likaledes Evers' egendom — hängde på väggen mellan fönstret, tre fiollängder öfver Evers' koffert, på hvilken stod måladt med latinska bokstäfver: J. P. Evers, Roma. Möblerna bestodo af qvarlefvorna af ett öppet skåp, en låda utan botten, och i hvilken man långt tillbaka i tiden transporterat murbruk — nu uppbar hon en länstols heder och värdighet, sedan hon upprepade gånger motstått de mest försviflade klyfningsförsök, när vedförrådet tagit slut; fyra stoffli-stolar och ett gammalt bord framför Evers' koffert, hvilken fick tjänstgöra som soffa, fulländade möblemanget i salongen. Lokalens enda lyxartikel, en säng af ohyflade bräder, stod i hörnrummet och i den hvilade Sommaren omgifven af sina landskapstaflor, tuber, penslar, palett och stoffli.

En stekpanna, en kaffekittel, några tallrikar (med anledning häraf vitzade Olle — som fann det svenska ordet högst komiskt — att en sådan *tall-rik-plats* som stugan ej fanns på hela ön; Olle var af tysk börd och hade en gång farit förbi Göteborg) glas och kaffekoppar utan öron; lika många knifvar och gafflar tillhörde äfven köksattiraljen.

— Här skall kokas! — utbrusto vi i korus. Men det fanns ingen torr ved i stugan och ej heller någon sådan i skogen. En vattendränkt plankstump stod visserligen upprest i skorstenen, och troligtvis funderade han öfver livvets vaxlingar, det opraktiska momentet i detsamma, och hur länge det skulle dröja, innan han blef torr, när det rätt ofta regnade ned på honom; men han såg som sagdt så sur ut, att det inte var någon glädje att handskas med honom.

Efter ett mordiskt försök att förvandla lådan till bränsle, uppgafs för tjugonde gången striden med den och på samma gång hoppet om att den dagen erhålla en middag med varm mat. I stället eldade vi upp vår inbillning, åto rökt skinka och sågo glada ut.

Olle gick ut för att måla en studie, och det beslöts, att jag skulle följa Evers på en segeltur till »Norreskog», der han sedan några dagar tillbaka lemnat ett par påbörjade taflor åt väderlekens benägna förfogande. Det ingick äfven i vår resplan att lasta båten med vrakved, som här ofta drifver in mot stranden.

Vi seglade in mellan klippor och skär — och det märktes, att Evers var lika skicklig lots och

sjöman som målare och musikus — vi jagade sjöfåglar och lade omsider i land vid Norreskog, der båten lastades med vrakved. Derefter började vi måla, hvar och en på sitt sätt. Evers en landskapsstudie och undertecknad ungefär så här: Der står han bredbent med hatten på halsen framför ett par träspjälor med ryggstöd, för att de skola kunna stå emot honom, och kluddar färg på en duk, kantad med spjälor. Han skjuter långa, illmariga blickar mot en torr ek, som inte en gång hackspettarne numera bry sig om, men som skulle kunna förvandlas till förträffligt bränsle. Jag sjelf och en kö titta på. I inspirerade ögonblick släpper kon då och då ifrån sig ett bölande, som blir högre och mera uthålligt, ju mera extasen stegräs. Hvem af oss är klyftigast i kritiken? — Jag känner lika mycket till målarkonsten som kan inhemtas ur L. Dietrichsons konsthistoria; hon tror kanske, att det är finhackadt eller idisladt gräs, det der gröna, som Evers lägger ut för att torka, och det vattnas i gommen på kräket.

Emellan lummiga ekar ser man något blått med gult och hvitt på, det är haf, vågor och sol. Till venster står en kullrig slätt med förträffligt mulbete för på ön inackorderade husdjur, nedanom slätten står en hög dal: men hvad som skedde nere i den höga dalen, kunde jag ej se.

Det började regna och åska, ock så togo vi gud och taflorna i båten och reste hem till stugan.

Ett artistgille.

Våta som tången, när han går i land med vatnet, klefvo vi in i stugan, dessutom gråtmilda och modtunga som höstaftnar, då älskande par pläga vara ute och inmundiga månsken. Utanför regnade, blixtrade och dundrade det, som om elementen tagit arbetet på ackord.

Sommar satt i Evers' hängkoj och kittlade gitarran och sjöng:

»Der ha vi den igen,
Den söde Vagtparaden».

Han var en mörk, sluten natur, och rätt melankolisk, när det ville sig så; figuren var spänslig, det hela en praktig pojke i grund och botten, trots sina trettio år på nacken. Hufvudet var makalöst, jag kunde aldrig se mig mätt på den ofantligt höga, mäktiga skaldepannan med de insjunkna tinningarne framför det blåsvarta håret. Och de svarta, svärmiska ögonen sedan! Det gjorde riktigt godt i en att titta in i dem, när de icke voro laddade; ty de gingo an att ladda med både krut och spetskulor eller granater, om det knep, och då sågo de ut som mynningarne på en dubbelbössa, och bäst var det då att hålla sig utom skotthåll. Näsor beskriver jag inte gerna, men den här var helt enkelt — som den skulle vara. Deremot har jag aldrig upptäckt ett ansigte, der uttrycken skiftade så blixtnabbt — från ett hjertinnerligt leende,

hvilket skulle kunna liknas vid en liten elfva, som står på tå och tittar öfver kanten af en så på några kräftor, som kräla på dess botten, kunde ansigtet i nästa ögonblick uttrycka det mest tröstlösa, ledbrutna förakt för allt, *allt* som finnes till i universum och för allt, som inte en gång funnits eller kan finnas inom tankens gebit.

Olle satt vid bordet med en portion preserve-rad lax i fågelperspektiv och sitt egendomliga skålmska leende på läpparne, färdigt att begagna mellan hvarje uppehåll i måltiden. Han hade nyss berättat på ett mycket originelt sätt, hur en ilsken tjur, hade stångat ikull både honom och hans staffli; och hur hans fortkomstledamöter, när han vände dem i vädret, hade pekat ut ett subliment förakt åt Sommar och Humlin, hvilka varit nog moraliskt förderfvade att skratta åt hans olyckliga volt. De hade skrattat därför, att de sutto på en kulle oät-komliga för tjuren. Det var ingen konst att vara morsk, när man inte behöfde riskera eget skinn. Humlin satt i andra tankar, betraktade fotogén-lampan och rökte en cigarett. Han var lagom pikant uppnäst för att vara artist; ty det var han verkligen till själ och penslar. Han borde bara ha haft förmögenhet, Humlin, så att han sluppit arbeta, och jag vill minnas, att jag tyckte det var bra synd, att han inte hade förmögenhet och litet mer skola; men det kommer väl båda delarne med tiden. Ett hederligare människobarn än Humlin har aldrig vaxat ett par mustascher eller borstat och kammat sitt hår tio gånger om dagen, det försäkrar jag på min dödlighet. — *Edmunds bild*

— Konsten har fått gikt; de kolossalt dåliga tiderna växa oss målare öfver hufvudet... hörde vi honom yttra, i det vi inträdde.

— Det är därför, att du är ett hufvud för kort, — afbröt Olle.

Humlin gick mig till mötes med handen framför sig; han lutade hufvudet bakut och litet åt sidan — det var hans sätt att helsa.

— Välkommen, Helsing! — Jag besvarade det hjertliga handslaget så torrt jag möjligtvis kunde under närvarande omständigheter.

— Välkommen, Helsing! — ljöd det två gånger till och handslag vaxlades enligt samma metod.

Artister och sjökaptener lägga vanligtvis bort titlarne strax förr än de träffas första gången; i det minsta gjorde vi det.

— Thor smider så kolossalt, att det gnistrar der ute, sade Humlin och vände Olle ryggen.

— Nej, det gör han inte, — invände Olle, — det är universum, som har fått väderspänningar af att inmundiga för mycket af de »dåliga tiderna». Det är Vår Herre, ser du, som snärtar med piskan, så att det lyser efter det — åt »oss målare».

— Din kolossala oförsynthet går verkligen utanpå allt som är stort och högt. — sade Humlin och gjorde sig i ordning till ett systematiskt gräl. Han satte sig på lådan, sträckte ut benen, stödde venstra armbågen mot bordet, lade hufvudet bakut en smula åt sidan och blåste några rökmoln i Olles ansigte, för att om möjligt fördunkla hans idéer.

— Jaha, du kan ha rätt; jag har verkligen på sista tiden blifvit så smal, att jag skulle kunna

begagna ditt ena byxben till blus; — men, för att tala om någonting mera behagligt och i din smak, hvem är det egentligen som skall gå efter vatten? — frågade Olle och kastade en vänlig blick på Humlin. — En kopp kaffe skulle smaka ypperligt efter maten. Han reste sig, ty måltiden var nu slut, och gick bort till skåpet, på hvars ena sidbord artisternas namn stodo sirligt prentade. Efter namnen voro tecknade åtskilliga streck, som skulle antyda antalet gånger, hvar och en gått till brunnen efter vatten. Humlin hade två streck mindre än de öfriga.

— Skrif upp mitt namn, så lofvar jag upp ett streck och lofvar att gå efter vatten, — yttrade jag.

— Nej för all del; du är våt och behöver torkas, — sade Olle beskyddande. Det är Humlins tur att gå efter vatten.

— Jag har fickorna fulla af alla de ingredienser, hvaraf vattnet består och kanske äfven några meteoror eller förstenade blixtrar som distillerat det, anmärkte Evers, som nu liksom jag börjat rigga om. — Kan du begagna dig deraf Olle?

— Hm, — humade Humlin och reste sig upp från lådan. — Det är just hvad jag glömt anteckna, två gånger har jag varit efter vatten! jag har glömt anteckna de två gångerna; det är ju en kolossal försummelse.

— Räknas inte; ty vattnet begagnades af dig sjelf att tvätta kläder i och ej för gemensamt ändamål. Du är inte i Paris nu, min gosse, der du kunde sända ett stadsbud efter tuber och anmoda dina modeller att henta vatten.

Humlin stack ihjel Olle med en lång blick, gick efter vatten, och så var den saken afgjord.

Humlin hade kommit tillbaka. Evers figurerade i en engelsk giggdans och var iklädd endast en osynlig skjorta, som räckte till knäna; han figurerade mot mig, som var klädd i ett par likaledes osynliga pantalonger. Sommar knäppte en sprittande gigg på gitarren, Humlin spelade »Synnöves sång» på fiolen och Olle trummade med knogarne på bordet; men fick sedan fatt i en hammare och slutligen stekpannan, som han begagnade i stället för tamburin.

Plötsligt afstannade dansen, instrumenten tystnade och allas blickar riktades mot taket, hvarifrån ett buller hördes. En takplanka öppnades — ett välkändt hufvud och ett par för mig okända sådana stukos ned genom öppningen.

— Ack, du gamle, friske Thord, du glade oförfvade fylax! — brakade det till från det välkända hufvudets förnämsta öppning.

En skrattsalva nerifrån mötte på halfva vägen Unos stämma; ty han var det. Det är ovisst, om verlden skall få höra en sådan skrattsalva igen.

En stund derefter kommo de objudne gästerna ned för trappan, som från köket ledde upp till vinden, och kånkade emellan sig en barnlikkista.

I ett ögonblick eller två föll skämtet af sex streck för vinden i mungiporna; det såg så ohyggligt ut, det der, att gamla fröknar inte skulle kunna ha stått ut med det på något vis.

Kistan sattes midt på golfvet, medan vi två som dansat kastat på oss ett par synliga plagg,

och jag blef presenterad för nykomlingarne: en hr Gamma, fyrtiofem år gammal, med linperuk, talgögon och försvarlig korpulens, och en medicinekandidat Hallenberg, som kommit hem på ett besök. Han var blond, klädd efter sista Stöckholmsmodet ända till glasögonen och såg ut som ett hederligt, lefvande intresse för allt komiskt och barockt och hade en trög tunga, men det gjorde ju ingenting. Gamma hade utseende af en magnat, som inte ser allt för klyftig ut efter en jubelfest. Han var lika styf i ryggen som sin egen käpp och hade knappast varit nykter på tre år. Skrattade gjorde han på ett egendomligt sätt, när han sjelf sagt något roligt citat — om det någon gång inträffade. Folk gick och trodde, att han i allmänhet var nykter, det var det komiska i saken, men blef han verkligen nykter någon gång, så sade man att han var drucken. Han hade för tre år sedan vunnit fyrtio tusen på humbugslotteriet, men nu var förmögenheten puts weg.

— Mina herrar! — yttrade Uno med en air af gammal talare och knackade på kistans lock. — Mina herrar, eho som önskar »se lik titta», han titte. Derefter började han lyfta på locket, som om kistan varit full af huggormar.

Likkistan innehöll tjugufyra buteljer konjak, som innan morgonen skulle tömmas i alla inventarier som befunno sig i rummet, när möblerna härifrån undantagas.

Förmodligen finnes det ingenting på jorden, som mera träffande återger bilden af belåtenhet och fullkomlig lycka än en ko, som ligger och idis-

lar; nog af, stugans innevånare, åtta till antalet, sågo tillsammans sexton gånger så belåtna ut.

Det var nästan med religiösa känslor, man skådade de fulla buteljerna, och öns kolonister betraktade dem så länge, tills gästerna voro öfvertygade om, att de ej kunnat bereda sina vänner en angenämare öfverraskning, och det var, påstod Sommar, nog att göra en yr i mössan bara att se på, huru flaskorna lågo i kistan, alldeles fulla och korkade och så blanka sedan.

Jag vill påminna mig, att de hade blyhattar på sina hufvuden eller också voro hattarne aftenn — jag har nu verkligen glömt hvilketdera; men långt efter det saken upphört att vara en nyhet och innan den börjat bli ett nöje, stodo vi och sågo ned i kistan — och hvad skulle det tjena till att göra något annat så länge?

— Ären i nöjda med tillställningen? — frågade Uno. — Det var ju en listig idé, den der, att vi smögo oss upp på loftet? Jag får upplysa er om en sak, mina herrar, att det är Thord Helsing till ära, därför att han pluggat vett i mina bröder, som festen är arrangerad — *af mig*. Min far ämnar visserligen om några dagar bjuda er allesammans på »luft» med anledning af: dels studiernas afslutande, dels af den piffiga orsaken, att en af mina systrar fyller tjoget; men jag kan ej garantera för, hvad slags varor »luften» kommer att bestå af vid tillfället — sammanpressad torde den dock bli, efter som han ämnar slå två flugor i en smäll — därför har jag ansett det vara af nöden att med en liten städad zwyck bereda oss på, hvad som komma skall.

— Ack, du gamle etc., (slaget på axeln etc.) hvarför hin rynde du från Kåretof i morse, lik en, den der ondt gjort hafver? — Här skall eldas på i dubbel bemärkelse och kokas toddyvatten; när vi tömt en butelj hvar, äro vi blott i utkanterna af festandet — har ni någon ved? — Nej, Bacchus regere mig, om det finnes så mycket torr ved i spisen, att man kan göra ett penselskaft deraf — för att tala i artistisk stil. Nå väl, då ta vi bord och stolar; vi ligga bekvämare på golfvet på madrasser än i balanserade ställningar på *stolarne*, som kunde bli förstörda deraf.

Inspirerade af Uno Mankes värtalighet öfverflyglades vi af en hittills okänd förstörelseanda och anföllo med berserkaraseri det stackars bordet. Två man höggo tag i hvardera af de tre fötterna. Olle ensam i den fjerde; det flängdes, det stympades med en stor hammare, som dagligen begagnades i stället för yxa, och snart hade bordet inga minnen kvar.

Svart som en silhouette stod snart kaffepannan, full af varmt vatten, på golfvet, tillbehöret likaledes, och det vardt animeradt rundt omkring i rummet.

Af madrassen bildades nu fyrkant på golfvet; på den intogo vi bekväma ställningar med toddyvirket i midten.

— Det är något som fattas, — sade Evers och klingade med Gamma, som var hedrad af sällskapet.

— Och hvad skulle det vara, som fattades?

— Du är ingenting och har ingenting; jag skulle önska du vore någonting och hade någonting.

Det är så förb—t tråkigt att komma ut till dig på bondlandet och gå törstande derifrån.

— Du har lifvat upp gamla minnen hos mig; du talar som en karlakar, Evers.

— Som en Gud; menar du.

Och nu var man strax inne på religionen. Det var dit, Evers ville komma.

— Du är fritänkare; tala aldrig mera religion till mig; du är ohjelpigt förtappad, om du inte ändrar tankar.

— Jaså, du menar det? Du är ännu inte nog symmetrisk för detta slags resonsemang.

— Jag högaktar din person, Evers, — anmärkte Gamma och såg ut, som om han ville gå hem; — men dina åsigter föraktar jag. Jag högaktar din person ...

— Med mig är det ett alldeles omvänt förhållande. Skål! — Du har ju inte druckit flera än tre toddar.

Artistgilletts slut.

— Nej, mina herrar, låtom oss tala om någonting annat, — tog Uno till ordet, — jag föreslår att ...

— Berätta om ditt besök i Upsala, Uno, — skratade kandidaten, — så skola vi idka en kritisk åhörareverksamhet eller hur? — Jo bevars! — Jo då!

— Nåväl, å propos Upsis, jag kom till lärdoms-staden förliden höst och uppehöll mig der några

dagar. Den första ertarenheten, jag gjorde var, att professorerne i allmänhet läsa försvarligt in-
 tantill. Det fanns ju förstås en och annan, som
 är lite skral; men desse utgöra undantag från re-
 geln. Den andra var att vissa föreläsningar äro
 humbug — det der rysliga ordet igen! Jag skulle
 kantänka höra professor Klibbing. På slaget var jag
 på platsen. Nu fick jag veta, hvad akademiska
 kvarten betyder. Då vardt jag harmsen; men sedan
 har jag tänkt: akademiska kvarten är en välsignad
 sak. Jag hade just börjat några förstudier öfver
 min nästa, då ett trippande hörs, ett hvitt hufvud
 dyker upp framme i gustavianska katedern och
 precis såsom en fortsättning på trippandet och
 uppdykandet börjar gubben att prata och pratar
 sedan i ett enda andedrag genom tre quart, tills
 äntligen domkyrkoskrikhalsen bjuder hans tunga
 att tystna. Jag steg upp, gick hem i regnväder,
 drog, hemkommen naturligtvis, af mina stöflar,
 ropade på städerskan i hotellet och sade:

— Jungfru, ergo mamsell, ergo fröken såsom
 sådan! Insmörj dessa skoplaggs absoluta substans,
 att icke dess varande såsom sådan må upphöra att
 vara till såsom varandel!

— Hvar i Herrans namn har då herrn varit?
 — stirrade hon mot mig.

— På professor Klibbings föreläsning såsom
 sådan, — svarade jag

Jag upphörde samma dag med filosofien, men
 hade säkert gått långt, om jag fortsatt, att döma
 af denna enda timmas bildningsförmåga. Tron I
 inte det, mina herrar?

Jag får öppet bekänna, att man skrattade rätt hjertligt åt denna episod; men Olle och kandidaten voro värst deran, den senare uppgaf riktiga nödrop af förtjusning. — Gamma skrattade med, för att inbilla oss, att han tyckte det var roligt.

— En annan professor — fortfor Uno — kallade Tegnér och Runeberg rännstenspoeter. Jag är visserligen ej af denna mening, men jag sätter dem dock under t. ex. en sådan skald som Oehlenschläger. Han hade med uppsåt kastat stridsäpplet på måfå in i höpen. En dispyt var för honom lika nödvändig som grönsåpa för en skorstensfejare. Han fälde ned ett harnesk af trots för ansigtet och återtog med beundransvärdt lugn:

— Jag påstår att Oehlenschläger är en större skald än Runeberg. Hvem vågar påstå något annat? I....

— Jag för min del — afbröt Gamma; men det var ej Unos mening eller vana att lyssna till motsägelser.

— På senare tider ... (jag för min del kan ej förstå, hur en svensk student ...) har det visat sig, att man ... (kan ha ett så skeft omdöme ...) det har visat sig, säger jag, att Runeberg ... (Runeberg när ristat sitt lands natur ...) Du borde ristas du; Runeberg ... (Talar han kanske inte om ...) Håll din gemena mun! ... (om huru riporna traska ...) jag påstår att ... (riporna traska oskuldsfullt i snön ...) O, gudar med Apollo i fronten! Hören I, hur ... (tjädern spelar i furans topp och ...) Tig karl! och vet ... (hur orren ... hur orren och ...) Dra dit pepparn växer och ... (och allt det der talar han om).

Replikerna hade gradvis stegrats, och mot slutet trotsade de i styrka bojarernes härskri — såsom Stagnelius anslår dem

Uno hade första gången i sitt lif blifvit besegrad i en dispyt; men på det viset skulle det gå till.

Och nu »ristade» man af skratt, vill jag minnas, så att glaset på golvet klingade med hvarandra.

Det hördes, som om Gamma hållit på att drunkna, — berättades sedan i Kåretof och i kringliggande socknar, och ett fartyg hade stött på grund för hans skull, i det det seglat för nära land i afsigt att berga, som dess kapten trodde, en nödställd sjöman.

Det blef en lucka i konversationen, så väldig, att det mest storslagna tal skulle kunnat ha ramlat igenom den utan att det märkts; men det var bara oartikulerade ljud, som föllo.

Under hela tiden hade Humlin oupphörligt hm-at; men på grund af sina förskräckliga plågoandars ord, ord, ord ej varit i tillfälle att få sjunga ut med hvad som låg honom om hjertat.

Olle hemtade sig först; sedan hemtade Uno åtta fulla buteljer och bortsatte åtta tomma. Det andra stadiet inträdde.

— Humlin har rättighet att yttra sig, sade Olle, som såg huru Humlin vändades. Han klingade medlidsamt med ögonen mot Humlins glas

— Ert uppförande, mina herrar, — yttrade glasets egare, — är kollossalt och trotsar all beskrifning. Är detta artistlif? Är detta verkligen

passande? — Han strök sina vackra mustascher, som, enligt Olles utsago, ej varit waxade på tre dagar och tre nätter — i brist på skäggvax.

— Nej, det är det visst inte, — försäkrade Olle, — inte är det passande för en artist att skrufva sina mustacher, inte ...

— Är det passande, frågar jag, att på ett sådant förnedrande sätt skända tiden? — Han reste sig och intog en värdig men utmanande ställning.

— Den är usel nog förut, har du ju nyss sagt, — interfolierade Olle.

— Det är verkligen underligt, att jag, intagen af häpnad öfver hvad jag sett och hört, ens kan få fram ett ord.

-- Missuppfattning! — betonade Olle.

— Herr Humlin har rätt, — menade Hallenberg, — låtom oss tala om småtrefliga historier! — och vid tanken på den fröjdkänsla dessa historier skulle uppväcka, skrattade han så våldsamt, att vi andra, som hörde på, började kikna. Han hade uppöfvat skrattmusklerna till den grad, att han med mun-giporna kunde slita af en ståltråd, hvars ändar nitats fast i dem.

— Jag går, — utbrast Humlin vredgad och reste sig på tå. Är detta ett konstnärsgille? Är det estetik i något af allt detta? Fi don! Uselt! Hm! Hm!

— Nej, endast i supandet, — anmärkte Olle förargligt. — Gå du ... och fånga en knippa blixtar så skall jag af dem göra ett ris att begagna vid lägliga tillfällen.

— Se så, Humlin! — sade Evers och drog honom ned på golfvet.

— Konsten är i sitt nedan, — fortfor Humlin och stödde sig graciöst mot sitt ena knä och gestikulerade med armarne; — dessa råa samqväm äro de kolossala slagskuggorna i taflan, sedd i normalperspektiv. Hvar är klärobskyren? Jo, långt bortom försvinningspunkten ...

— Det är du, som är klärobskyren! Tig nu! — inföll Sommar, som mistat tålmodet gradvis för hvarje glas. — Lad os en gang synge »Den söde Vagtparad», — och han sjöng den.

Humlin teg och lemnade oss åt vårt värde. Stämningen blef allt lifligare, ansigtena mera skiftande i rött och mera uttryckslösa. Evers spelade fiol, det sjöngs glada visor och det vardt alldeles, som jag hade tänkt mig ett artistsamqväm.

Det tredje stadiet inträdde.

Jag anmärkte, att jag ej var såsom jag plägade vara, och deri instämde flera. Jag hade hållit på att bekämpa en högst märkvärdig mani, och därför hade jag varit så tyst. Jag ville nämligen hvarje ögonblick stiga upp och gripa fatt i Evers palett, penslar och tuber. Jag kände ett oförklarligt begär efter att måla. Det blef passion af begäret — och snart kunde jag ej längre sitta stilla. Jag rusade upp och grep paletten, som länge varit ett föremål för mina trängtande blickar. Jag kramade ut på paletten innehållet i alla tuber jag fick tag i, allt under de närvarandes mest komiska förvåning.

— Han har blifvit vansinnig! — hviskades det. Jag slängde en jättestor studie upp på staffliet och började med raska, feberaktiga drag måla alla

möjliga saker, det ena partiet ofvanpå det andra; kor som gräsade uppe i trädkronorna, skepp med masterna nedåt, solen under vattnet och månen i jordens centrum, med få ord, alla möjliga galenskap, och jag hade väl stått der och målat den dag som i dag är, om inte man hindrat mig i tid. Sällskapet reste sig som en man och närmade sig studien; men jag hotade att klyfva deras hufvudskallar med paletten, om de vågade att närma sig min person, och så fick jag vara i fred en stund till, och jag målade tills färgen låg en tum tjock på duken och det inte fans mera färg kvar. Jag ropade på mera och utbrast då och då under inspirationens glädjerus: här skall målas!

— Du skall så fan inte heller! — utbrusto artisterna fyrstämigt. — Du har ju ödslat bort all vår färg!

De grepo mig och försökte binda mig, men jag slet mig lös. Ännu en batalj! jag slet mig åter lös. Jag rasade och ropade: Mera färg; Mera färg! Här skall målas!

Nu började litet hvar frukta för sin säkerhet, och de anföllo mig samfaldt. En ref af mig rocken, en annan västen, en tredje resten — och nu var manien med ens borta.

Det visade sig nemligen, att jag, utan att ana följderna, vid gästvännernas nedträdande, i hastigheten påklädt mig artisternas kläder: Olles skjorta, Sommars byxor, Humlins väst och Evers' rock, och detta var orsaken till, att jag hela tiden plågats af den oförklarliga, fyrdubbla ifvern att måla. Den måste bryta ut och den gjorde så.

När jag slunkit in i mina egna kläder, började man se generad ut; men så sväljdes det obehagliga med det behagliga, och det vardt såsom det varit förut.

Manien att måla hade hållit min hjerna om-töcknad. — En timme förflöt.

Sommars ögon antogo ett vildt uttryck. Han hade redan krossat våra klockor, glas och alla buteljer mot väggarne, slagit sönder Evers' fiol och guitarr samt afbrutit alla penselskaft och käppar han såg, och sparkat hål på de studier, som stodo uppresta mot väggarne.

— Nu synes jeg, vi burde begynde o-o-g s-u-u-be, — yttrade han så godt han kunde och log ett saligt leende. Derefter omfamnade han Evers och kysste honom en tum nedanom venstra örat, så att det smälde, som när man drar upp en kork ur en flaska.

— Nu maa du gå pent og lægge dig, Gutten min, — sade Evers och klappade honom under armgropen

Svaret blef ett slag vid Evers' öra på samma ställe, der han nyss kysst honom. Sommar hade ej beräknat kraften af slaget utan miste balansen och föll raklång på golvet.

Evers teg, log och bar honom in i sin säng och stängde dörren; och så vardt den saken expedierad — man är ej så nogräknad, kamrater emellan.

— En fluga gör ingen sommar, — sade Olle, och alla tyckte att det var qvickt sagdt — så långt hade man kommit.

-- Håll mun, Olle, vous etes un ... förhärdad ... hvad heter det Olle? — jo, fripon — skrattade Humlin och lutade sin sittande kropp mot söder. — Ack, Olle, Paris du! Du är väl inte ond på mig, för att jag är full? — När vi hade samma atelier du, på Rue de — Du är väl inte ond på mig, Olle? — Åh, Paris, charmant, på min ära charmant! — Är du ond på mig? Jag är ändå ett förbannadt kräk, — Och salongen, din taffla, och min ... Tror du, vi få sälja dem? — Jag skall, ta mig tusan, aldrig suppa mig full mera! — Kom hit, Olle, så får jag trycka dig, — är du verkligen ond på mig? — det vill säga, klämma dig förstås ... Du skall inte vara ond på mig, hör du.

— Kom sjelf, så får du känna hur godt det är, — svarade Olle med en blick, drucken af pur välmening. De sutto vis à vis.

En minut senare snarkade Humlin som en ångqvarn på sin bädd.

— Nu föreslår jag, — yttrade Gamma med vresig stämma, — att vi börja suppa i kapp.

— Nå, kör då! Din okokta svamp, du ska, ska få suppa — om du ... om du ändtligen vill bli redlös en gång i ditt o-osjäliga lif, — stammade Evers; men deri tog han storligen fel.

Nu blef det en stormdrickning, hvori fröjd och Gamman togo brörsdelen.

— När ... (hick!) turen kommer (hick!) till mig så (hick!) hä ... (ick!) håll ett dri ... (ick!) sglas konjak ned genom min torra strupe. Jag kan (hick!) af välmåga (hick!) inte röra mig (hick!), — stönade Uno, som låg utsträckt på golvet.

Olle talade med sig sjelf och Evers lexade upp Gamma, under det han höll ett ljungande tal mot snobberiet och slöseriet. Särskildt förargade honom Gammas hvita väst och halsduk. Han visade »med slagord», hur afskyvärdt det var att af okunnighet och dumhet tro på en personlig gud och på någonting i allmänhet samt försäkrade Gamma, vid hvarje tillfälle, att han djupt föraktade honom, hvarefter han tog en svartpensel för att måla honom svart i ansigtet med kimrök.

Men det stannade vid en fläck på näsan.

Hallenberg skrattade och klappade i händerna för etthundra nittonde gången.

Gamma skrattade äfven och höll med Evers ty han skulle nu ej ha vågat annat.

— Är det inte något svart kvar på näsan? — frågade han Evers och torkade sig med näsduken.

— Det är endast sku ... skuggan från dina ö-öron, — menade Evers

Gamma tycktes nyktra till, oakadt drickandets tilltagande. Men det såg bara så ut; ty de andres hjernor omtöcknades allt mera; ännu tänkte dock Evers redigt och svarade med skarpa repliker.

— Ge er, gubbar! ni kan inte dricka omkull mig, — triumferade Gamma i otid och tömde ett glas konjak i ett drag.

— Det är därför, ått att du i ... ingen hjerna har, din skrå ... skråpuk. — Slutligen dukade dock Evers under i den olika striden och insomnade på golfvet. Ingen orkade derefter hålla ut längre. Det sista, jag kan påminna mig af denna minnesrika fest, är att Olle stod upprätt mot väggen och

höll ett tal för qvinnan; men hur det var, så dignade han under sin uppgift ...

Om morgonen när vi vaknade, var taket af huset. Om det var spritången, eller sjelfva sömnens styrka, som lyft det af, låter jag vara osagdt; men deremot vill jag anföra det sangviniska påståendet i skogvaktarens mun, att vinden (!) skulle ha lyft af taket — allt nog, borta var det emellertid, derom voro alla eniga.

»Dagen efter».

Följande dag var den härligaste på länge. Kråkorna kråade, solen skrattade så, att man måste grina igen, när man såg på honom och grodorna hoppade undan, när man ville trampa på dem. Ett dussin täcka, omyndiga fyrfotingar med modern i spetsen slogos, grymtade och roade sig utanför huset och det var ett riktigt frispektakel — en bitande ironi att se och höra de små varelserna så morgonfriska redan klockan tolf på förmiddagen.

Derinne i stugan såg det ut som jag har föreställt mig, att det kommer att se ut på yttersta dagen, och det blir nog inte för vackert. Det trotsade all beskrifning; ty det var just på det viset, att taket borde vara af.

Jag återkom från en morgonpromenad i skogen tillsammans med Evers, som varit tidigt uppe för att efterse, om inte båtarna under nattens lopp

fått, äfven de, väl mycket till bästa af våtsaker och det hade slagit in.

Sommar höll på att mata de små grymtarne med brödbitar. De omyndiga varelserna stodo och tittade på honom ett ögonblick och funderade, när det ingenting mera fanns qvar att ta. Då hoppade de upp med bakkdelen, ruskade på de små täcka hufvudena och sade: uhi! uhi! och så beto de hvarandra i halsen och så hoppade de upp med bakkdelen igen, ruskade på hufvudet och sade uhi! uhi!

Nu visade sig Humlin i dörren. Ögonen sågo ut som det blanka på två kopparslagarhammare. De föllo förkrossande ned på Sommars hufvud.

— Bort kräk! — ropade han till de små omyndiga, söta och så välsignat smutsiga varelserna, hvars moder olyckligtvis aflägsnat sig. Här utanför skall inte vara något svinhus. Scha! Scha! — och, den omenskliga Humlin, han kastade sten på dem, anföll och förföljde dem till stugknuten; men här mötte han gässen, hvilka, likt Capitoliums gäss, fordom, när gallerna en gång sökte intaga Rom, började plötsligen högljudt kackla. Deraf väcktes suggans uppmärksamhet och hon kom till de små grymtarnes undsättning likt *Manlius* den der gången till Romarnes; och då måste Humlin kapitulera.

Sommar hade inte sin dubbelbössa laddad, och när han laddade, så ville inte fångkrutet brinna; eljest hade han nog skjutit Humlin död på fläcken. Han teg som en filosof skulle ha gjort, tog den högföraktfulla minen på och gick in.

Vi gingo in i stugan alla fyra. Jag såg på Sommar och han sade mig i förtroende, att han

med skäl kunde likna sig vid den gamle damens papegoja, som talade litet men tänkte desto mera. Nog var det humoristiskt alltid, och jag hoppas, att ingen ville smärta mig med att betvifla, att det var så.

Uno och Gamma hade den genomglade kandidaten tagit med sig till fastlandet.

Likt döddansare och kockar i allmänhet orkade vi i dag ej från längre afstånd än köket forsla nödigt bränsle, hvadan man slog sönder likkistan till kaffevad.

De hufvudsakliga svårigheterna att bli vid godt humör gjorde att en middagslur föranstaltades.

Kl. fyra väcktes jag af de följande välkända ord:

»Håll ut min käcka gosse du,

Håll ut en stund ännu».

Fernandine stod skrattande i dörren till vår luftiga lokal; ty det var hon som deklamerat verserna. »Köket» var fullt af unga älskvärda varelser, och nu blef det så lagom tid att sofva längre. Jag rusade upp, som om jag fått en pil mellan reffbenen; men Evers gäspade och gnuggade sig i ögonen, under det han satte sig upp i hängmattan och lät benen dingla efter behag. Med sömndruckna blickar kisade han på tärnorna och hans blickar sade: jag skulle ha blifvit förargad om någon annan än ni väckt mig.

Liksom fula skorpioner knepo en mängd vanställande pince-nezer sig fast vid de älskvärda varselernas näsor, somliga pince-nezer hade fått det nådiga uppdraget att tjena två näsor, så att en slik dubbelgångare en stund satt och förvred an-

sigtsdragen på en flickas anlete, en annan stund skymde han bort det vackraste som fanns i ett annat ansigte; det tyckte jag var stil — men framför allt var det metod i galenskapen. En flicka bör aldrig exponera sina ögons behag; och det gör heller inte förståndiga flickor, må ni tro.

Sju af de älskvärda varelserna gjorde ett anfall på kaffepannan, sju andra anföllo och diskade alla kopparne på trappan, en tredje sjustjerna städade i salongen, en fjerde gick efter vatten och lyfte taket på stugan igen.

Det blef vårt göra att vara intressanta och säga qvickheter, hvilket inte alltid har sig så lätt, när åhöraren är så pass blaserad att hon anser »alla skämttidningar» vara dumma och allt ödsligt och naket i naturen för prosaiskt och platt, och »att det inte är någe».

Jag gick i dess ställe ut för att prata om alldagliga saker med den lilla täcka Fernandine, som stod utanför stugan och log skälmskt åt alltihop. Löjet fortsattes af en lång vänlig blick liksom när en variation öfvergår från dur till moll; det var då jag helsade henne.

— Är er bror och fästman med i dag, fröken Kruse? — frågade jag, i det vi gingo ett slag ut åt slätten.

— Robert är med; men ni är för elak att veta, om min fästman är med. . . . Har ni, allvarsamt taladt, inte fått vårt förlofningskort? — frågade hon och såg så allvarsam ut som en törnrosknopp.

Jag kände att jag stack mig på törnet; men det stack godt.

— Nej med förlof, det har jag verkligen inte, — svarade jag och frestades af ansigtets allvarliga uppsyn att kasta en blick på hennes venstra ringfinger; men det syntes inte.

— Var så god, herr Helsing och håll till godo, här stå våra namn. — Hon räckte mig ett visitkort, på hvilket lästes Fernandine Kruse och under namnet stod Kåretof.

— Er fästmans namn är alltså Kåretof? — vågade jag fråga.

— Alldeles så, — skrattade hon, öfverraskad af denna slutledning. — Kåretof det vill med andra ord säga: *ingen*. — betonade hon och kastade ett par qvastar af strålar mot den gröna gräsmattan så att det ljusnade der vi gingo — Fernandine Kruse beagnade, som sagdt är, ingen pince-nez.

— Ni har ej sagdt mig något nytt, fröken Kruse; jag vet att er fästman tycker om er från hvarje smyg af sitt. — ja hvad är det man nu kallar det — hjerta ju?

— Fy, hvad ni kan vara artig och elak på samma gång. Men jag skall förlåta er om ni skrifer af åt mig den visan ni deklamerade i skogen förliden afton.

— Ni är en slipad diamant, som borde infattas i en ring af guld.

— Och ni är en grof sådan, som man aldrig får se i ringar, svarade hon; men det stod att läsa i hennes ögon: Jag är ej ämnad för kif och strid utan för att tåla och lida; men när bladet vändes om stod der med kursiv stil, som ännu var fuktig efter tryckningen: Men skall det vara strid, så

blir det du, som kommer att nöta ut dina krafter i striden. Den halfdelade munnen visade en rad små perlor, som tycktes direkt blifvit tagna ur ostronkroppen så rena glänsande voro de.

— Er gunst skulle för mig vara en rik ersättning för lyckans ogunst! — sade jag allvarligt liksom det står i romanerna.

— Akta er att ni inte brinner opp af den — sade hon och bombarderade mig med ett par getögon.

— Hvem skulle vara nog djerf att höja sina blickar till er utan att bli förvandlad till en glödhet tegelsten, — sade jag; ty jag ville se, hvad verkan ett romanspråk skulle göra på en qvinna — i verkligheten; jag hade inte förut försökt den metoden.

Jag trodde, att jag sagdt något riktigt tilltjusande och väntade att hon skulle falla mig om halsen och gallskrika eller åtminstone gråta och rodna omvexlande; men den gången högg jag i sten.

— Lägg då ert brinnande tegelstenshjerter på den der höftsjuke bergknallen, så svalnar det nog — svarade hon ironiskt — tänk ironiskt! — Det skulle väl inte vara någon af artisterna som förolämpat eder genom att säga lättsinnigare artigheter än ni och derigenom försatt er i dåligt lynne? Och så skrattades det.

— Hur kan man skratta åt ett så allvarligt och vördnadsbjudande föremål som jag? — frågade jag rörd.

— Jag skrattar inte åt er utan åt edra komplimanger, som smaka af bränd tegelsten, återtog den oförbätterliga.

— Till er pligtskyldiga undran får jag då nämna, att jag blifvit af edra blickar förvandlad

till is, och som min själ ingen inkomst har af att säga er en osanning får jag tillägga, att jag känner mig tillmodts lik en ung man som på sin bröllopsdag gått ned sig på isen.

— Högstämnda sinnen gyckla med faran, har jag läst på något ställe — följaktligen äfven när de hålla på att drunkna.

— Ni tycker således inte, att jag ser modfärd ut.

— Ack, jo! Så modfärd, som om ni glömt säga amen när ni sist var i kyrkan — »för tjugu år sen».

— Hur gammal kunde jag då vara, tror ni?

— Åh, — hon betraktade mig som man betraktar ett gammalt skåp utan årtal, hvars ålder man vill bestämma — så der vid pass femtio. — Vill ni nu vara tyst.

— Jag skall vara tyst som en stekt strömming och öfverträffa mig sjelf i att tåla och lida, om ni vill gå in på ett förslag.

— Och hvad skulle det vara? — frågade hon och såg ut som om hon med ögonlocken tänkt klippa af alla mina tankar.

— Att vi göra den oerhörda uppoffringen att fördraga hvarandra. — Vill ni gå in på den saken, fröken Kruse?

— En högst obillig begäran. Men jag skall likväl gå in på ert förslag, om ni lägger bort er ovana att vara tråkig och — *kruserlig*.

— Jag trodde verkligen inte att en mun så liten och vacker skulle kunna vara i stånd att vitza fram en sådan ohöflighet.

— När man spelar en duett måste man stämma instrumenten, så att de inte skorra. Jag håller inte på rangskillnad uttryck emellan.

— Det borde ni dock göra; ni som har rang och värdighet af författarinna. — Hon skref vers under en bekant signatur i skämttidningen «Vespan».

— Ni eger förmågan att håna.

— Man dömer alltid rättvisast om det som man inte själf eger, — svarade jag; men det täcka qvickhufvudet var redan på språng till sällskapet af artister och älskvärda varelser, som nu drogo till skogs i förening med kaffepannan.

Jag tog en omväg, och när jag framkom till eken var dansen redan i full fart. De två båtsmännen, som med flit ej förr än en timme efter landstigningen lyckats förtöja båten, svängde om med flickorna i grämlse öfver att artisterne voro närvarande.

Evers spelade fiol, Sommar knäppte på gitarren och Olle hade konstruerat ett instrument af en kam och ena hälften af ett gammalt kärleksbref från en flamma i Norrland, der han aldrig varit. Humlin låg och stödde sig på armbågen med hufvudet bakåt lutadt och konverserade med den del af damerna, som inte dansade.

— Har jag det nöjet att få dansa med er fröken Kruse? — frågade jag föremålet för min brinnande trängtan. Jag tycker gerna vi kunde bilda ett bolag och förpligta oss att hädanefter vara vänner för evigt.

— Det har jag tyckt hela sommaren; en mera prosaisk människa än ni har visst aldrig dansat i

ett par sådana der jagtstöflar, — därför kunde det vara rätt komiskt. Men till gengäld anhåller jag, ni uppfyller min begäran, att medan vi äro kvar här, klifva upp i eken derborta och hålla ett »tal till qvinnan», som det kallas i tidningarne.

— Jag borde hellre vilja bita af mig tungan än neka eder hvilken som helst begäran, äfven om den skulle kunna vara ännu mera motbjudande, d. v. s. om ni ansvarar för följderna.

Och hon lofvade det, och det dansade vi på.

Efter dansens slut bjöds kaffe. Det låg inte mindre än sju pince-nezer i kaffekittelen; och drucko vi herrar vårt kaffe med samma känsla, som medeltidens riddare drucko vin ur sin skönas sko. Jag har blifvit mer klarsynt efter den betan. Det är vådligt att inte ha band i pince-nezen, när man står i spisen och kokar, tycker jag.

Qvällen kom med vällukt och vi fylde näsborrarna dermed.

Kåretofs flickor delas i tre kotterier, som hålla sig med olika kavaljerer.

Det äldsta kotteriet, damer mellan 30 och 35 år, anlände nu till ön med fyllda matkorgar för att göra »de unga» svartsjuka; ty det hade lyckats dem en gång förr. Vi inbjödos alla till en lukullisk supé, men ingen annan af »de unga» än Ferdinande deltog i måltiden.

Månen stod högt på fästet, när supén var slut. Alla herrarne hade deltagit i åttandet och af hjertans grund åtit sig in i »de gamlas» beundran och tillfredsställelse.

Med månen blef det sentimentalfeber i luften, och jag klättrade då obemärkt upp i trädet efter en påstötning af Fernandine, som påstod, att det inte var för mycket, att jag nu godtgjorde, hvad jag brutit »mot de älskvärda» och »mot goda tonen». Redan första aftonen af min vistelse i detta aristokratiska fiskläge hade ju brottet blifvit begånget.

Nu gällde det att hålla tungan rätt i munnen. Jag kände mig till mods som en stor fältherre strax före ett slag, som skall afgöra ett rikets väl eller ve. Skulle jag segra och återvinna den damernas ynnest, jag önskade att ega, eller skulle jag bli för evigt utstött ur de älskvärdas krets? Stående på en gren öfver församlingens hufvuden och hållande mig i en annan tog jag till ordet: — Till qvinnans ära ha dels skalder, dels många ovärdige, högst vanlige poeter strängt sina lyror ... (Bravo! Bravo!). Nu först hade man uppmärksammat min person i trädet — och det var så rysligt roligt.

— Afbryt mig inte, mitt herrskap! Jag ville ha sagdt att ingen har besjungit Kåretofs älskvärda damer ...

— Hör! Hör! — ropade Olle.

— Gå på! — skrek Evers.

— Det er riktigt, Thord; — skorrade Sommar.

Jag började redan svettas af värmen från alla de blickar, som riktades mot mig. Men samtidigt började en läderlapp oupphörligt fara förbi min panna och fläktade bort svettdropparne från mina tinningar; jag fortfor:

— Edra blickars lågor, hvilka vidmakthållas af bleka vestaler, likna ej några vanliga talgdankar, stöpta af människohänder, hvilka dankar visserligen spraka, när de äro förfärdigade af orenadt oxfett och bomullssockor, som ej blifvit doppade i saltsyra. — (Artisterna började stirra på hvarandra af öfverraskning). — Nej mina älskvärda damer salt-syran sjelf (damerna blefvo förtjusta och klappade i händerna) tänder ej en sådan godhetens eld, som flammor från edra hjertan, den är såsom en glödhet masugn eller kakelugn, i hvilken man en kall vinterdag eldar med bokved, i hvilken näktergalar suttit och qvädit . . .

— Utmärkt! Så *bra* han talar! — läspade sköna qvinnoläppar, och jag kände mig nära himmelen, om jag minnes rätt.

. . . der de qvädit kärlekens toner; och eder kärlek till allt skönt och målande i naturen, den är stark liksom druffkonjak, af hvilken man berusar sig fort och säkert såsom i natt varit fallet med några af edra beundrare.

— O, sådan förmåga! Vi måste förlåta honom! — utbrusto några af de älskvärda varelserna.

Humlin gick sin väg, men Evers började bli fundersam, och Olle plirade försmädligt till höger och venster. Sommar beherrskades af en komisk förvåning, men från Fernandine uppfångade jag en förebrående hostning.

Det gick rundt i mitt hufvud, och pulsarne hamrade så våldsamt, att jag hitintills ej fattat, hvad jag sagdt, men jag förstod, att jag varit torr och beslöt nu att i en slutkläm söka med storm taga

dem som ej uppskattat mitt tal till sitt rätta värde. Jag ropade därför med hela kraften af min stämma:

— Jag påstår, att I ären, mina damer, älskvärda af den beskaffenhet, att jag skulle vilja mejas och uppätas af eder liksom gräset och blomorna uppätas af . . .

— Han är en verklig vältalare! — hviskades det så högt, att jag hörde det, och jag skulle åter höra handklappningar.

Läderlappen kom för trettonde gången, men nu stannade han plötsligt och bet sig ursinnigt fast vid min tunga, som han troligen länge haft ett godt öga till och tagit för en fladdrande nattfjäril. Jag blef utom mig af grämselse, började slå med armarne och krossa läderlappen mellan tänderna; men när jag kastade honom bort, förlorade jag balancen, föll ned i en stor grop full af glas och porslin och afskrede — enligt hvad jag hörde, man yttrade rundt omkring mig.

Men jag »kom mig» efter en stund och restes upp af Evers och Olle. Den förre tog mig strax afsides, snyggade upp mig med en löfruska och frågade bekymrad, om jag blifvit galen; ty mina yttranden gaf honom giltig anledning att förmoda det värsta.

Jag nickade jakande och upplyste om, att jag varit *kär*, hvilket enligt min uppfattning var liktydigt med att vara beröfvad sinnenas bruk. Det der fallet från trädet hade emellertid lyckligtvis kurerat mig fullkomligt.

Flickorna voro försonade, och jag blef dagens hjälte. En af de älskvärda varelserna påstod

t. o. m., att, »genom mitt tragiska fall, fick qvällen en poetisk-romantisk afrundning». Man beslöt att brodera mig en nattrock till minne af denna »försoningsfest», och det var rysligt väl. Endast Fernandine visade sig likgiltig för mitt öde och såg högst missnöjd ut föröfrigt. Hon ville ej vara med om nattrocken, som skulle vara färdig till jul — få se hur det går.

Vid embarkeringen hände det, att Fernandines hvardagsfjant och plågoande, ett ungt, fult handelsbiträde, som af oförlätlig glömska ej förr nämnts bland deltagarne i utflykten, föll öfverbord tillsammans med Humlin, hvilken ämnat följa med i land; i det handelsbiträdet räckte Humlin handen för att hjälpa honom ombord. De uppfiskades, och sedan Humlin tagit en titt på sig sjelf och funnit att han var våt, beslöt han att stanna qvar på ön, och det gjorde äfven handelsbiträdet, och så fick jag lof att öfvertalas att följa med till Kåretof, och det gick bra med den saken, isynnerhet som jag nu återfått förståndets bruk.

Vi seglade, och vinden växte upp till en jette med argt utseende, han slet molnen i trasor och byltade in månen i dem och höll på att kantra båten; men det gick inte. Lyckligtvis kunde vi ligga upp hamnen. Största delen af »de unga», i hvars båt jag befann mig, gaf luft och näring åt sina känslor, men längst förut stod Fernandine och höll utkik för »båarne». Med sin skarpa blick urskilde hon trots mörkret hvarje bränning och kommenderade: bagbord! styrbord! fall! lofval med samma säkerhet som en gammal lots. Af sin bror

hade hon på hafvet för sitt nöjes skull lärt något af sjömansyrket; ty det älskade hon. Med van hand styrde Robert Kruse båten mellan skären, under det jag uppmanades att vara rolig; ty man var rädd öfver hufvud taget. Jag gjorde ett kasperförsök men misslyckades. Det var bäst, det som de hört ifrån trädet — och så landade vi.

Jag kinesade om natten hos en bekant och redan på morgonen gick jag bort till unge Kruse för att bedja honom förbarma sig öfver mig och skjutsa mig öfver till ön; ty jag höll på att dö af ledsnad.

Han underrättade mig då om, att han fått i uppdrag att resa öfver till ön strax på eftermiddagen och hemta artisterna; ty Manke önskade se dem på en tillställning samma afton i anledning af hans dotters tjugonde födelsedag — jag skulle också inbjudas. Resan blef alltså uppskjuten från min sida.

Dörren till dagligstugan stod på glänt, och Fernandine syntes i rummet. Hon stod vid fadrens säng och pysslade om honom. Hennes fader, den gamle sjökaptenen var sjuk.

Unge Kruse, med hvilken jag samspråkade, var i färd med att gräfvä en grop och i den nedstöta en stegel, som blåst omkull. Fernandine kom upp på backen, der vi stodo, och anmodade brodern att komma in och spisa fruköst. Vi helsade liksom en affärsman och hans maka helsa hvarandra på morgonen efter en höflig dispyt föregående afton, och mannen hela natten legat påklädd på sin kontorssoffa. Hon skrattade, och strax såg det så vackert ut, och hon slog sina armar kring stegeln, som

brodern passat ned i gropen, lyfte den upp och kastade den omkull, och den gamle stören skratade han också, men han gjorde det, så att det brakade till tre gånger, och han gick af på tre ställen, men det var alltför oskyldigt och roligt att bli ledsen öfver, tyckte Robert.

— Fernandinel — ropade modren. Och så syntes hon inte mera; men det vardt en ljus strimma från den ryggbrutna stegeln, som hade skrattat tre gånger, ända fram till köksdörren der modern stod — och det såg riktigt bra ut.

Före Balen.

Jag stod i min vanliga sommarkostym på fiskbryggan och väntade på artisterna, hvars båt syntes långt borta, och der tycktes han bli kvar; ty det visade sig, som om han seglat bort farten i en stor, stor karott blåbärskräm. Vinden, som hela dagen snarkat ruset af sig från föregående natts orgier ute på Vindön, hade nu blifvit alldeles nykter. Han låg och latade sig på vågorna, som sträckte ut sig rakt långa och kippade efter andan, när han kittlade dem i höfterna.

Seglen togos in och virades kring masten.

»Granseglen» sträcktes ut och den hvita båten liknade nu en svan, som slår med vingarne, innan han börjar att flyga.

Den närmade sig stranden och lade till, och artisterna stego i land.

Evers hade åtskilligt att uträtta. Han skulle först gå till postkontoret, och höra efter bref, derifrån till skraddaren efter en ny kostym, som skulle påklädas, innan han vardt färdig.

På ett gungbräde i fonden utanför tullboden, ett äldre båtskjul, sutto Gamma och kandidaten och gungade hvarandra tigande in i en lifvad sinnesstämmning till festen. När de varseblefvo oss, höjde sig deras hufvuden lika hastigt som två kautschuksbollar, när de studsa upp, och kommo mot oss genom luften som om de velat sagt: »ta lyra nu gubbar!» Men det uttrycket kom inte utan istället:

— Tack för sist! Huru mår man efter de myckna libationerna?

— Tackar, som frågar, — sade Olle.

Man beslöt att göra sällskap till posthuset.

— Vill ni höra något roligt? — frågade Gamma under vägen och liknade bra mycket en, som nyss fått sitt första poem tryckt i »Söndags-Nisse.»

Ja det ville alla — men Evers förbehöll sig allt roligt, ifall det blef religiöst.

— En referent från en af Stockholmstidningarne kommer att illustrera festen med sin närvaro; Manke har skickat efter honom, — invände kandidat Hallenberg för att få samtalet in i annat hjulspår.

— Hör på! — ansträngde sig Gamma och gick på med armarne som om han laddade ett perkussionsgevär.

— Ingenting annat! — utbrast Evers.

— Hvem är den der referenten? — frågade Humlin.

— Nog är det väl sjelfva fan, att ni inte kan höra på! — ifrade Gamma och tittade efter i Sommars venstra öra, huru hans sista ord sågo ut.

— Det vet jag verkligen inte, men han skall referera frökens sång och spel och i en af hufvudtidningarne yttra sig fördelaktigt om hennes musikaliska begåfning.

— Åh prat! Gubben är ju snål som en sparbössa; — inföll Olle.

— Det är sant; men i dag har han klädt sig i mycket avancerade tänkesätt. Han ämnar att ...

— Vill ni inte höra på, så slipper ni, ta mig fan! — skrek Gamma med en säkerhet som om han redan var salig och gapade mot oss några gånger lik en fisk, som uppgifvit allt hopp om att åter komma i sitt rätta element.

Jag får påminna att jag redan upphört att förvånas, hvilket dock egentligen inte är något anmärkningsvärdt.

— I religionens och sedlighetens namn, låt oss slippa! — bad Evers.

— Hvad är det för en knöl, du fört in i vårt sällskap? — frågade Humlin atsides med en nedlåtande blick på kandidat Hallenberg, som skrattade för tionde gången sedan vi träffats,

— Hör ni slutligen på mina herrar? När jag var i Paris på expositionen och hade min egen doktor och tre betjenter, så hände det sig ...

— Alltså en rotknöl, som varit på utställningen, — afbröt Olle, som uppfångat Humlins fråga, men Gamma hörde ej Olles stickord.

Vi hade kommit fram till postkontoret, som låg i ena ändan af ett litet trefligt hus och bestod af ett rum af samma storlek, som det jag under sommaren bebott. Vid fönstret, som var något större än ett vanligt brefkort, satt postmästarinnan och broderade.

Artisterna och kandidaten gingo in och lemnade mig åt mitt öde. Nu tiger han väl, tänkte jag och trodde att jag tänkt praktiskt; men det visade sig, att jag hyst allt för sangviniska förhoppningar. Behovvet att tala red honom likt maran.

— Jag ville nämna, ser ni, min herre, sade han och pekade på mig med näsan, att jag mötte min proprietör och hans hund på expositionen, som morra åt mig. Värden heter Pierre och på halsbandet stod det Pierre, ser ni. Å hut, Pierre! sade jag åt hunden, som morra åt mig, ser ni. Det skedde i distraktion, men han hörde det ändå, ser ni! När jag kom hem frågade värden mig hur jag kunde vara så hutlös och tilltala hunden med hans namn. Kors, jag trodde han hette så, svarade jag, alldenstund det står så på halsbandet.

Och nu log berättaren högljudt igenom hela skånska vokalskalan och med tilltagande styrka: Hihehyhähuhahåhohö! så att det på slutet lät som imperativet: hör!

Man tittade ut genom fönstret.

— Det stod Pierre på halsbandet, ser ni. Å hut, Pierre! sa' jag. — Hur kan herrn vara så hutlös och tilltala hunden med mitt namn? sa' han. — Kors, jag trodde han hette så, alldenstund det står Pierre på halshandlet, sa' jag. — Kors, jag trod-

de hunden hette så, emedan det står Pierre på halsbandet, sa' jag ... hihehyhähuhahåhohör! trillade åter liksom olika hagelsorter ur munnen på karlen och ansigtet syntes åter i fönstren.

— Det stod Pierre på halsbandet, ser herrn.
— Å hut, Pierre! sa' jag. — Hur kan herrn vara så hutlös och tilltala hunden med mitt namn? sa han. — Kors, jag trodde han hette så, alldenstund det står Pierre på halsbandet, sa' jag ... hihehyhähuhahåhohör!

Jag satte mig på bron, såg tröstlös ut och höll händerna för ansigtet liksom om jag läste Fader Vår; men jag stack bara pekfingeren i öronen. Han förföljde mig till bron och började på nytt.

— Det stod Pierre på halsbandet, ser herrn ...

Jag blef alldeles förtviflad, körde pekfingeren ända till andra leden in i öronen, började sparka och yttra oartikulerade ljud. Han trodde, att jag höll på att skratta mig till döds, och började nu helt och hållet från början för att ordentligt ta lifvet af mig, innan mina vänner skulle hinna ut.

— Jag mötte min proprietör och hans hund på expositionen som morra åt mig. Värden hette Pierre och på halsbandet stod det Pierre, ser herrn. Å hut ...

Till all lycka kommo nu mina vänner ut.

— Hvem hutar du åt? — frågade Evers.

— Jo, det är något så kolossalt komiskt! — utbrast Gamma. Han hade adopterat ordet efter Humlin.

— Låt höra då, — sade Olle.

— Jo ser ni mina herrar, jag ville nämna — det är verkligen skada att jag aldrig förr erinrat det — när jag var på expositionen i Paris, så mötte jag en dag min proprietör och hans hund på expositionen som ...

Jag blef alldeles likblek i ansigtet, som Evers sedan berättade mig, och sprang bort likt ett jagadt villebråd, som fått ett skott blandhagel efter sig, ty: hihehyhähuhahåhohör! smattrade mot min ryggtäfla i och med detsamma jag vek om hörnet af posthuset.

På en omväg kom jag fram till Mankes gård, innan sällskapet anländt.

I förstugan krylade det som i ingången till en bikupa af frackklädda ungherrar, som uttagit gesällbref och styrmansatester på att tillhöra Kåretofs nobless, ty de hade så.

Bakom herrarne stod längs väggen en blomsterrabatt af unga flickor, utspruckna blommor, färdiga att sugas af bien.

I salen på bräderna sutto de yngsta af begge könen, som om de väntade på att gå till skrift.

Jag bockade mig åt venster, öppnade dörren till höger och trädde in försigtigt, som när man går på nattgammal is.

En gök hoppade fram ur sitt bo i toppen af en gammal moraklocka, som stod i hörnet längst till höger och gol sex gånger och han gol dessutom efter mer mat för hvarje gång han ätit upp en timme.

— Ack, du gamle, friske Thord! — »Huru törs du härin som icke hafver bröllopskläder?» — ljud från

klockstubben, i hvars omedelbara närhet Unos hufvud satt och spottade i kapp med ett annat hufvud, som tillhörde Mankes yngsta dotter. De besköto kakelugnsluckorna, som blänkte på ett tve tydigt sätt i det andra hörnet af rummet.

I soffan sutto uppå kappor och rockar goddagspiltten med sin madam, begge med en min som om de fått senap i stället för sylt.

Manke spatserade från kakelugnsluckorna till moraklockan och från moraklockan tillbaka till kakelugnsluckorna och för hvarje gång han vände de bespottare ryggen försökte Uno och hans syster att spotta midt emellan gubbens knän, hvilka voro så perpetuellt åtskiljda som om han haft en käpp emellen dem. Han utdrog rök ur en lång sjöskumpipa. Studenten-köpmannen med fru satt i fönstret närmast dörren med fötterna på stolar. Hon var en liten mager en. hade en mun som genomsnittet af ett tefat, örnnäsa och kutig rygg. De voro ifrigt sysselsatta med att »smida spik» och inbilla sig, att de hade roligt, men vid mitt inträde upphörde smidandet. De försökte sig på ett bondgrin och tittade derefter, tankfulla, ut genom fönstret.

— God dag, herr grosshandlar Manke, — sade jag.

Han svarade ungefär på samma sätt med ögonen, hvarefter han började hvissla temat till »Vebers sista tanke», helt sakta, och satte sig bredvid sin yngsta dotter. Han hade antagit en allvarlig min, såg högtidlig ut som en gårdvard, när han skaller på månen.

Han pekade på närmaste stol med tåspetsarne och glodde argt på Uno liksom om han hållit på

att laga till förgift. Uno ämnade resa sig och lägga händer på mig. Med benan, som var belägen på hufvudets högra terräng, befalde fadren honom att ögonblickligen sitta ned. Det började bli tydligt för min åskådning, att Manke med afsigt samlat de käraste af sina barn omkring sig; och stunden tycktes mig vara bra lämpligt vald.

Jag tog hans gest med tåspetsen för en invit att sätta mig på stolen; men en klok hund skulle ha varit af annan mening; han skulle, med svansen emellan bakbenen, krupit under stolen.

Gubben hvisslade en gång till och tvärt lik en hare satte jag mig; nu smäller det, tänkte jag, och det var inte så oriktigt tänkt, när allt kommer omkring. Ljudvågorna togo ungefär följande form.

— Det är människans största och högsta pligt att lefva, oafsedt hvad medel hon begagnar för att slå sig ut. Hon är skapad att samla, såvida hon inte är dum. Om en dum människa får en tanke, gör hon den till sin öfvertygelse; man får ingen annan öfvertygelse ha än den, att det är den högsta lycka att stå på sitt eget bästa. Har jag inte rätt?

— Jo, bara man inte trampar hårdt på det, — anmärkte Uno sakta.

— Om vår herre roar sig med den saken att göra affärer i barmhertighet, så följer inte deraf, att vi skola söka likna honom, ty det vore förmåtet, och jag tycker ofta i mitt innersta hjerta, att det är stor synd om vår herre som bara får otack till lön. Ju flera människor svalta ihjel, desto mindre öfverbefolkad blir jorden. Om människor fara illa fram med ens rykte, så bör man inbilla sig, att man

är en noshörning, som ingenting kan bita på, men som väl kan spetsa sina motståndare på hornet. Har jag inte rätt? Något hvad folk kalla samvete finnes ej hos djuren, följaktligen icke heller hos meniskan, som är ett djur. Oförståndiga föräldrar och prestpacket tillaga visserligen ett sådant af glas och sätta in det med sin religiösa sirapskitt i ungdomen liksom glasmästare en fönsterruta; men bättre vore det om affären öfverlemnades åt guttaperkafabrikanterne — i mitt tycke åtminstone; för inte är det nödvändigt och inte praktiskt heller att ha ett ömtåligt samvete inte. Har jag inte rätt kanske?

Studenten-köpmannen och frun hade åter börjat smida spik i fönsterkarmen, under det goddagspillet hade tändt en cigarr, och insvept sin madam i ett rökmoln. Han hade lutat hufvudet mot henne på det ställe, der det var mjukast och lagt fötterna på soffgafveln, det var så hans vana. Han tycktes med örat anskultera ut, om hans madam förmådde smälta, hvad hon nyss fått till lifs.

Hennes ögonlock sänkte sig alldeles ned liksom den blå gardinen för en ung flickas fönster, och hon yttrade till sin man.

— Hör du på?

— Nej, vet du, inte det allra minsta.

— Vi kunna det utantill nu snart — hviskade hon.

Men Gubben hörde hviskningen och fortfor — nu skulle det bli satir till efterrätt.

— Att ha förstånd, det är allt bra dumt att ha det och att vara arbetsam se'n. Man skall stiga upp kl. tio om morgonen och sitta uppe och

läsa romaner till kl. två om nätterna. Han slungade meteorer till höger och venster. Ett fruntimmer bör gå till skrift strax före hvarje steg hon tar till sin mans ruin, vara klädd i siden, när hon går och ser efter köksan, för att uppehålla värdigheten och respekten samt, om hon är gästgiverska, laga så att gästerna få vänta en timme på hvarje requisition; på det sättet samlas kunderna.

Gardinerna gingo upp och två gröna lantärnor blefvo synliga. Goddagspilten lade bort sitt spotska leende och då såg han inte dum ut längre, utan så, der bra nog dårhusmessig. De reste sig båda och gingo ut; de funno det inte längre roligt och det var det inte heller just vidare. Med dem gingo studenten-köpmannen och frun med sin smedja; ty de anade, att nu kom turen till dem, och af erfarenhet visste de, att det var bäst att smida medan jernet var varmt. Uno fick se någonting intressant på gården och kastade sig äfven han ut samma väg. När han gick förbi mig tittade han sig sjelf i strupen troligtvis för att erfara, om den inte var för torr, så såg det åtminstone ut. Modern ropade på den yngsta dottern och på det sättet blef jag ensam i rummet med gross-handlaren.

— Det sista var ämnadt åt henne, det afskummet, — sade han finurligt och fullt öfvertygad om, att satiren varit allt för spetsig för min medelmåttiga fattningsförmåga.

— Jaså — svarade jag — men *jasså* kan sägas på tjugufem olika sätt — och gjorde en kraftansträngning att se förvånad ut. — Det kan väl al-

drig vara er mening, hvad ni säger? — Jag kände mig till mods lik en broms, som spatserar på fönsterrutan.

— Hvaffa—an menar herrn med, att jag inte menar det? — Han knöt handen, så att det såg ut som han ville, att jag skulle försöka att öppna den. — De vilja helt enkelt ta lifvet af mig och det hålla de som bäst på med nu. Mina söner äro bra, det förstås; men hustrurna förstöra dem. Så går det, när barn gifta sig mot föräldrarnes samtycke. Har jag inte rätt kanske?

— De kunna möjligen bli uppfostrade på ett sätt, som förmår dem att göra ett godt parti — tog jag mig friheten att yttra.

— Uppfostran! Hahaha! Sää, herrn är alltså äfven vriden på det der viset. Det trodde jag verkligen inte. Barnuppfostran är, vet ni, ta mig fan ingenting annat än ett oegentligt uttryck. Uppfostran skulle vara liktydig med hunddressyr! O, du min store. — Och han tittade nedlåtande uppåt på flugorna i taket lik en groda på stjernorna. — Jag älskar mina barn jag — rätteligen förstådt nämligen. — Detta var kardinalpunkten i hans filosofi — och han gick och trodde, att han gjorde det, älskade barnen.

Nu gafflade det i dörren, och mina åsigter sväf vade ut i förstugan, så att jag slapp utveckla dem, hvilket var det bästa. som kunde ske.

Evers inträdde och med honom kom lif och Sommar. Det gafflade en gång till, och Gamma kom han också förstås.

Det liksom helsades.

Jag tog Sommar afsides och sporde honom, om han fått höra historien om hunden och halsbandet till slut.

— Syv gange — svarade han lakoniskt och med sitt vanliga allvar, som förmådde sätta de minst utbildade skrattmuskler i rörelse, men jag var allt för uppskakad att skratta.

— Har ni också samma genialiska åsikter om uppfostran som herr Helsing? — frågade Manke vändande sig till Evers.

Jag anmärkte, att jag yttrat mina åsikter om uppfostran, men det hjälpte inte — det hade jag visst gjort det.

— Jag har inga åsikter alls jag — sade Evers och såg samvetslöst allvarlig ut.

Manke blef tvungen att taga på sig en min och intaga en ställning lik en gardist, som gått ut för att mörda en fredlig vandrare, men möter en civilklädd officer.

Han lät samtalsämnet göra en volt i sin trånga tankegång och underrättade oss om dagens betydelse. Han hade på vraken tjenat ettusen procent, och därför kunde han ej motstå äldsta dotterns begäran att på ett storartadt sätt låta henne fira den tjugonde födelsedagen, dessutom hade han aldrig förr haft en »tillställning» i sitt hus och det kunde vara treffligt för en gång — »endast man ställer så till, att man drar nytta af det hela». Han rörde af soffan och bad oss sitta ned; det skulle strax bli toddy.

Evers ritade i ena hörnet af min uppfattning med ett ögonkast något, som skulle betyda: »Så

skall man ta dem», och satte sig och det gjorde två till.

— Praktiga ressårer; en utmärkt soffa! — anmärkte Gamma och gungade upp och ned lik en holländsk koff, som rider ut en storm.

— Den der soffan har kostat femhundra kronor — sade Manke för att åter få samtalet i gång och så gjorde han gubbar, under det han petade sig i örat med en stryksticka.

— Nå ja, det var ju ganska billigt; men jag hade en gång en soffa, på hvilken bara betsnungen kostade ettusen krigare, — försäkrade Evers allvarligt.

Gamma fick i uppdrag af några osynliga magter att skratta; och han gjorde det med besked.

— Det är lätt uträknadt, — inföll Manke med orubbligt allvar. — Träستommen kostade tjugufem kronor, tyget tjugu, det gör fyrtiofem; stoppningen gick till femton och betsnungen till tjugu, summa åttio — och .. jaja, hon kostade mycket mera; hon kostade visst öfver tusen kronor på några öre när. Det var på min hustrus sednaste födelsedag jag köpte den, och vid sådana tillfällen får man inte räkna så noga på styfrarna.

Denna egendomliga vadmalsväfnad af lögn var det omöjligt att få nålen igenom; därför blef hon inte tillskuren ens. Evers trampade mig på foten vid ordet »hustru»; men han behöfde ej ha gjort det, ty jag visste mycket väl, hvar skon klämde. Gamma såg ut som om han funderade på, om han skulle kunna ha väft vadmalen ännu tjockare. — Han är allt bra humoristisk den der Manke i många afseende.

Balen.

Olle var fruntimmerskarl och det var Humlin också. När Humlin talade med ett fruntimmer, beskref han kurfvor med hufvudet, rabblade fort men tydligt, hvad han hade att säga, plirade kärleksfullt med det venstra ögat samt intog den beqvämaste ställning han kunde och tyckte att allt var kolossalt. Olle deremot sköt långa pilskott med ögonen, tyckte att allt var smått, talade långsamt lutade hufvudet litet framåt och log skälmskt ibland.

Alla samt och synnerligen tyckte att Olle var ståtlig, der han stod vid min sida i ingången till danssalen. Det var ett intressant uttryck i hans ansigte. Han stödde högra skotån mot golfvet, lutade hufvudet framåt med en lång längtande blick på »de unga». Han påminde om en pointer af ädel fullblodsrace, som står för en flock raphhöns; men hade han avancerat så skulle ej flocken ha lyft. Nej bevars. De voro inte på det viset; de »trodde» ännu — och det behöfver inte sägas flera gånger.

— Ack du gamle etc. . . ! Ser du den der missbildningen der borta, hon som talar med referenten och Humlin? — Det är miss Manke, min syster, som i dag avancerat till tjugo år, sedan hon begick det högst allmänmenskliga brottet att födas till verlden. Jag skall vid tillfälle presentera dig för henne. Hon kom hem från Engelstad i går. Tycker du inte hon ser litet mera guddomlig ut

än jag? — Nej! — Men du tycker bestämdt, att du skulle kunna stå ut med att sluka en toddy.

— Ja. — Kom.

Det toddades öfverlag.

Det bjöds vin; men ingendera delen var det möjligt att förtära, och det var inte meningen heller. Uff så sött!

— Drick du, vid allt hvad heligt är! Och inbilla dig att du går till skrift och får champagne istället för vanligt nattvardsvin. Kan inte? Nåväl jag har något af samma sort, som dracks på Vindön, nedgräfdt der uti i trädgården. Jag kan heller inte förmå mig att inmundiga något af det här lax . . .

Manke stod bredvid oss. Han hade anlagt en leende mask, som var för stor för hans ansigte; den passade inte. Han sporde mig med ögonlocken, hvad jag tyckte om »tillställningen». Det skulle strax behaga dottern att spela opp.

— Är ni presenterad?

— Nej, men jag blir väl.

— Ni har inte sagt mig, hur ni tycker om »tillställningen?» — påminde Manke.

— Nå, efter som ni vill veta min mening, får jag säga, att festen tyckes vara ett *mankemang* på allt tråkigt, d. v. s. att det är ingenting som mankerar, annat än att det snart blir slut.

Manke tycktes vara nöjd med mitt svar; ty han förde mig fram till dottren för att bli presenterad, men jag rycktes bort i trängseln och sedan blef det aldrig af. Icke desto mindre hade jag flera gånger tillfällen att iakttaga henne, och som

jag tror mig göra läsaren en tjänst, ehuru jag känner på mig, att jag går konsthistorien i förväg, skall jag dock nämna ett par ord om detta musikaliska vidunder. Utseendet? Nå ja det är ju en bisak, bara det fina sättet, rösten, den dramatiska begåfningen och utseendet finnes på lager. Emellertid är hon lagom lång, men skulle kunna anses bli en fot längre om ryggen gjordes rak. Men det går väl inte för sig, kan jag tro. Näsan skulle som den nu är kunna gå an att dra krok med. Det vore skäl i att äfven försöka göra den rak tycker jag; kanske gjorde divan då bättre lycka i sådana roller som »Sköna Helenas» m. fl. De utstående kindknoterna skulle kunna afrundas betydligt genom att lägga på hullet; men då blefve kånhända figuren allt för sferisk. Munnen kan sys ihop ett par tum på hvar sida, och då blir den mycket näpen; den är väl stor så som den nu är. Hyn är hvit som alabaster och luggen i pannan en af de yppersta i sitt slag. Glasögonen hade så förstört de små stackars ursprungligen gulprickiga ögonen, att de äro röda som om de dagligen tvätades i lingonsylt; men det kommer då att göra mindre till saken. Högst rörande såg det ut i alla handlinger, och ondt måste det ha gjort; ty det lär ha skett med afsigt och genom öfverdrifven rocamboli-romanläsning — och musikstudier naturligtvis. Den förra är oundgänglig för den moderna bildningen, de senare ett stort behof för en konstnärsmål, som skall lyckliggöra en verld med sin talang. Skada i alla fall, att ansigtet ej blifvit konstrueradt på så sätt, att det är en spegel för snille och

lärdom; det skulle inte bli det en gång med två par glasögon; det ena utanpå det andra; naturen är bra orättvis vid utdelandet af sina håfvor, när man tänker rätt på saken.

Hon satt och samtalade med referenten och var bararmad och djupt uringad och slog med solfjädern än på det ena knäet, än på det andra och hamrade takten med hufvudet till hvad hon sade; och det var med sådant eftertryck och med sådan takt hon talade. Det må förlåtas min äregirighet, att jag, drivven af längtan att ett ögonblick åtminstone komma i en sådan storhets närvaro, smög mig ett par armlängder nära denna ljuftva uppenbarelse. Hon var i detta ögonblick alldeles röd af vrede och i en häftig dispyt med referenten om »musikens uppfinnare».

— De' va' »ljug»! skrek — den ljuftva för hvar gång referenten hade rätt. Slutligen blefvo de vänner och han bjöd henne armen, och hon lutade hufvudet bakut skuttade till för hvarje steg och släpade det ena benet efter sig en stund innan hon tog nästa steg. — Det tror jag bestämdt kommer att ta sig pikant och originelt ut på scenen. — Referenten förde henne tvärs öfver rummet till ett hörn, der en kantig brun låda stod på fyra ben.

Strax derefter hördes ett diaboliskt lefverne från det hörnet, der den bruna lådan stod. Jag trodde i början att det var någon gammal fröken som blifvit öfverfallen och låg i lådan och skrek på hjälp; ty så lät det och slog gorde den, som satt vid lådan så det dundrade mot tak och väggar och pep i alla vår.

När jag hörde att ingen människa var i litsfara sprang jag naturligtvis min väg ut på gården, men om en stund smög jag mig åter till fönstret och stälde mig på en gammal träsoffa och tittade in genom rutan.

— Spelas det klaver? — frågade jag mig själf. — Ja! — Är det en ond ande som spelar? — Vet inte! — Är det en människa? — Ja! — Hvem är det då i tordönets namn? — Referenten! — Hvad spelas? — »Frå Diavolo!» — Är det charmant? — Vet inte! — Är det inte ett gängjern som börjar att knarra och gallskrika? — Nej! — Hvad är det då för ett sakramenskadt missljud? — Fröken Manke — sjunger! — Jasså! — Är jag galen, eller hvad ser jag! Tillkännagifver referenten sitt ogillande med en grimas som om han drack pickelättika? — Å, vet skäms herre! Lägg honom på strängarne och låt honom pinas till döds!

Jag vågade mig in i dörren igen, när det blef slut med »Fra Diavolo».

Samma afton telegraferade referenten till en af Stockholms förnämsta tidningar, hvars namn såväl som referentens, jag har ansett mig böra tillse vidare hemlighålla.

»En ny stjärna har ifrån Kåretots horisont uppstigit på musikens himmel; varit länge känd i vidare kretsar för att ega en utomordentlig röst och fin dramatisk begåfning. Lyckats öfvertala henne att »lyckliggöra» hufvudstaden med en soirée före den tillämnade utländska konstresan».

Han hade citerat: lyckliggöra och då kan man veta.

Efter att, som sagdt är, ha gått igenom »Fra Diavolo» högs bitar ur »Barberaren» och »Gluntarne» och så började dansen med att Mankes fyra döttrar dansade slängdans på midten af golfvet; det var en vacker originel idé och påminde lifligt om elfvornas dans i sommarnatten. Ett allmänt och förtvifladt flängande tog vid.

Jag stod och såg på en stund och fick ömsom sand ömsom långa hårflåtor och tyllramser i ögonen tills jag började tåras och ej stod ut längre af laggiltig förtjusning. Från kulminationspunkten af mitt välbefinnande drogs jag ut på trappan, ned för den och en stund derefter fann jag mig barhufvad; spatserande på trädgårdens sandgångar inschacklad i Unos arm.

— Ett herrligt månsken; — anmärkte jag, i brist på något annat snillrikt.

— Nonsens! Inte är det något månsken inte.

— Hvad är det inte? Det är ju fullmåne.

— Prat! Det är ingenting annat än reflektionen från din kala hjessa, det der ljusa, du ser på firmamentet.

Jag bet af ett stycke luft, tuggade och sväljde det och insåg min skröplighet samt anmärkte, att jag gerna ville gå in igen efter en hufvudbonad; ty det kändes kallt och dessutom var det en ej liten humbug att narra ut folk i ett provisoriskt månsken.

Detta emottogs med öppet hån. Han drog fram en spade ur en syrenhäck och började rota i jorden som en dödgräfvare.

I stället för en mullsork, som jag väntade få se — ty jag hade dels glömt, dels tagit Unos löfte

för ett otillbörligt skämt — kröp i dagen en butelj, innehållande ärlig drufsaff. Han vrängde ur flickorna ett par glas och vi listade oss bort till en berså, och här tog Uno entreprenad på att häckla allmänna opinionen om vårt uppförande.

Jag tog upp mitt sjöskummunstyecke; men han låtsades ej förstå meningen.

— Bjud mig då i egenskap af munsänk — en cigarr, sade jag så tydligt som möjligt.

— Dålig vitz! — Man bör vara qvick när man vitzar. Här har du emellertid en; låt den gå upp i rök och sjöskum.

Om en stund gjorde vi den upptäckten, att vi ej voro ensamma i trädgården. Det kom så många underliga ljud med blåsten.

— Är det något som är sjukt? — frågade jag.

— Ett älskande par äro sjuka, heter det i nysvenskan.

— Vi sutto qvar en stund till och inbillade oss, att vi hade trefligt; men jag satt som på mitt eget hjerta; ty jag väntade hvarje ögonblick, att Gamma skulle komma som ett ve! öfver oss eller att vi kunde öfverraskas af Manke på hans vanliga nattrazzia efter äppeltjufvar. Jag meddelade Uno mina farhågor. Han kallade mig en af de vise män, slängde buteljen långt ut på en åker och så gingo vi. I en af gångarne mötte vi Olle i sällskap med ett helt dussin flickor mellan tio och sju år, han talade om för dem roliga sagor, som han för tillfället diktade ihop, och barnen voro förtjusta i Olle; de klängde upp på honom och han fick bära dem hvar sitt stycke. Vi följdes åt

in. Ett älskande par kom strax efter, det var en styrman och en skeppardotter.

Derinne hade dansen afstannat och Humlin stod med glaset i handen och höll ett tal med anledning af dagens stora betydelse. Referenten stod borta i ett hörn och gjorde gubbar. Humlin var midt inne i föredraget när vi inträdde. Olle smög sig bakom hans rygg, jag gjorde så med. Vi blefvo vittnen till följande:

— — — kolossalt i sanning, mitt herrskap! — jag misströstar om konstens framtid. Den ligger i ett kolossalt lägervall; ty tidens kläder äro rifna och konstidéerna likna fula fläckar på huden. Endast tafflor, som representera Norrlands nakna natur, gälla numera i marknaden — och hvad har vållat denna kolossala stagnation i konstens ärliga utveckling? (Baggböleriet, grinade Olle) — det är realismen, mitt herrskap! Att det funnits mycken poesi i dessa vilda skogar med sina snöbetäckta granar och allt det der vackra och kolossalt storslagna (du skall inte bruka kolossalt så ofta, hviskade Olle) det är nu endast en saga. Lika poetiskt som stubbarne i en tafva från Norrland, lika mycket poetiskt stoff förefaller det mig ligga i en klippkust med sin kolossala nakenhet; men det begriper ej den tafvelköpande allmänheten — efter hvilken referenten rättar sig. (Det hostade ett par gånger från vrån der referenten stod). Konstnären skall sitta och nöta ut krafter och penslar på det kolossalt galna; tills det slutligen heller inte blir modernt att vara galen längre. Men då är artisten ruinerad på både känsla och förstånd

Norrland, Norrland! heter det! men hvem, har råd, att resa dit upp och bli sönderrifven af björnar eller i bästa fall frysa ihjel? Inte jag åtminstone om också konsten eger medel dertill. Hvarje marinmålare — jag skulle om jag vore det — hissa en nödsignal på half stång med knop i flaggen och det på hvarje fartyg han målar. Landskapsmålare grafvårdar med korset nedåt. Konsten måste förr eller senare undergå en kolossal reformation (Den borde kölbalas, interfolierade Olle). Skönheten är kastad ur sadeln och nackbruten. Penseln är gjord af borst, ryckta från det odjur, som af Hebreerna ansågs vara det orenaste af alla (Det är väl därför du hatar de der odjuren, spetsade Olle). Pennan är ej längre af stål utan har åter förvandlats antingen till en gammal trubbig gåsfjäder, hvori gäsens »själ» sitter qvar eller också är hon gifttanden ur den rörliga käften af en cobra; och dramatiken är förfuskad och musiken . . . nå ja — och *oaktadt* allt detta har jag den äran att föreslå en skål för fröken Manke.

— Du kom allstå till ämnet ändå, innan du slutade, — sade Olle. — Sådan städad publik som inte klappade i händerna och störde dig! Den begrep och uppskattade visst nog din värtalighet allvarligare än jag.

— Skratta du gamle grinare! — sade Humlin och tvinnade sina väldiga mustascher, som om han af dem velat göra ett rep för att hänga Olle i.

Kling! Klang! lät det i öfver fem minuter, hvarefter jag hörde festens drottning yttra till Humlin följande tröstande ord:

Det var allt »ljug» bra mycket af hvad ni pratade. Jag förbjuder eder att hålla flera tal i afton.

Värdinnan hade under festen ej varit synlig; och blef det heller inte, föröfrigt visade hon sig så pikant sällan. Men jag vet att hon verkligen var aimabel den gamla damen och hade ett vänligt utseende, sådant endast de personer ega, som med ett verkligt mod kryssat sig genom stormarne. Hvarför hon så sällan syntes till, torde träda fram ur den vexlande omständigheten, att hon ibland hade »blåa» och ibland bruna ögon — en sak, som modejournalen, mig veterligt, ännu ej behandlat, men det kommer väl att ske en gång det också när världen blir riktigt mogen.

Dansen började igen. Man dansade sig hungrig.

Det dukades, och man gjorde sig i ordning till anfall på det dignande bordets rätter. Manke var en ypperlig värd; ty han tillät hvar och en att ta för sig så mycket och så litet han önskade. Brödkorgar och karotter öfverföllos och genomborrades med hundrätals knif- och gaffelstyng. Gafflarne kastades på golvet och knifvarne försvunno till skaften mellan läpparne, hvilka de sönderskuro. Knifvarne kastades äfven, sedan man i hungerns ifver skurit af åtskilliga öron och strupar på sin nästa, hvarefter pince-aezer och andra af naturen mera praktiskt danade instrument, i hvilkas begagnande man egde större skicklighet, användes i knifvarnes ställe.

Artisterna, referenten och undertecknad hade nästan uteslutande hållit oss på ett rätt löjligt

afstånd. Olle hade likväl tagit mod till sig ett par gånger och försökt med uppviken rockkrage, inom hvilken öronen väl voro dolda att armbåga sig fram till bordet, men kommit tillbaka med oför rättadt ärende. Nu, när vi insågo att ifvern ändt ligen afstannat, och att det ej längre var lifsfarligt i matens närhet, vågade vi, med Evers till anförare, en stormning på matfästningen; men allt hvad vi smakade på var till den grad sött och sockradt, att vi blefvo mätta, innan aptiten börjat infinna sig, hvilket visar sockrets praktiska nytta här i lifvet och Manke kände den.

Man började åter att dansa likasom i förtviflan öfver att slutligen en gång nödgas upphöra.

Fernandine var närvarande och dansade ofta; men af princip hade jag undvikit henne. Jag hade en gång blifvit vansinnig af kärlek till flickungen, och jag fruktade, att om jag åter kom i hennes omedelbara närhet, skulle jag på nytt bli det och att bli vansinnig två gånger i rad för en främmande människas skull, dertill hade jag verkligen ingen lust.

Att förorsaka fattigvården extra-onödiga utgifter kan ha svårare följder än mången skulle vara benägen att tro.

Försjunken i dessa tankar kände jag ett lätt slag på axeln — inte på den axeln unge Manke eröfrat för sin del och längesedan ruskat ur led utan på den andra axeln. Fernandine stod bakom mig.

— Der! — Nu ger jag er kopporna! — sade hon skalkaktigt.

Kopporna grasserade ganska försvarligt i trakten.

Jag har alltid försökt vara artig och tillmötesgående mot damerna, därför omfamnade jag Fernandine — på samma sätt, som man gör, när man skall börja dansa och vi dansade verkligen. Först tyckte jag, att det bar af kring golfvet, sedan upp öfver, på väggarne, i taket, ut i förstugan, på gården, ut på hafvet, och när dansen var slut — låg jag på kopphuset i X—stad och såg ryslig ut i synen.

Jag ämnar inte bli kär flera gånger; jag har fått nog af följderna. Men jag behöfver blott se mig i spegeln för att bli öfvertygad om, att jag ej skall uppväcka denna känsla hos någon annan feminin varelse än möjligen hos en köksbjörn; ty mitt ansigte liknar mycket en munkpanna. Jag afskyr alla slags björnar och är på grund deraf i smyg innerligt nöjd med mitt nuvarande utseende.

Bref från målaren Evers.

Kåretof den 12 Oktober 1882.

Gamle ohängde »studiemålare»!

Som jag förmodar, att du inte ännu fått klart för dig, hur din sommarutflykt till Kåretof aflopp, vill jag dels måla dig en tafla öfver tilldragelsen, dels tala om ett och annat, som kan intressera dig

att bli frisk igen; ty inte ska' en så polerad själ som din dö i kopporna inte.

Du dansade med Fernandine på balen hos Manke, en sak som du torde erinra dig, men helt plötsligt blef du illamående och klagade öfver stark hufvudvärk. Jag törde dig till min bostad och du fick lägga dig på en soffa; men ditt tillstånd förvärrades med hvarje timme. Du började yra om natten och roa mig med de kostligaste saker. — Jag begrep då, att du fått kopporna. — Du berättade mig helt trovärdigt, att kungen nu var i fiskläget för att »inviga ett nytt slags mål att måla sill med», att du talat med honom och att han utnämt dig till Kongl. Sekter och intendent öfver sillfisket på platsen, och att du vid tillfället var på bal å Kongl. lustslottet »Oscarsro», der du väckte mycket uppseende, emedan du behagade för det originela i saken, uppträda utan benkläder, hvarvid kungen presenterade sig såsom varande en engelsk lord. På balen hade du dessutom varit utsatt för icke mindre än tolf mordförsök, på anstiftan af en din nära anförvant o. s. v. Med Fernandine hade du dansat på den der balen också, och du påstod, att hon var din kusin, och att I begge voren nära slägt med kungahuset. Jag sände dig följande dag af med en jakt till X—stads kopphus, der jag hoppas du mår bra.

Flickan tyckte synd om dig, gick strax åstad och förlofvade sig med en ung, rask sjöman och har slutat upp med att skriva satir — en tanke som kanske endast är ett förtvifladt försök att tillämpa ironien på sig sjelf för att få känna hur det käns.

Ja, den Fernandine, hon är då alldeles »omöjlig» — sjelfva godheten. Jag är kär i henne för ett hundrafemtioandra gången. Hon yttrade till mig i går, när jag beklagade sorgen vid hennes förlofning: — »Onkel Johan, tror ni jag skulle vilja gifta mig med min egen far?»

Referenten har rest; han helsar dig genom mig. Fröken Manke har slagit om, och i stället för att resa utomlands i konstens tjänst har hon gift sig och satt upp en lärftkramhandel i Kåretof. Orsaken till denna epokgörande händelse i konsthistorien lär hvila på ett par citationstecken öfver ett ord i det der telegramet, du vet. Nu mäter hon utlärt med glasögon på näsan och vi artister gå ofta dit för det komiska i saken. Sommar tänker måla af henne. Hon har lofvat att stå modell en gång om dagen och känner sig smickrad af anbudet.

Manke och din gamla värdinna kommo i går i lufven på hvarandra, emedan Uno skjutit ihjel familjens *fyrfotade* katt. Gubben fick smörj som vanligt, så att du ser, att allt går i sitt gamla hjulspår.

Den oförbätterlige Uno skall bli jurist. Der till är han också både klippt och skuren; men ännu har han ej rest till akademien. Han står ibland modell för Humlin, som håller på att göra honom odödlig såsom jägare (!) i ett landskapsstycke. Den lille undersätsige figuren bär ett gammalt soldatgevär, som är så långt, att han med ändan af pipan skulle kunna slå ihjel villebrådet.

Goddagspilten har fått afsked från sin krögarebefattning och har blifvit torpare på fadrensegendom

Olle har rest till Düsseldorf och snart reser afven i »dubbel bemärkelse» Sommaren mot söder. Sommar ämnar i vinter bli antingen en falsk eller äkta spanjor.

Humlin har fått i uppdrag att måla en tafla i Köpenhamn och reser afven han ganska snart. Då blir jag ensam och får krypa i idet och suga ramen under vintern. Troligtvis reder jag mitt ide ute på Vindön.

Kandidat Hallenberg har också rest och Gama har återigen vunnit på lotteri. Jag tror det är ettusen kronor denna gången — och med tillhjälp af denna summa ämnar han fria till en rik enka, sedan han tid efter annan fått korgen af alla Kåretofs flickor.

Det blir, som sagdt är, ingenting af med min resa till Paris. Ekonomiska skäl binda mig vid Kåretof . . .

Det knackade på dörren . . .

Jag har fått ett rek, innehållande ettusen kronor, honorarium för ett par tre taflor, som berömdes öfver måttan i recensionen öfver tafvelutställningen i Sundsvall. Hej! Nu är det jag som reser till Paris med första ångbåt, sedan jag fått »Skeppsbrottet» fernissadt och väl torrt.

Farväl, skrif snart och begär min adress beder din gamle vän

J. P. Evers.

(I marginalen.)

Flickorna helsa dig naturligtvis. De brodera dagligen och mycket flitigt på din nattrock. Hela

befolkningen härstädes ämnar anlägga sorg med anledning af den nya Helsingborg—Halmstadsbanan och fyren på Vindön. De äro neml. af den öfvertygelsen, att samfärdseln med civiliserade menniskor skall komma att inverka menligt på all *vraug-kommers*.

Den härnar förtärligt vår belägenhet under
 det att sista återkomsten af vår behöriga får upp
 i lös, och kompletta gaspar och i skänker.

SKALDEN OCH HANS FRU.

(Dialog i vinterkylan).

Skalden (fattar lyran):

Sjörkorna tystna och flytta mot söder,
Sjöarne frysa och marken blir vit;
Sinnet det eldas, då sjunga vi bröder:
Herrliga vinter, var väl kommen hit.

Frun (stickar en strumpa):

Du hånar förträffligt vår belägenhet, under
det att sista återstoden af vårt vedförråd går upp
i rök, och tomheten gäspar ute i skafferiet.

Skalden (med häntörelse):

Glödande sydsol med töcken i skölden
Aldrig jag älskat, långt skönare är
Nordluft få andas, låt vara att kölden
Ofta om vintern oss vållar besvär.

Frun (ironiskt):

Ja, det skall gud veta! ... Återstår att vänja sig vid att frysa och svälta grundligt ... vanorna likna tyvärr perlband ... när knuten löses upp, ramla perlorna under bord och stolar.

Skalden (höjer rösten):

Gerna vi skåda det rimmiga håret,
Ansigtet badadt af idrott i svett!
Glade vi helsa det glittrande året,
Jublande högstämtdt på nordmannasätt.

Frun (afsides):

Hm, hm! ... Nu börjar jag snart bli mätt.

Skalden (med ett plastiskt leende):

Hell dig, o, vinter, du åldrige gubbe!
Stjernprydd är tröjan och silfver ditt hår;
Faderligt ömt hvarje träd hvarje stubbe
Pryder du täckt intill kommande vår..

Frun (försmädligt):

Är det vasen eller nordstjernen, som pryder gubbens faderliga bröst?

Skalden (med passion):

Var städs välkommen till oss med din kyla;
Hjertat är eld fast ditt hufvud är is.
Skämtsamt i bländhvita fäll'n vi oss skyla,
Kyssa med glädje din kyliga bris.

Frun.

Och du tänker vara nog snillrik att hänga ditt namn i svansen på de der karamellsverserna?

Han slår lyran i kras och lemnar rummet, i det han fäster på sin maka en blick som innebär: Du fattar inte, du krassa jordmask, det sublima i att svalta och frysa ihjel!

EN MODERN HATFE*.

(Dialog).

cenen, en provisorisk matsal på en källare i Skräköping. Till venster en disk och dubbeldörrar till en billard. I fonden dubbeldörrar. Till höger väggbord och stolar emellan ett par speglar.

* Hatfe är en skönhet, som spelar en betydande roll i en af beduinernas krigiska ceremonier. Den högst poetiska, men på samma gång besynnerliga ceremonien tillgår enligt *Fatallah Sayeghiers* berättelse på följande sätt: Man väljer den skönaste af beduinernas döttrar och sätter henne i en rikt prydd bärstol, buren af en hvit kamel. Valet af den flicka, som skall intaga denna betydande och hedrande post, är ganska viktigt, alldenstund drabningens utgång nästan alltid beror af henne. Placerad i fiendens åsyn, omgifven af en vald trupp krigare, uppmuntrar hon dem till striden. Den förnämsta drabningen utkämpas omkring henne, och underverk af tapperhet försvara henne. Allt är förloradt, om Hatfe faller i fiendens våld. För att förekomma en dylik olycka, omgifves hon också alltid af halfva hären. Krigarne aflösa hvarandra på den punkt, der hon befinner sig, hvarest striden är lifligast, och kämparne hemta mod och entusiasm ur hennes blickar.

Idealisten:

Fåfängt sökte jag att teckna hennes undersköna bild,
 Tills jag skådat all den skönhet, uti världen finneskild;
 Snökristallen, diamanter,
 Norrskenshimlens purpurstoff,
 Sköldmöns öga, bergens branter,
 Fylda af linneans doft.

Realisten:

Hon der, skänkpigan, menar du? Hon, som
 sitter framför spegeln och äter sparris och dricker
 champagne med löjtnant Spegelfakt. Löjtnanten
 måste vara en vän af gamla seder och tider, då
 husbonden och pigan och drängen åto vid samma
 bord der hemma i hans föräldrars hus. Emeller-
 tid äro gästerna, som besöka detta hotell, alldeles
 för mycket blaserade att finna nöje i pigsällskap.
 Derfor aflägsna de sig också. Du kan ha rätt i,
 att hvarje försök att vidare måla henne skall bli
fåfängt i dubbel bemärkelse. Det vore att »lägga
 lök på laxen».

Idealisten:

Österlandets a tonrodnad, Ljusberg*, mångtillbedda sol,
 Stjärnorna, som mystiskt vinka omkring öderns dolda pol,

* Ljusberget (Kobinor) kallas en underbar ädelsten, som
 på den stora verdensutställningen i London ådrog sig allas blickar.
 Det var en svart, indisk diamant, som åt alla sidor sköt hem-
 lighetsfulla strålar likt glödande ljuspilar. Denna ädelsten har
 sin historia, sina myter, sin sinnebildliga betydelse mer än nå-
 gon annan.

Öknens eldar, beduinen
 Hatfes blickar undergör,
 Tonerna från mandolinen,
 När dess eko trånfullt dör.

Realisten:

Måste man verkligen ha sett så der mycket,
 innan man blir mogen för Konradsberg? Jaså,
 ändå mer! Nå ja, gå på du, var bara konsekvent i
 galenskapen!

Idealisten:

Nya världens silverskatter och dess djupa grufvors schakt,
 Vattenfallens stolta drottning, Niagaras hemska prakt,
 Östern, vestrn, södern, nordn,
 Alltets skönhet sammansmält,
 Hafven, himlarne och jorden
 Fins hos henne sammanställdt.

Realisten:

Ha-ha-ha-ha! Jag förstår. Hon liknar Niagara,
 när hon störtar hvad som finnes på en fullsatt
 bricka ned på golvet. Hafven, det är punschen,
 som flyter på bord och golf. Jorden måste väl
 då vara den der stora, ihåliga sferen bak, som hon
 dagligen och stundligen kånkar på.

Idealisten:

Lik en insjö's milda yta, slumrande i blommors famn,
 Huld som vestan, då hon sakta hviskar Auroras namn;
 Mera fängslande än båda
 Hennes lugna skönhet är.

Kärlek, trånad, skämskhet, våda
Hennes fägring innebär.

Realisten:

Kan undra, om du skulle prisa hennes »lugna
skönhet» lika glödande, om du såge henne, när
hon sitter i sängen och gäspar, innan hon stiger
upp om morgnarne, eller sedan hon nyss — med
förlof — tvättat sig.

Idealisten:

Skåda! Ögonlockens hårrand skälfver sakta, mörk och rik,
Liksom fina, lona vasstrån kring den spegelklara vik.
Men derofvan, plastiskt böjda,
Ögonbrynen stolta stå
Liksom sab-klingor, höjda
Att för dygden strida få.

Realisten:

Ja, vassera tri! Allt det der synes allt för
tydlig — i svart; men den »spegelklara viken»
tyckes mig likna en oblat med ett svart vinbär i
midten, för resten totalt renons på »fina vasstrån».
Hvad sabelklingorna beträffar, så äro de så förba-
skadt böjliga, emedan de äro smidda af korksot
och visst aldrig ha stridt för någon dygd, åtmin-
stone inte på dessa sista trettio åren.

Idealisten:

Städs' en däffen sky af trånad fuktar ögats milda glans.
Blyghet, oskuld, ömbet flyga skalkande omkring i dans.

Näsan, grekiskt regelformad
 Ter sig som för skaldens dröm.
 Afund såg den — gaf, bestormad,
 Första gången sitt beröm.

Realisten:

Ja, när drickspenningarne utgöra en krona, då bli nog ögonen däfna af en mild talgglans. Näsan begagnar väl hon som alla andra dödliga att snyta sig med, skulle jag förmoda?

Idealisten:

Munnen! — Sångmö, måla värdigt detta skaparns mästerverk!
 Lockande till hulda kyssar öppnar sig dess läppar, märk:
 Lagom fylliga och röda,
 Mjukare än sammet är!
 Mångfaldt trängtansfullt de glöda
 Liksom berbrisdrufvans bär.

Realisten:

Hur tror du läpparne skulle se ut, om zinobern kostade hundra kronor skålpundet, och det blefve böter på att ge drickspengar?

Idealisten:

Leendet, som här sig bildar, tecknar blygsamt hjertats dygd,
 Och förmäldt med detta rösten strömmar från sin fosterbygd.

Uppå väna läppens dallring
 Bildas orden rent och klart,
 Sluta sig likt en kristallring
 Omkring tanken underbart.

Realisten:

Du har rätt, förvarisbegäret utgör hjertats dygd. Hennes leende, min vän, betecknar: »Den der löjtnanten är rik, han har råd att ge mig tio kronor för hvarje »handräckning». Eller: »Nu snart besökes kafféet af inga andra än *mina utvalda*, fosterlandets bälde plitstickare.» Orden »som bilda sig lik en kristallring på väna läppens dallring» äro ett perpetuum mobile af:

»*Hästar och hundar ä'* mitt lif!»

Mycket smickrande i sanning för svenska militären.

Idealisten:

Hvad sig inom uppenbarar, gjorde tadlets tunga stum,
Glansomväfda elfenbenet, bladen i Chrysanthemum

Härma svagt den hvita glansen,

Hennes tandgård speglar af,

Jemn och nätt, lik perlekransen,

Som åt skönhet konsten gaf.

Realisten:

Ja, när begge käkarne uttagas, för att sköljas om morgnarne, då förstummas nog tadlets tunga. För resten bör du, tycker jag, vid lägligt tillfälle egnas hennes dentister ett särskildt qvåde.

Idealisten:

Höghvälfd, ljus är hennes panna, nattsvart mörker hennes hår,
Krusigt som när natten darrar uti ljungelddönets spår.

Ämnets fägring b'lef det hvita
 I den blom-terhöljda vår,
 Sorgens strömoln der sig slita,
 Liket den sky i solsken går.

Realisten:

Låg panna, trodde jag, var ett kvinligt skönhetsmärke. Håret är köpt på en auktion efter en afsigkommen grefvinna, och var då rödt. Hår färgas långt bättre i Paris än här. Hvad krusningen beträffar, så begagnar hon en varm hårnål eller en griffel. Så länge det fins rismjöl till 25 öre skålpundet, är det ingen konst att skaffa sig hvit hy, kära bror!

Idealisten:

När de sal'a vågor färga bländhvit horizontens rand,
 Och när qvällens kinder rodna, och de kyla der sin brand,
 O, då tänker jag: hur matt är
 Denna himmelsglans ändå
 Mot de friska blomsterskatter,
 Hennes kinder stundom få!

Realisten:

Jag kan nog fatta din åsigt: Vår Herre, han sminkar *naturligt*, han, menar du väl?

Idealisten:

Venus skiftar färg i bojan utaf marmor, pilens gren
 Afundsjukas, rosen böjer blyg sin stängel, vek och len,
 När de skåda hennes ljufva,
 Smärta, regelsköna växt;

Grann som den af bibelns dufva,
Formskön som dess rena text.

Realisten:

Nu har du vackert och träffande målat »lifvet på en pinne». Loppän liksom Venus skulle skifta färg, om de förstode och hörde din sång; det har du nog rätt uti.

Idealisten:

Hell dig, trollbild; huldgudinna, det fullkomligas symbol,
Oskuld uti skönhetsformer, ljufva ljus, min själs idol,

Fräckbetens besegrarinna!
För dig, majestätgestalt,
Jag vill brinna, evigt brinna!
Ty det sköna så befält.

Realisten:

Ack, du ohängde spjufver! Nu förstår jag dig.
Det har varit *satir* alltigenom. Bravo! Nu skall jag också dikta några vers på slutet, med Strindberg såsom metrisk förebild:

Afklädd sina elastiskt lugnande behag
Är hon liksom en sådan der jungfru,
Hvilken gatläggarna begagna
Till stentjemning.
Klädd är hon ett Kuntzes
Stora mästerverk,
Som är mottagligt
För intryck.

EN HVAR DAGSTYP.

(Att föredragas vid glasens klang).

Hon klär sig ofta ut till sprätt,
Och stoppar sig med dygd och heder,
Från modern, klädd ut i schalett,
Ej mer hon sina anor leder;
Modernt det är att vara fin,
Förnäm och imposant af hin.

Hon proponerar brorskål jemt
Med män af vetenskap och snille,
Men vredgas alltid af ett skämt,
Som skjutes af i fesligt gille;
Modernt det är att vara fin,
Gentil och imposant af hin.

Hon tror, att den en ära sker,
Hvars fina helning hon besvarar.
Åt hvad hon ej förstår hon ler
Och det för dumbet strax förklarar;
Modernt det är att vara fin,
Beläst och imposant af hin.

Hon anser qvickhet för ett snus,
 Hvaraf hon jemt och samt får nysa,
 På fester uti sus och dus
 Med lånta tal hon vet att lysa;
 Modernt det är att vara fin,
Vältalig, imposant af hin.

Om konst hon ördar vidt och bredt,
 Och cirkus högst af allt hon skattar,
 Musik hon älskar på ett sätt,
 Som sjelf hon inte riktigt fattar;
 Modernt det är att vara fin,
 Och *konstnär!* Imposant af hin.

Teatern lemnar hon en stund,
 Förr än man slutat siste pjesen,
 Med »bondgrin» kring sin breda mun
 Hon figurerar i francaisen;
 Modernt det är att vara fin,
 Och *kritiskt imposant* af hin.

I politiken är hon slängd,
 Hon vet att Bismark är af tysk börd,
 Att en viss . . . owsky blifvit hängd,
 Att ryske kejsaren är af rysk börd;
 Modernt det är att vara fin,
Politiskt imposant af hin.

Hon fina seder nogsamnt lärt,
 Hon vet vid bordet hvad som skick är,
 Med gaffeln äter hon dessert,
 Och knifven in i munnen sticker;
 Modernt det är att vara fin,
Belefvad, imposant af hin.

Förtjensten väger hon med mynt,
 Hon vet att bildning är en slipsten,

Hon är en vän till »Peder gynt»,
 Som bor i norska staden Ibsen;
 Modernt det är att vara fin,
Berest och imposant af hin.

Dock, när hon slutat livvets drill,
 Och släkten delat hennes schaber,
 Man redan glömt hon funnits till,
 Som riktigt är ett fasligt aber;
 Modernt det är att vara fin,
 Och att anammas utaf hin.

* * *

Och nu jag tecknat dig min vän,
 Det vore synd att dig belacka,
 Jag borde gjort det länge se'n;
 Skål, gamla hedervärda — bracka!

FRU PROFESSOR RAGNOVALDIA VON
MONKEY-FACÉS FÖRELÄSNING OM
NÄKTERGALEN I SKÅNE.

Jag hyllar naturligtvis jemlikheten — i det *hela* taget, men ingalunda, när »våra kära *hälfter*» börja trigonometriskt (d. v. s. med den högre räknekonsten) beräkna den politiska basiliskens kubikinnehåll, d. a. storlek, på afrundad, flytande svenska. En »lörd i stubb» förefaller mig lika »omöjlig» som en stubb, hvilken uppträder som professor och föreläsare i naturvetenskap och estetik. Jag hörde en gång en sådan professor föreläsa om näktergalen på följande uppbyggliga och humoristiska sätt:

»Det skänkes oss många märkvärdigheter, som hvilken på i sjelfva verket af den verldspolitiska verldsmarknaden emellan under och ofvanpå buskar, träd och stenar i afseende på, som jag nyss har

haft nöjet justament påpeka, på det att det oakadt alldenstund och emedan ithy *det gifves personer, som* (ett öfverlägset hänleende krusar hennes af vishetens salif vissnade läppar) *tro att det finnas näktergalar i Skåne; men si de ä', min sju! en stor osanning.* (Inspirerad). Det är liksom när forna, afsigkomna pigor från bondlandet börja på bottnen af det heliga skämtets tvättbalja skrifva vers att här höra näktergalar för par exempel, som jag skulle tro på sjelfva udden af min skarpsinnighet och beläsenhet. Nej och tusen gånger nej, som det heter på uppländska — förlåt om jag någon gång inte skulle uttrycka mig populärt — nej, säger jag, min sju! ä' de' bara fjälltrastar* som sjunger i Skånes skogar, ty som jag sagt och alldenstund jag kan liknas vid en kråka, som visserligen hvar och en sett om jag ej har rätt, då jag på samma gång nämner, att en mera träffande bild ej finnes enligt estetikens lagar än att likna »näktergalningen» (småler belåtet) vid en örn, ni ser det för er själs ögon, eller vid en — *kakeugn*, mitt herrskap. Bilden är så träffande, som jag sagt, att, att, att, ja, att den ej behöfver såsom ovilkorligt förklaras.

— — — — —

Jag vill nu värdigt afsluta mitt föredrag med en sång till min själsfrände i Australiens skogar, ty der endast lär han finnas:

* Jag annoterade ordet i min referentportfölj, och jag stafvade det med ä (fjälltrastar), ty jag förmodade, att hon skämtade och ville ha sagt att de befallade fiskarne från Sundet satt sig i träden och qvittrat; ty någon sådan fågel som *fjelltrast* finnes ej i den nuvarande kända fågelverlden.

O näktergal so klumpera
Svinani seger rappakalja
Och svänga rampo klunsepa
Som alla våra pari ka

O, näktergal so klumpera
Svinani seger rappakalja
Och svänga rampo klunsepa
Som alla våra pari ka

Något mera högtrafvande, skämtsamt och *fint satiriskt* har jag aldrig hört; skada blott att den stora allmänheten möjligen missuppfattar meningen eller liksom jag rent af inte begriper »ett dugg» af den lärda professors »humoristiska föredrag».

När jag kom hem, skref jag en visa, den stora, skämtsamma författarinnan till ära. Den går så här:

Det var en gång en gumma, som läste dag och natt,
Hon var en äkta bokmal, af vishet rent besatt —

Med förfäran.

Och läkaren han talte till fru professorn så:

»Hör, kära fru professor, ni läser som för två —

Med den äran.

Ni blir, så sant jag lever, snart så förhårdadt blind
Att ni ert goda hufvud kör lugnt mot första grind —

Med förfäran.»

Professorn dock ej trodde den ädle doktors ord,
Hon satt som förr och läste vid bokbelastadt bord —

Med den äran.

Till sist hon sad': »förr syntes ej stil'n så matt som nu»,
Men skylldes uppå boken, den lärdomsfulla fru —
Med förfäran.

»Helt visst går konsten bakut; förr trycktes bättre stil,
Den nya mycket blek är liksom asynjan Bil —
Med den äran.

Men att den gamle bleknar bör man ej undra på,
Ty tiden hon förstör den, det kan man väl förstå —
Med förfäran.

Folk målar icke taflor nu heller såsom förr,
De äro grå och fula och likna mest en dörr —
Med förfäran.»

En dag hon sade dottern på ungdomsfägring-rik:
»Hvad går det åt dig, flicka, du blek är som ett lik —
Med förfäran?»

»Nej mamma, kinden blomstrar, det sade spegeln nyss,
Men synen din den falnar, som färg för solens kyss —
Med den äran.»

Då skrattade professorn och gick på fältet ut,
Der solen gjort af strålar en doftrik gyllne strut —
Med den äran.

Och fältet log så fagert, och fältet log så gladt,
Och uti blomsterhafvet professorn nu sig satt —
Med den äran.

»Besynnerligt», hon sade, »jag icke fatta kan
Att hvarje blommas färgton så klar jag fordom fann —
Med förfäran.

Så rikt som förr de dofta; men färgen den är matt;
 Vid Zeus, jag ej begriper, hur allt det der är fatt —
 Med den äran!»

När nu hon detta sade, hon upp mot himlen såg,
 Och denna tanke trängde sig in i hennes håg —
 Med förfäran:

»Hvad äfven *solen* synes mig matt och töckenhöljd,
 Men utaf moln och dimma är detta ej en följd —
 Med den äran.

Ty hvarje sky är bortskrämd af himlens friska bris,
 Ej heller solen ändrats, jag hört, på minsta vis —
 Med den äran.

Då bär väl ögat felet ändå!» — på gummans kind
 Föll ned en tår som sade: Du *var* och *skall bli blind* —
 Med förfäran!

Moral'n af denna visa, den lyder just så här:
 Tro dig ej vara bättre, än du i grunden är —
 Har den äran.

SMEDEN OCH HIN ONDE.

För någon tid sedan kom jag att bli inspirerad efter att ha läst en notis om en smed i Käseröds-trakten och resultatet af min inspiration vardt nedanstående uppsats. Han hade en natt nyss somnat, uppvaknar i största förskräckelse, springer ut och väcker sin mor och grannarne, skrikande: »fan åker kälkbacke på vinden!»

Grannarne svarade:

— Nog tusan har man hört omtalas, att fan dansar i galoscher, men att han åker kälke denna tid på natten och denna tid på året (det var vår) och dertill på ett loft är en bra kuslig sak. Dock vi skola följa dig.

Smeden var ogift, men han försörjde sin gamla mor och ett halft dussin fader- och moderlösa systerbarn, den hederlige mannen.

Grannarne med smeden i teten gingo nu upp för stegen, och kommo de så på vinden. Sme-

den bar en lykta i den ena handen och en slägga i den andra, grannarne voro också beväpnade med diverse tillhyggen. Smedens mor kom efteråt med psalmboken, för att riktigt kristligt ta lifvet af fan.

Och der satt hin onde, tyst som en torkad hornfisk, nedhukad som om han varit rädd, men det var då han inte, ty han reste sig upp och vardt allt längre och längre och längre, tills han nådde ända upp till takåsen, och han var hvitklädd som ett spöke — och nog är väl fan ett spöke, när allt kommer omkring.

Smeden och grannarne och gamla mor blefvo så rädda, att de ej förmådde röra sig ur stället. Den sistnämnda öppnade då psalmboken och började läsa bort spöket; men det half inte. Då började en af grannarne läsa »fader vår», men inte ens det hjälpte, spöket blef nästan ännu större. Man läste psalmvers i korus, så högljudt som möjligt, men det var lika när. Då erinrade smeden sig, att alla spöken, följaktligen äfven fan sjelf, och hans anhang fly, när hanen gal, och han klämde därför till med att *gala*; gamla mor och grannarne följde strax exemplet. Nu blef det omöjligt för hin håle att afhålla sig från skratt — han lät i hast sin förklädnad falla, fick den under armen och försvann som en flädermus genom vindsögat och nedför en stege.

Förskräckelsen var nu öfverstånden hos hin håles mordliga och alla rusade manhaftigt fram och hamrade vildt på den vedsäck, hvarpå fan suttit. Derpå gingo medlemmarne hvar och en till

sitt i den öfvertygelsen, att de lurat hin håle — genom att ha galit midt i natten, då likväl tuppen inte plägar gala förr än på morgonen.

Följandt dag kom hin håle, förvandlad till sockens skollärare, in till smeden. Denne var ifar- ten med att lära barnen att gala, och då han till- spordes, hvarför han gjorde så, sade han:

Jo, lära dem att gala, det kan vara till någon nytta, men lära dem religion gagnar till ingenting alls. Hade jag ej kunnat gala, så vet jag ej hur det gått för mig i natt, ty jag kom ut för ett stort spöke, som inte kunde vara någon annan än hin sjelf; jag läste först, men då det inte hjälpte, så gol jag, och då måste fan ta till benen, så att knotorna skramlade. Nej, gör du som jag, lär alla sockenbarna att gala, det går också lättare än att lära dem läsa. Hör på, så skall du få höra, att ungarne kunna gala redan. Dervid stämde alla bar- nen upp: Kuckeliku! Kuckelikuu! Skolläraren föll dervid i sådant skratt, att han den gången ej kunde omtala, på hvad sätt han skrämt smeden, som kanske inte fått veta det än.

Emellertid har det visat sig att sockenskollä- raren, den spjufvern, i afsigt att bota smedens vid- skepelse roat sig med att draga en säck, innehäl- lande ved, längs loftgolfvet och dymedelst nästan skrämt sista förstånds- och lifsgnistan ur den stac- kars smedens själshärd.

I Kåseröds församling,

I början utaf våren.

Der skrämde en kanalje

En stackars fredlig smed ;: ;:

Han slumrade så ljufligt,
 Han drömde om sin slägga,
 Om gnistorna och städet
 Och om sin fästemö ;: ;:

Men, jäkelen besitta!
 Det började att spöka
 Der ofvan uppå loftet,
 Der smeden had' sin ved ;: ;:

Han väckte sina grannar
 Och fan man gick på lifvet;
 Men när man kom på loftet,
 Hin gol man fan i våld ;: ;:
 Min visa jag nu slutar:
 Ty det var med ett hofstreck
 Kanaljen dra't en vedsäck
 Allt uppå smedens loft. ;: ;:

LUFT I LUCKAN.

Nnder en promenad, fick jag en dag af en händelse sigte på en gammal kasserad breflåda, som stod på en sophög nere vid hamnen. Framför lådans ena urtagna sidovägg var satt ett jerngaller, och i denna bur satt Helsingborgs lille oförarglige mops, H. T. det är uttydtt »*Hejduken Tutte*», det stackars kräket inspärradt. Tutte är inte större, än att han med kropp, själ, hjerta och snille, om han har någotdera af de tre sistnämnda, får god plats i en breflåda. Vederbörande hade inspärtrat honom i lådan, emedan samhället, som ärligen betalar för Tutte den i lag påbjudna hundskatten, ej erhålla annan valuta än det riksbekanta gläfsset, som alltid går i en och samma tonart. — Han förmår inte en gång taga lifvet af en råtta! — sade egaren, som gick förbi, då jag stannade och med ömkan betraktade den gamle, utlefvade mopsen.

Han gläfsste utan återvändo.

— Hvarför och på hvem gläfsar du? — frågade jag, leende.

— Vo-vo-vo! . . . På döden, djefvulen och hela
 menskligheten, och ändå håller jag på att svälta
 ihjel, — tjöt det arma djuret. Jag såg nu tydligt,
 hur det var fatt, och som jag händelsevis känner
 det beklagansvärda kräkets histora, beslöt jag att
 på rak arm muntra mopsen med ett qvåde till hans
 ära, eljest bevisas en sådan ynnest endast de stor-
 heter, som med döden afgått, men det var förlåt-
 ligt, ty Tutte låg och drogs med döden,

Jag sjöng på melodien:

»Skänk en slant åt gubben, nådigaste herre!»

Dig jag prisa vill, du ättling utaf Canis!

Nosen trubbig, svart — bevis på äkta race. —

Prydd med hvita murrhår, doftande af anis* —

Svensen uti knorr, en cirkel, sedd *en face*

Hvarför må ej du, som gläfsar på din död,

Gläfsa, för att få ett litet stycke bröd?

(Under det jag sjöng, vred han på hufvudet
 och lyssnade, derefter lade han hufvudet mellan
 framtassarna och skälde förtvifladt).

Ack, du spelar högt! — att tala uti bilder —

Mången hejduk har du bitit bums i hjel.

Men nu har du betar, likasom en sill, der

(Gamla relativet) endast gapar väl.

Hvarför må ej du, som gläfsar på din död,

Gläfsa, för att få ett litet stycke bröd?

(Han hade rest sig och satt stödd på framtas-
 sarna. Han teg. Han viftade med svansen och vi-

* Som bekant, det sista medlet mot hundgalenskap (rabies
 canina).

sade sitt tandkött, som var anfrätt af skörbjugg och i hvilket satt en gul bete, lika utsliten som »tidens tand»).

Att du ej offer blef på gamla dagar
För vivisektionen, var nog mer än tur.
Enligt vetenskapens alla stränga lagar
Blef du ju kasserad, sedan satt i bur.
Hvarför må ej du, som gläfsar på din död,
Gläfsa, för att få ett litet stycke bröd?

(Nu blef han riktigt arg och bet i jerngallret så att tandköttet blödde.

— Skäms du inte att smäda mig, gamle stackare?
— sade han.

— Var lugn, Tutte lille, jag berömmar dig ju bara. — . . . Det är därför, jag prisar dig; isynnerhet som . . .

— Jaså! — sade han och lade sig begrundande, men glodde ändå illa och misstänksamt).

Att du lefvat undan, bör man inte klandra,
När du gnagit köttet af det ben, du stal.
»Dog-cakes» får du nu i nådebröd af andra.
»Mjölet blifver alltid såsom man det mal».
Hvarför må ej du, som gläfsar på din död,
Gläfsa, för att få ett litet stycke bröd?

(Du har rätt, sade hans öga, i hvilket afspeglade sig prisman af en rörelsens tår).

— Gråt inte, Tutte lille, här skall du få en bit bröd!

(Jag kastade till honom en bit blöt dog-cake, som han strax slukade, och ögonen glänste: Mer! Mer! — De glänste af hungerns eld).

Kom ihåg, du lille mops, ett gammalt ordstäf:
 »Presten, hunden tjena födan blott med mund».
 Akta dig för slängen af en helgad bordslef,
 Om du gläfser argt vid altarbordets rund.
 Hvarför må ej du, som gläfser på din död,
 Gläfsa, för att få ett litet stycke bröd?

(Nu blef han morsk igen och reste sig på fyra.
 — Jag *skall* skälla äfven inför altaret, på de
 dumma människornas gud, på allt hvad heligt är,
 på . . . på, på månen, bara jag slipper ut från detta
 fördömda fängelse).

Eljest må du gläfsa uti alla väder
 Uppå mig, på hvarje fredlig vandringsman;
 Ett vill jag dock säga, som visst ej dig gläder.
 Vet, tyvärr är *otack* världens lön minsann.
 Hvarför må ej du, som gläfser på din död,
 Gläfsa, för att få ett liet stycke bröd?

(Han lade sig på nytt och började gnaga
 på tassarne. Ack, — tänkte jag — det är ändå
 bra synd om det stackars kräket. — Jag stack in
 handen genom gallret, för att klappa Tutte men
 till tack bet han mig i lillfingret. Jag tyckte på
 symptomerna, att han hade utbildad rabies. Få se,
 hvilka följderna af bettet — månde blifva).

Tutte är nu död, men han har efterlemnat en
 välartad son, om hvilken intet ondt är att säga.

HVILKA OLYCKOR KUNNA INTRÄFFA, NÄR ÅSKVÄDRET SLÅR NER PÅ VÅRSIDAN.

ånga underliga, dåligt smidda länkar i händelsernas kedja skulle bräckas och gå förlo-
rade, om man inte hade pressar af alla möj-
liga slag, t. ex. en sådan der press, som pressar fram
»åskväder, som slår ner». Dunderborgs hederliga in-
vånare hade förlidet år* tidigt på våren ett tillfälle
att glädja sig åt både blix och dunder. Med an-
ledning häraf yttrar en platstidning med det dröp-
liga namnet »*Allehandaskånskskräpmarospinterokro-
matokskräneavemariarappakalja*»:

»Åskvädret i måndags var på flera ställen inom
Dunderborgs omnejd ganska starkt, men åstadkom, så
vidt ännu känt är ingen nämnvärd skada, ehuru det
slog ned på ett par ställen».

»Slog åskvädret ned» som en bomb i en borg-
mästares protokoller, eller hur är det nu egentligen

* Det var skottåret 18 ...

det slog ned? Skulle nog vara intressant för vetenskapsakademien att få ljus i den saken, tänkte jag och för säkerhets skull gick jag till bokhyllan efter Svenska Akademiens ordbok. Jag letade förskräckligt under alla tre orden: *åskväder*, *slå* och *ned*, men förgäfves. Det der hemska uttrycket kunde jag på intet villkor finna. Jag letade i alla vädersträck under munväder, men det lönade inte mödan. Jag skylde Svenska Akademien för okunnighet, all den stund den hedersgumman kunnat låta stuka sig af en f. d. skollärare, ty redaktören af det der organet är så pass till karl och *lite* till ändå, men det hör till under en annan rubrik. Som sagdt, jag skylde Svenska Akademien för okunnighet. Jag blef smått förargad och kastade boken på elden, derefter fattade jag ett bastant tag i Dahlins lexikon, jag tänkte halfhögt:

— Kanske är han (Dahlin) något illmarigare än Svenska Akademien.

Dock sökte jag äfven här förgäfves efter uttrycket: »*åskvädret slog ned*». Jag kastade i förtreten också den boken på elden. Alla lexika följde, hvar efter en oförklarlig förstörelselusta, en riktig mani tog fatt i mig och ruskade mig, och så bröt det ut, och jag ruskade tillbaka allting på bokhyllan och derefter på elden med det. — *Åskvädret!* tänkte jag. *Slå ned!* ropade jag; och det gjorde jag också, så godt jag kunde.

Innan kort hade alla böcker, som fingo rum, landat i kakelugnen, hvilken gapade och fråssade så att lågorna trängde igenom öfverallt i giporna, resten af boksamlingen staplade jag upp

på golvet. Derefter kom turen till stolar och bord. Det infernaliska åskväders-dileriet piskade mig, tills jag slog sönder hvarenda stol och de tre borden. Spillrorna lades ofvanpå böckerna. Jag fattade en stryksticka och ämnade »med en ljungeld» slänga fyr i bråtet, då mina ögon föllo på soffan och sängen. Den sataniska förstörelselustan for i mig på nytt. Jag ropade på städerskan, att hon skulle komma upp med såg och yxa.

Flickan var urbilden af ett fromt nöt, och hon hade varit ett fullkomligt sådant, om hon kunnat böla; och då kan man veta. Alltnog, hon kom med såg och yxa.

— Hvad i Jesu namn tänker herrn på? — brast det ut, och hon tvärstannade, förskräckt öfver förödelsern, midt framför mig, der hon tappade yxa och konsepter.

— På att såga sönder soffan! — svarade jag och grep yxan och sågen.

— Är herrn alldeles månadsrasande, som ...?

— Nej, jag är »åskvädret» som »slog ned», och det i egen person ändå, skulle jag hoppas, — svarade jag med värme och öfvertygelse; och började såga sönder soffan.

Pigan sprang ned på gården och ropade på hjälp.

När hon kom med hjälpen, hade jag redan huggit eller sågat sönder alla möblerna i rummet och nu räckte blockaden nästan upp mot taket. Jag hade itänt den med en säkerhetståndsticka och låg nu på fyra och blåste eld i vårdkasen.

Plötsligt kom en störtskur vatten öfver mig, en hel så, som släckte alla vidare försök till mordbrand.

Jag jagades af husvärden och värdinna ned för trapporna liksom ordningsmakten jaga qvinnofridstörare, tjufvar eller mördare.

Jag for upp till en vän, som var professor i naturvetenskap.

Jag sade:
Här kommer »åskvädret», som »slog ned», kan du ge en tillfredsställande definition såsom sådan på ett åskväder såsom sådant, som slår ned såsom sådant?

Jag kastade en girig blick på professorn, hvilken stod och stirrade på mig lika fånigt som den stora religiösa frågan på sina vedersakare. Der-efter sköt jag hungrande blickar på bokhyllan. Jag upphof ett rytande, som skulle likna någon-ting förfärligt och frågade triumferande:

— Är det så der åskvädret låter, när det slår ner?

Jag rusade, då han vardt mig svaret skyldig, vig som en katt eller apa, upp på bokhyllans öfversta afdelning och började slunga ned böckerna.

Jag sade:
— Se ögonblickligen efter, om du kan finna uttrycket, som personifierar: »åskvädret slog ned», såvida du har lifvet kärt, — och i nästa sekund tangerade Sjögrens lexikon hans ena tinning.

Professorn, en liten gulblek, spenslig figur, uppgaf ett hysteriskt anskri. En dörr öppnades och en tjock fru slog sig för bröstet.

— Lilla söta Emil! Hvad skall detta betyda?
— Åskvädret har slagit ned! — utropade den lille professorn, som nu också blifvit smittad af det

olycksaliga uttryckets galenskap; ty att uttrycket hade en smittande galenskap i sig, det förblir jag till dödsstunden vansinnigt öfvertygad om.

Vi slogo sönder så mycket vi orkade ini huset, och det var inga små krafter vi fått. Frun blef dock värst. Hon tog slutligen en stor spegel, som hon tjutande splittrade mot sitt hufvud, på hvilket jag satt en trebent gryta såsom skydd, men frun tog det för en krona.

Det här ser ut att få politisk färg, tänkte jag. Jag erinrar nu, att hon läste »Fäderneslandet» i smyg.

Vi tände eld på huset.

Professorskans skrek, röd som en pion i ansigtet:

— Åskvädret far ut genom fönstret, mina herrar!

Hon hoppade ut genom fönstret.

Professorn fattade tag i bihanget bak, och jag grep professorn i rockskörtet. Vinden tog ett ömt tag i professorskans underrede, och sålunda seglade vi komfortabelt ned från tredje våningen och landade på hamnplanen, der en stor folkmassa var samlad och afprovade en pappersbalong, som ej vill gå upp utan blef pirum och stupade omkull, när hon vardt full af spritgas.

Men det der hör inte egentligen hit, åtminstone inte på annat sätt, än att det nog var åskvädrets skull, att ballongen inte ville gå upp. Folket hade emellertid blifvit samladt, lifvadt och mottagligt för »åskådningar», så att, vid vårt utrop: »åskvädret slog ned», det blef ett sorl »så vidrigt och hemskt, som när stormarne under djupa hösten piska Vaxholms syndaklippa, med ett sataniskt tjut hviss-

lande i hvarje vinkel och vrå, under det att den retade hafsviken rundt omkring tuggar fradga och vågorna mäta sin höjd med fästningsvallen».*

— Åskvädret slog ned skallade det, så mäktigt, att sundets böljor foro bort, så mäktigt, att seglen backade på de förbise glande fartygen, och kettingarna sprungo på de förankrade tremastarne, hvilka strandade och blefvo vrak.

Folkmassan, som stälde mig i teten, rusade på måfå längs stranden till Sofiero, nedrifvande och förstörande allt, som stälde sig i vår väg.

Vi stormade, utan att veta hvad vi gjorde. Sofieros slott, der konungen vid tillfället vistades.

Konungen öppnade ett fönster och sporde mig om orsaken till detta förfärliga oväsen.

Jag upplyste af alla krafter, att »*åskvädret hade slagit ned*», och jag fruktade att det var ett *politiskt åskväder*, efter som den tagit denna riktning...

— Hvem är upphofsmannen till alla dessa gräsligheter? — sporde konungen med rättmätig vrede.

— En notis i *Allehandaskänsktskräpmarospinterokromatoskräneavemariarappakalja!!!!* tjöt folkhoppen, så att murarne på det vackra slottet remnade på flera ställen.

När stormen ett ögonblick lagt sig, läste jag upp notisen utantill, och då gjorde konungen ett tecken med handen, att han ville tala.

Han sade:

— Det djefvulska missfostret »*Allehandaskänsktskräpmarospinterokromatoskräneavemariarappakalja*»

*) Historiskt, sa' Krusenstolpe.

vare från detta ögonblick konfiskerad; och jag ger er tillåtelse att på redaktören tillämpa den lynchlag, som jag utan vidare krus inför i mitt rike, ifrån detta ögonblick räknadt.

Jag anmärkte, att det infernalisiska uttrycket tydligen haft ett menligt inflytande äfven på konungens kända vältalighet och tankegång.

Ett ännu förfärligare stridsrop besvarade konungens ord — en mur och tvenne torn ramlade, och som i reperation kostade 52,000 kronor 75 öre.

Konungens vishet hade segrat.

En timme derefter blef redaktören hängd i flagglinan på Dunderborgsruinens stång.

Den smittosamma galenskapen försvann i samma ögonblick dess upphofsman uppgaf andan.

Ur Söndags-Nisse.

EN FRAMTIDSDRÖM.

Den elektriska glödlampan brann med dämpadt sken på nattduksbordet i sängkammaren. Jag hade nyss försatt min af oändliga köksbestyr uttröttade lekamen i behaglig hvila och genomgånade dagens »Reformatorn», organ för Sverges frisinnade kvinnor, hvilken tidning sedan tre år tillbaka redigerades af min hustru.

På första sidan upptäckte jag genast en artikel, som väckte min uppmärksamhet, emedan jag fann den signerad med min hulda makas initialer.

Ingressen var ett slags referat öfver »Svenska kvinnoföreningens» senaste sammanträde, som måste upplösas, emedan en af de närvarande unga damerna aflossat sin revolver mot en manlig talare, som uppträdt till försvar för sina tyranniserade bröder och bland annat påpekade det oegentliga i att männen nu för tiden tvingades att gå till *höger* om damerna, hvarigenom de förstnämnda beröfvats den

sista skymten af rätt att ens *synas* vara den ledande viljan i och utom äktenskapet.

För att nu en gång få ett slut på dessa och andra liknande tvister föreslog artikelförfattarinnan att svenska qvinnoföreningen borde i en petition till qvinnotinget hemställa om utarbetandet af en ny och tidsenlig lag angående qvinnans rättigheter och mannens skyldigheter.

Skälfvande af skräck genomläste jag derpå ett förslag i detta syfte. De egentliga glanspunkterna hade följande lydelse:

§ 1.

— Ogift qvinna välje sjelf man, friar och får alltid »ja». Tredskas mannen jaord lemna, dömes han äkta den enka, som sådant lyster och ej öfverstiger 70 år.

Tillägg: Enka må eljes icke fria eller man taga om hon uppnått 50 lefnadsår, af det skäl att qvinnornas antal högst betydligt öfverstiger männens.

— — — — —

§ 4.

Gift qvinna kan kallas *Superia*, ej hustru.

Tillägg: *Superia* skrives alltid med stor begynnelsebokstaf och kursiveras i tryck.

— — — — —

§ 7.

Mannen vare i och utom äktenskapet skyldig visa qvinnan vörndnad såsom det förnämsta i skapel-

sen. Ute och inne, hemma och borta, gånge mannen blygsamt och med sänkta ögon vid Superians högra sida.

§ 9.

Som mannen är den starkaste vare han skyldig att jemte sina öfriga göromål äfven förrätta alla tyngre och gröfre sysslor i hemmet, såsom skurning, tvätt, slagt, bak, vedhuggning o. d. Till ersättning vare qvinnan skyldig handhafva den gemensamma kassan. Denna skyldighet kan äfven tydas som en rättighet.

§ 15.

Qvinnan vare framför mannen berättigad att embete sköta och alla lönande befattningar i statens tjänst erhålla.

§ 29.

Spritdrycker vare mannen i och utom hemmet förbjudna utan Superias eller moders skriftliga tillåtelse, hvaremot hvarje kvinna, gift eller ogift, eger rätt att, om hon så önskar, i glada lag eller ensam tömma så många glas hon behagar.

§ 36.

Qvinnans äktenskap vare förbittradt med högst 2 å 3 barn hvilka genast vid födelsen öfverlemnas

till männen att af dem vårdas, skötas och uppfostras under de första fem lefnadsåren. Är barnet af qvinnokön förklarad det derefter myndigt. Mannen är alltid barn till dess han äktenskap ingått och behandlas sedermera som ett barn af sin Superia. För den skull vare han hänvisad att under äktenskapet bo i barnkammaren om hans Superia ej annorlunda förordnar.

§ 43.

Den svenska qvinnan skall i händelse af krig skyddas af männen. Anfalles hon det oaktadt, vare det under hennes värdighet att fly, utan kaste hon sig då hellre i fiendens armar.

Sedan jag slutat läsningen af denna artikel, kastade jag i upprörd sinnesstämning min plaid öfver axlarna och gick att uppsöka min son. Jag fann den unge mannen i köskammaren, sysselsatt med att bädda sin säng. På hans arbetsbord låg jemte en kokbok några trasiga strumpor, som han nyss hållit på att stoppa. Jag såg genast att gossen grätit och frågade därför:

— Har du träffat mamma i dag.

— Icke se'n middagen. Då kom hon till mig och underrättade mig, att jag skulle gifta mig inom några dagar.

— Med hvem? -- frågade jag deltagande.

— Med kassörskan Kraft i Riksbanken — svarade ynglingen suckande.

— Det är inte möjligt. Jag såg i går i Nat-
tens nyheter att hon omfamnat och kyst en ung
gift man midt på Norrbro härom qvällen.

— Det är också det enda som tröstar mig, ty
jag hoppas, att den unge mannens Superia skall
skaffa sig upprättelse. Men huru som helst, jag
kommer aldrig att ingå på denna förening — fortfor
ynglingen i fast ton.

— Det hjälper gunås inte. Se här hvad din
mor tänker i dylika fall — sade jag och pekade på
§ 1 i hennes lagförslag. Min son skiftade färg
under läsningen.

— Det är nedrigt! Låt oss då hellre med ens
göra slut på denna eländiga tillvaro! — sade han i
exalterad ton och föll mig om halsen.

— Vi ha ju inga vapen.

— Vi måste skaffa oss! Jag är sedan i går
medlem af sällskapet D. M. M. (De manhaftiga
männerna) Vår lösen är *revolution!* Och på vårt pro-
gram står: Död åt qvinnoväldet! — — — — —

Han tystnade tvärt och lyssnade. Strax derpå
small ett skott i trappan till våningen.

Jag kände igen ringningen. Det var min Su-
peria som kom hem. — Skottet hade väckt mig.
Sedan jag tändt ljus föll min blick på år och datum-
visaren på mitt skrifbord.

1886 mars 24 läste jag.

Gud ske lof, då var ju alltsammans blott en
dröm! Eljes skulle uppvaknandet säkert ha blifvit
mindre angenämt, tänkte jag, svepte åter täcket
omkring mig och somnade på nytt.

(Ur Kasper.)

FÖRMÅNEN AF ATT VARA IMPRESSARIO.

Hatten var långt framskriden. Jag vandrade utan hvarken sjelfnordstankar eller bekymmer hemåt. En tète à tète hos redaktören af den landsortstidning, i hvilken jag då var anställd, slutade alltid med »literärt nachspiel». Utanför stadens förnämsta hotell mötte jag tvennefigurer, af hvilka den ene var en bekant. Han ropade mig an och presenterade mig för kamraten, ingen sämre än »den store artisten», eldätaren och simmaren hr Salamander.

Det var en grof, muskulös, rödbrusig man, gick, »af princip» utan ytterrock, i en luggsliten bonjour, öppen, och så hade herr Salamander den förträffliga vanan att med förvånande träffsäkerhet slunga knytnäfvarne i byxfickorna när han talade med bildadt folk. O, hvilken plastisk hållning han då innehade! — Den gick med glans utanpå alla etikettens och estetikens lagar — tänk er en sådan ställning! Breddent och med hatten på nacken och händerna i fickorna.

Hr Salamander bjöd mig mycket artigt på kaffe, som jag inte smakar, och konjak. som jag afskyr. För att något så när likna mina välgörare och förvåna dem, drack jag nästan lika mycket vatten som de drucko konjak. De hade sökt mig hela aftonen.

Hr Salamander talade om sin sista bragd, då han simmat öfver Öresund, och hur kapten Webbs ande natten förut uppenbarat sig för och intalat honom mod och tillförsigt och i tysthet tillagt: »att simma öfver Öresund det kan hvilken landkrabba som helst, andra bullar är det att gå till botten i Niagaras hvirflar». — Med ett ord, karlen var hänförande och imponerade till den grad på mig; att jag slutligen, sedan han lofvat mig 40 % af vinsten och åtminstone en inkomst af 400 kronor i månaden, gaf honom mitt hedersord på att utställa mig för de gräsligaste faror och bli hans impressario. Det vardt sålunda beramadt, att jag följande morgon skulle infinna mig vid bantåget.

Jag skref ett rörande bref till redaktören, bad honom ej låta min rymning gå sig till hjertat, tröstade honom med att tidningen troligtvis kommer att förlora prenumeranter, men att jag också var bra eftersökt, eftersom jag redan vid så unga år avancerat från referent till impressario.

På klockslaget var jag vid tåget.

Hr Salamander betalade biljetterna och vi gjorde oss färdiga att instufvas i en tredje klassens kupé.

Han drog mig i armen bort till några höge militärer, som samspråkade; tog på sig den der plastiska hållningen och utbrast högt:

— Tyckte impressarion inte, att min väns kronprinsens supé i går var animerad? Jag märkte visserligen, att han var brydd i mitt sällskap, förlägen för mitt rykte; men ni hörde väl, att jag bemödade mig att i all enkelhet tilltala honom, så att han slutligen tycktes bli lika ogenerad, som om han talat vid en helt vanlig person. Hans gemål är ganska söt, hon imponerade verkligen på mig. Skada blott att hon skulle fatta en sådan olycklig böjelse för mig — stackars liten. Ja sannerligen, jag imponerade allt för djupt på henne.

Ett dussin blickar genomborrade hr Salamanders luggslitna bonjour och lemnade osynliga runor på min nya sommarkostym.

Jag har aldrig sett någon mensklig varelse deklamera en sådan storslagen osanning så ledigt och med ett mera diaboliskt lugn uthärda hånfulla leenden.

— I synnerhet när ni visade er i full badkostym vid bordet och åt eld till dessert — svarade jag; ty jag ville inte skämma bort saken.

Det brakade till från samma håll, hvarifrån blickarne kommo.

— Hörde ni huru de hurrade för mig? — anmärkte han, då vi kommit in i kupén.

Jag frågade på skämt, om folk alltid hurrade för honom på det der viset. Han teg.

Lokomotivet svarade med några stånkningar, innan det orkade att röra tåget ur fläcken, och sedan bar det slutligen af till X—stad.

Det var här hr Salamander skulle företaga sin andra stora simtur från en ö till fastlandet.

Vi skulle naturligtvis taga in på stadens förnämsta hotell.

— Imprsssarion är god och anmäler min ankomst till hotellvärden och underrättar honom — på ett *högradvande* och så så der litet *mystiskt* sätt för effektens skull -- om att han sänder det finaste ekipage, som finnes på platsen att afhämta mig — yttrade han, när vi stigit ut ur tåget. — Uttala på ett bildadt språk hvem jag är, så att han anar någonting stort emellan orden. Jag sätter mig i väntsalen och afbidar åkdonets ankomst:

Jag lofvade att efter förmåga villfara hans åstundan.

— Viste endast min vän öfverhofstallmästaren, att jag vore här, skulle han sätta en ära i att få sända sitt ekipage för att afhämta mig — fortfor han med hög röst, då vi inträdde i väntsalen, som hyste en mängd förnämt folk.

— Man betraktar oss med en slags vördnad — anmärkte hr Salamander. Några solfjädrar började att vifta. Jag gick.

Jag uppnådde hotellet, helsade med endjup bugning på värden, i det jag visade honom, att jag kunde hålla min hatt på rak arm, och sade bland annat:

— Det stora eldätande och vattenklyfvande vidundret, elementens väldige besegrare, furstars och prinsars intime vän, som röker sex cigarrstumpar på en och samma gång, sänder härmed genom sin impressario en vänlig påminnelse om sin odödlighet, i det han just nu anländt till staden med bagage (visserligen skulle det med lätthet kunna dragas af ett par oxar men också af en sådan der

af Cirkus Houcke förevisad tamgalt), som nu skulle i ett lämpligt storartadt ekipage hemtas hit till hotellet och en strålande salong anskaffas för honom.

Hotellvärden, en verklig gentleman, lyssnade med rörande tålmod till min värtalighet; han lofvade att uppfylla hr Salamanders önskan, hvarefter jag återvände till »den store artisten».

Om en stund körde en gödselvagn, förenad med en gammal hästkrake, fram till stationen. En dräng frågade efter Salamandergalten.

När hr Salamander erhöll kändedom om rätta förhållandet och fått mitt tal till källarmästaren ordagrant till lifs, utfor han:

— Eger ni ej en gnista förstånd, eftersom ni kan uttrycka eder på ett dylikt sätt? Ni skulle blygas, om ni inte bitit hufvudet af skammen. Jag är förlorad! mitt namn och rykte har ni ohjelpigt förstört. Jag dåre, som kunde vara ...

— Tycker kanske hr Salamander, att mitt tal inte var nog mystiskt och högtrafvande? ... Jag för min del ...

— Dra så långt ...

Han rasade och skrände bort vagn, oxar och menniskor från stationen. Vi spatserade till hotellet.

Man gaf oss naturligtvis det sämsta rummet, som fans att tillgå. Jag bugade mig och låtsade upprigtigt vara tacksamheten sjelf. Jag tänkte sedan: bäst som sker.

Hr Salamander deremot var af en helt annan mening. Han var så originell, att han om dagarne var höflig mot värden, men om nätterna när källarmästaren somnat, lät han väcka honom och öfver-

öste den stackars mannen med oqvädingsord, degraderande hotellet, som var ett första klassens, till en riktig sylta o. s. v.

Hr Salamander hade uttryckt sin önskan, att jag skulle beställa fem sparbössor och engagera ynglingar att, under det hr Salamander simmade, gå omkring på stranden, knuffa folk i sidan och be om en slant »till förmån för artisten Salamander». Ynglingarne skulle dessutom kring mössan fästa ett bredt sidenband, hvarpå med förgyllda bokstäfver skulle läsas ofvannämnda fem citerade ord.

Det gälde att bestämma sparbössornas storlek. Jag antog, att det borde förslå, om de gjordes så stora som vanliga silltunnor. Ämnet diskuterades länge och väl. Slutligen fick jag ge med mig och de bestämdes att inneha ett kannmått storlek — man kunde ju tömma dem flera gånger, menade hr Salamander.

Den stora dagen randades. Simningen började. Hr Salamander sam vid sidan af båten, så att han hvilket ögonblick sou helst kunde gripa fast i åran.

Han ville — sade han — vara originel och ej söka efterapa Webb, som alltid sam framför båten

Sjelf stod jag för-ut i farkosten och kommanderade! »babord!» och »styrbord!» och »stödde!» men det gick alltid litet galet. Hans förmåga att upptäcka min oskicklighet gränsade till snillrikhet.

Hvarje gång roddkarlarne funno ett gynsam tillfälle, gäfvode hr Salamander ett nyp med åran öfver nacken. Jag förmodar, de gjorde det för att förmå honom att ge dem drickspenningar efter simningens slut.

Ångbåtar, fulla, så att de raglade på böljorna, isynnerhet med fruntimmer, kommo emot oss. Det var inte *comme il faut* att ej ha sett hr Salamander göra konster i vattnet. Hans konster voro också någonting att se på, ty han gjorde de mest glänsande kullerbyttor för damerna. Jag försäkrar, det var en karl med den mest storartade uppfinningsförmåga, när det gälde att roa folk.

Slutligen nådde vi stranden ett stycke bortom staden, och så bar det af till hotellet.

Der stodo redan ynglingarne med sparbössorna hvilka innehöllo hvardera — *en tioöring*.

Om aftonen åt hr Salamander eld inför en talrik publik och efter föreställningens slut upplyste »den store artisen», att de, som skänkt tioöringarne till förmån för Josef Salamander, kunde återfå dem, om anmälan gjordes hos impressarion. Som sagdt, han kunde vara hänförande, om han ville.

Jag utöfvade min befattning i egenskap af impressario hos denne storhet under loppet af trettio dagar och trettio nätter med ett mod, som gradvis närmade sig förtviflan. När det uppnådde gränsen, tog jag afsked och hade att glädja mitt guldörstande sinne med en förtjenst af — *fyrtio kronor* och förlusten af min anställning i den tidning jag lemnade, der omsväfvad af äregiriga drömmar.

Jag hade förtjent fyrtio i stället för fyra hundra kronor; men jag tröstade mig med tanken på hr Salamander, att en nolla mer eller mindre här i verlden betyder föga för en »utraliberal».

HVAD SOM INTRÄFFADE NÄR JAG SÖKTE BILDA ETT HAREM I GETAPULIEN.

Jag låg en morgon i min kyska ungarlssäng och tänkte på mina björnar, hvilka en längre tid jagat mig enligt alla konstens regler, som de förmodligen lärt sig utantill ur »Hahrs handbok för jägare».

Städerskan inkommer med ett bref. Det är från en jude, som i den menskliga välvillighetens namn skrifer följande »sköne rariteten».

»Erede herrn!

Som jack fornummit, att Sie haben den högsten vinst på Hamburglotteriet gekrigen, tar jach mich friheten, Eder erbjuden att betzale den hele sum. *mit abtrag auf 5,000 kronor*, für att de nischt skulle Eder betragen på den halte sum.

Högachtningsfult Isac Habenischt.»

Nu, när jag i hast blifvit rik och dragit juden vid näsan, betalade jag mina öfverraskade björnar, hvarefter jag tänkte på att inrätta det angenämt för min egen personlighet, som länge nog fått vänja

sig vid umbäranden. Jag läste i en olycklig stund om 144 — kvinnoföreningen, och då fick jag den der befängda idén att bilda ett harem.

Jag har alltid varit originel, t. o. m. värre än vissa verldseröfrande tidningar, som, i stället för att gå framåt på fötterna, kullerbytera och afbrytas på det ställe, der vanliga, dödliga ynkryggar ha hufvudet.

Det återstod att realisera idén. Jag lät följaktligen bygga en serail af barrkåddoftande trädslag och i österländsk, d. v. s. i den mest ofattligt nätta och prydliga stil med en väldig frustuga, prydd med kupidoner och turkiska häng- och golfmattor, och när allt var i ordning, annonserade jag på följande pikanta sätt i tidningen »Qvinnovärnet».

Till det täcka könet.

Obs. Flickor med oskyldiga och vackra figurer och som önska anställning hos en lefnadsfrisk ungkarl torde anmäla sig etc.

Jag satt och väntade på resultatet liksom barn vänta på att julgranen skall bli tänd. Klockan slog elfva och tidningen hade utkommit tio och femtio.

Ett sakta trippande hördes i tamburen och så fortsattes det med ett sakta knackande på dörren.

— Stig in!

N:o 1.

En lång en, som hade en klappande likhet med ett benrangell och väl så gammal som en fyrtioårig

hästkrake och mycket värre i alla afseenden än en utsliten tryckpress. Jag sade för mig sjelf något, som inte står i bönböcker.

— Är det här som flickor få anställning?... Jag är, o. s. v.; jag var, o. s. v.; jag har varit, o. s. v.; — hon begagnade de mest infernaliska blickar och ögonkast att interpunktera med — jag hade varit, o. s. v. jag skall vara, o. s. v.; jag skall hafva varit, o. s. v.; och så hela konjungtivus och imperativus och infinitivus. Ja hon ramlade på så himelskriande näpet som julböcker med de gentilaste permar — utgifna af kongl. hofbokhandlaren Fritze.

— Jo, men... hm — svarade jag — hm... jag kan inte tro... hm!!... Kanske jag tar fel? Men... förlåt; är ni verkligen en flicka?... Det vill säga... jag menar ni är väl mor till flickan, om hvilken här är fråga?

— Åh, vet skäms, herre! Skulle jag kunna vara mor? Ah, vet skäms! Jag skulle vara annat än en stackars oskyldig flicka? Ni borde, huhuhuhu!... Ni borde skämmas att förolämpa huhuhuhu, en stackars oskyldig huhuhuhu!

Jag knackade mig med pekfinger emellan ögonbrynen, jag blef mycket upprörd.

— Var lugn då, min fröken; jag skall säga er en sak, att jag är så oerfaren i bedömande af kön och ålder... jag fick underbetyg i — akrobatisk anatomi-logik, förstår fröken, — sade jag. — Ni är kanske bättre, än ni ger er ut för. Det vill jag åtminstone tro... Saken är den, att jag ämnar bilda ett harem, och jag vill ha endast rigtiga flickor, förstår ni, och därför så (hon gaf mig ett förfärligt

ögonkast, som slog omkull min tankegång) så... är jag glad att ha funnit ett i alla afseenden så utmärkt... hm...

— Harhem? Jaså, en sådan der vildthandel, hem för harar... Jag är, som jag sade, sömmerska, men jag har sett harar på torget.

Jag behöfde tid för att få denna fromma menings betydelse i mitt hufvud. Efter en stunds begrundande nödgades jag bedja henne förklara sig närmare. Hon missförstod mig och slog armarna kring min hals och jag krökte henne öfver min bakutböjda, figur och höll för öronen, då hon framskrek ordagrant hvad hon nyss yttrat, denna gång så kraftfullt att hennes löständer ramlade ned i min ficka.

— Alldeles riktigt, skyndade jag mig att anmärka. — Ni kan komma i morgon. Ni är den första, som anmält er, och jag kan ej neka er en plats.

Det är mig ännu en gåta, huru jag kunde förmå mig att uttala dessa ord, men hon skrämde mig visst; ty när hon slutligen visade sina stora anlag för näpenhet genom att räcka ut tungan liksom en röd bricka, på hvilken hon serverade mig ett leende, kändes det så underligt i maggropen. — Jag som ändå har trotsat döden i de hemskaste skepnader.

N:o 2.

En liten ljuslett trettio års dam, som såg ut som ett leende. Mitt ansigte klarnade. Efter en lång paus, många krumbugter och slingerbultar i mitt vackra tal, frågade jag slutligen liksom i för-

bigående, om hon händelsevis saknade löständer — jag visade henne lösgommen. Ja det hade hon alltid saknat; och just därför kunde hon vara så mycket mera bitande. Hon blef antagen, och neg sig baklänges ut men törnade emot dörrposten. När hon gått ut, hittade jag vid dörrtröskeln en märkvärdig krenolinaktig tingest, som jag ej begrep mig på. Han bar ingen stämpel. Jag lade honom på bordet vid sidan af löständerna.

N:o 3.

En mörk, vacker, spenslig tjugosjuårig flicka, med svarta lockar. Jag hade svårt för att finna ord; men slutligen tog jag mod till mig och dessa i det jag djupt rodnade:

— Jag vill ha endast rättiga flickor, förlåt mig därför, ädla fröken, om jag ställer en något underlig fråga till eder. (Jag pekade på bordet). Ni har väl ingenting sådant der onaturligt med er?

— Nej då.

Hon antogs. Jag följde henne till dörren och läste den efter henne. En lock hade fastnat emellan dörren och posten. Jag lösgjorde honom. En hel peruk drogs in i rummet. Jag lade honom på bordet.

N:o 4.

En pangdang till kolossen på Rohdes, somliga hår röda andra gula. Samma fråga. Nej för all del. Hon antogs på vinst och förlust. Då kastade hon sig handlost ned på golvet, skrattande och

sparkande af alla krafter. Jag hade läst »Passionerna» af J. B. F. Descuret och visste hvad det menades med hysteriska anfall. En stund derefter hade min samling ökat med tvenne rundaktiga märkvärdigheter, som jag heller inte begrep, till hvad nyttigt ändamål de borde begagnas. De buro Kuntzes stämpel.

N:o 5.

En medelstor ungdom på fyrtiofem, ansigtsdragen skarpa som bogen på ett klipperskepp, yppiga former. Hon hade ett blått och ett brunt öga och ett mycket lifligt minspel och öfver allt detta en röst, som liknade närmast en harskråla. Hon antogs för märkvärdighetens skull.

N:o 6.

En groflemmad, rödblommig adertonårig bondflicka utan *figur*. Hon erkände att hon saknade en sådan, alldenstund hon ej förstod ordets betydelse. Hon antogs för att hon talade sanning.

N:o 7.

En f. d. aktris med gul hy, femtio år på nacken och mycket kort klädning, när hon talade vid mig. Detta lät mig upptäcka, att den ena vaden hade växt ut på framsidan af benet. Mycket blygsamt fäste jag hennes uppmärksamhet vid detta egendommiga sakförhållande. Min häpnad hade inga gränser, när hon med en blick på bordet yttrade:

— Jag ser att ni är samlare af lösören — var god, behåll äfven dessa bagateller, de äro nu gamla och utslitna.

Hon räckte mig ett par kilformiga egendomligheter. Hon antogs för sin upprigtighets skull.

Derefter antogs 137 qvinnor af olika åldrar, somliga vore så bländande, att jag måste nysa; när jag såg på deras hvita hud liksom när man ser på snö i solsken, andra voro så skarpa och bruna, att jag, som inte är snusare, fick nysa äfven åt dem. Ingen hade en aning om hvad ett harem ville säga, men Karlsborg kände de till. Jag hade nemligen gifvit min serail detta namn.

Följande dag voro de alla installerade och klädda i oskuldens balkostym. Iförd en turkisk gentlemans drägt, trädde jag, vörtnadsbjudande som en kunglig salut in i den eleganta frustugan.

Jag sade, i det jag fäste en blick på sultaninnan, N:o 1, den långa, som jag fruktade ända till kärlek:

— Det gläder mitt hjerta att se så mycken ungdom, skönhet och täckhet samlad i ett så anspråkslöst harem, ett ord hvars bibliska andemening ni inte ännu förstå; men, för att fatta mig kort, skall jag ha den glädjen underrätta er, förtjusande uppenbarelser... (Jag gjorde ett uppehåll innan jag uttalade det ödesdigra ordet. Det blef ett fnissande och pratande, och ur hopen hörde jag n:o 2 fråga, om det inte blef harstek till middagen. Jag fortsatte der jag slutade) att I alla ären *mina lagliga hustrur* och ingenting sämre... Gören därför ert bästa att öfverflygla hvarandra i smekningar

och vänlighet mot min vörnadsvärda person, eder välgörare som . . .

Ett anskri, från 144 skära läppar på en gång hörs inte hvarje dag, inte hvarje söndag en gång, nu för tiden, men nu fick omnejden höra ett sådant. Jag förstod i blinken vidden af dess fasansfulla betydelse, ty jag hade en gång sjelf varit inackorderad i en bildad och aktad familj, och att mitt lif inte vart mera värdt än en kasserad krenolin. Det brast löst:

Ett ord, som börjar med *u* och slutar med ett tyskt diminutiv, utropades (25 gånger med vrede). Ett enstafvigt vedermåle, som har *u* och *r* i sig (50 gånger med ilska). Eländige varelse! (75 gånger med förakt). Afkok af ovärdighet! (100 gånger med tandagnisslan). Ett ord som rimmar på staccare (125 gånger med förtviflan). Ett ord som börjar med ett bekvämare namn för boskap, och som slutar med något, som hvarje jägare värderar högt (150 gånger med hån). Klisterburk! (175 gånger med skrattsalvor). Ett ord, som rimmer på gröt (200 gånger med medömkan). Ett enstafvigt ord bostående af ett *e* ett *o* och ett *x* (225 gånger med ifver). Ett ord som utgör ett ypperligt rim på *fin* (250 gånger med äckel). Stöfvel! (275 gånger med lyttade tofflor).

Derefter rusade de alla på mig, som om jag hade varit ett venusäpple. Den långa var i teten, hon som under festtalet bevakat ingången. Jag tog min tillflykt till mitt eget rum, och här försvarade jag mig länge och väl med hvad jag i hast fick fatt uti, med löständerna, peruken och de öfriga

egendomligheterna; men slutligen blef jag öfverlistad — jag behöfver inte tala om hur det gick till — de togo ur mitt ansigte med naglarne nästan allt kött och begge ögonen, hvilka kostade mig 11 kronor 67 öre att åter få insatta på sina respektive platser. Jag hade intet svårt för att minnas mina synder, under det deras arbete pågick. Jag såg slutligen vanstäld ut; men det var väl också meningen, kan jag tro.

Derefter refvo de af mig kläderna; förmodligen af nyfikenhet att undersöka kvaliteten, och piskade mig öfver hela kroppen med sina tofflor, tills min lekamen såg ut som om han blifvit ormstungen på ackord.

En timme derefter var huset lika tomt, som det är på vissa tidningars annonskontor. Det dröjde dock icke länge, förr än damerna kommo tillbaka med hela Getapuliens polisstyrka. Jag undvek för att ej drabbas af Fersens öde. Jag var ruinerad till kropp och själ, och flydde till Jemtland för att låta min harm afledas på skogens konung. Jag jagade nu björnar, sedan björnarne slutat jaga mig. Ingen kan tro, hvilken tjusning faran för med sig, och hur man längtar efter en ny, när den sista är besegrad. Bildadt folk lyfter på hatten för mig, när man får veta, att det är björnens klor, som vanstält mitt ansigte. Jag begagnar denna nödlögn af ren artighet mot det täcka könet.

Nyligen hemkommen från Norrland erfar jag, att qvinnorna sålt mitt harem, hvilket enligt svensk lag blef deras egendom, till ett bolag, som inredde det till hospital för vansinniga.

Numera kan jag aldrig se på en qvinna utan att få våldsamma känningar af »farans tjusning».

Mina förskräckliga hustrur betalade med köpesumman biljetter till Amerika, och äro de nu samt och synnerligen *mormoner* och bosatta i Utha.

Så underliga och missfosterländska kunna många af Getapuliens döttrar vara!

HVAD EN QVINNA KAN FÖRHINDRA EN MAN FRÅN.

in reskamrat berättade mig följande:
Ehuru mina ovänner gifvit mig det rådet,
att jag borde gifta mig med en »ung för-
tjusande qvinna» och mina vänner enträget afrådde
mig derifrån, gifte jag mig icke desto mindre i ett
obevakadt ögonblick med en sådan der hvad man
kallar »förtjusande uppenbarelse».

Ni kan tro, jag var lycklig en tid bortåt, så
länge jag förmådde imponera på henne genom mitt
lugn; men hon måste ha varit en ovanlig guds
engel, ty jag stod inte ut med den saken i längden.
Snart började hon på ett älskligt sätt låta mig
förstå, att jag på senare tid hade svårt för att dra
en gränslinie emellan »*det ena* och *det andra*», att
det vore hennes pligt i egenskap af qvinna och
maka att förhindra mig från att taga några sned-
språng från stigen som låg midt emellan de två fälten.

Jag trodde knappast mina öron, ty jag hade hittills blifvit ansedd för att vara en klok menniska, som gått min väg framåt utan krumbugter. Jag fattade emellertid, att något stort var »i görningen», att jag skulle bli förädlad — och det kunde ju inte vara ur vägen i vår realistiska tid, när adelskapet håller på att dö ut.

En morgon stod jag som vanligt vid komoden och borstade mina tänder.

Älskade Robert! — ljöd det från min hustrus hufvudkudde, der egarens hufvud ännu hvilade. Jag vände mig om.

— Du får inte begagna det der kinapulvret. *Dina* tänder bli ej rena, om du också begagnade det i hundra år; det är afsedt endast för damtoiletten. Du skall köpa dig en flaska tandtinktur för två kronor, min älskling.

Jag gjorde så, och inom en månad voro mina tänder alldeles förstörda, de föllo ut ur munnen, och jag förstod, att tinkturen var gjord för att bereda tandläkarne en väl behöflig förtjenst. Jag blef nödsakad att beväpna mina käkar med 32 nya krossningsapparater, som kostade mig 150 kronor; jag började ana att min hustru stod i komplott med tandläkarne.

Jag lät henne förstå, att jag sluppit en utgift på 150 kronor och förlusten af mina vackra, af alla fruntimmer beundrade tänder, om jag fått ha min egen vilja orubbad.

Hon svarade, att det inverkade menligt på mannens temperament, om han fick ha sin egen vilja, och hur förtjusande var hon inte, när

hon uttalat dessa ord! Hon log förföriskt, gjorde en blyg teatergest kastade sig kring min hals och ruskade på hufvudet liksom en våt pudel. Håret föll härvid lik en svart bläckflod ned öfver hennes alabasterhvita hals. Derefter sade hon, att jag borde blindt lyda min lilla förståndiga hustru i allting, detsamma hvad saken gälde. Jag fick inte glömma, att det egentligen var hon, som genom sin hushållningskonst underhöll familjen. Min inkomst 300 kronor i månaden, skulle i annat fall ej räcka långt. När hon så att säga underhöll mig, betalade min hyra och köpte mat, så borde jag också lyda henne.

— Nå, men jag gör dig ju alltid till viljes, min älskling, — svarade jag, detta ehuru jag på senare tid börjat draga i tvifvel rättigheten af hennes logik.

— I vissa fall ja; men du förstår, att jag vill göra några inskränkningar i dina fula ungarlsvanor. Du kommer nog att tacka din lilla hustru för det en gång. Härvid tog hon min hand, lade den på mitt knä och betäckte den med sina egna och satte sig bredvid mig. Hon hostade ett par gånger och började:

— Du får spatsera på endast några få gator — hon uppräknade fyra bakgator. — Du skall begagna andra kläder af annat snitt — min sista nya kostym hade hon klipt sönder till skurtrasor. — Du behöfver ej begagna strumpor, fötterna må mycket bättre, om du slår litet potatismjöl i stöflarne — mina strumpor hade hon klipt sönder till kaffepåsar. — Du får ej tala till andra personer än

dem jag tycker om; du får ej korrespondera med någon annan än dina närmaste släktingar, bref från dina föräldrar och syskon få ej adresseras till dig utan till mig -- hon hade redan varit på postkontoret och tillsagt, att alla mina bref skulle sändas till henne. — Du skall hålla diet för att bli mager, äta endast hafrevälling och bröd utan smör samt ej förtära spirituosa. Du får ej gå ut om qvällarne ej lägga dig förr än kl. 2 på morgonen och stiga upp kl. 12 på dagen.

Jag lyssnade med rörelse till förtjuserskan och jag måste medge, att det var så originelt hvad hon yttrat, att jag började tro, hon var en verklig guds engel med betyget stort A i sedlighet, och som försynen sändt mig af rent misstag, jag lofvade följaktligen att punktligt ställa mig hennes föreskrifter till efterrättelser.

Då jag ett par veckor med osviklig lydnad spatserat de bakgator, min hustru föreskrifvit, märkte jag, att mina vänner, som gingo på storgatan, stannade och betraktade mig forskande, ruskade på hufvudet och sågo bekymrade ut.

Det var en af min hustrus mest älskvärda principer att hata alla mina vänner.

Första gången jag med min hustru gick ut i den sommarkostym hon låtit sin sömmerska sy mig utaf tyget af en af hennes aflagda klädningar — detta af ren hushållsaktighet — stälde gatpojkarne till det mest infernaliska spektakel, så att vi utskrattade hals öfver hufvud måste skynda hem.

Jag förvärfvade ovänner till höger och venster, fick ovettiga bref, pikar och smörj af betalade åkar-

drängar, därför att jag slutade upp med att tala vid och helsa på gamla vänner.

Jag besvarade ofta mina affärsbref origtigt, emedan min hustru ej kunde begagna något annat papper till papiljotter än affärsbrefven, hvilka jag fick läsa så godt jag kunde sedan jag samlat ihop papiljotterna och passat samman de olika bitarne; följdén blef, att jag miste allt förtroende. Affären gick bakut, och jag fick göra konkurs.

Dieten, som jag höll, gjorde att jag allt mer och mer började likna ett skelett och såväl religiöst folk som hästar skyggade för mig i halfmörkret.

En afton sedan jag mot min hustrus vilja haft ett längre samtal mellan fyra ögon med en gammal, kär vän, axlade jag ytterrocken och underrättade min hustru, som af adél harm blef alldeles blek, att jag måste gå ut i affärer. Jag fortsatte härmed i åtta aftnar. Hon brast i tårar, då jag ämnade gå ut den nionde.

— Men, älskade Robert, du fann det ej nödvändigt att gå bort från mig i affärer om qvällarne, innan vi voro gifta, — sade hon.

— Nej, min älskling, ty den affär jag då gjorde i var att gifta mig med dig,

— Och du fann dig nöjd i mitt sällskap den tiden?

— Mycket riktigt; jag var inte så säker att få behålla dig då som jag är nu.

— Nå, min gud, du är då åtminstone uppriktig!

— Det är jag; du förstår väl, att vi ha pratat hvarandra torra. Du känner mig fullkomligt och jag dig.

— Och vårt hem är en otreflig vistelseort, förmodar jag du menar. Och jag är numera inte så intressant som före vårt giftermål.

— Du har framställt saken obehagligt sanningsenlig. Det tjenar ingenting till att sminka sanningen och kläda henne i tyll och spetsar. Du har slagit hufvudet på spiken.

— Nå väl, min älskling, jag skall också gå ut, jag kommer kanske att stanna ute till kl. 2 eller 3 i morgon.

— Du? Hvart? ... Hvart skall du gå?

— Jag går ut för att träffa en person i affärer.

— En person? En man eller kvinna? Det är naturligtvis en kvinna. Men det är ju så sent.

— Det är en person; och det är affärer. Affärerna framför allt!

— Men en aktningvärd kvinna har ingenting ute att göra så sent. Framför allt inte en hustru.

— Och hvarför inte en hustru såväl som en man; min älskling.

— Emedan ... Jo emedan det är en helt annan sak. En mans affärer håller honom ute sent om aftnarne. Mina affärer ha börjat att göra det åtminstone.

— Och hädanefter göra mina det också. Jag går ut för att se på folkklifvet. Hemmet är tråkigt, min vän. Du var intressant förr än vi gifte oss. Men nu känna vi hvarandra. Vi se hvarandra för ofta. Farväl!

Min väns plan hade fullkomligt misslyckats, hon hade nedrifvit hans tillställningar, det insåg

jag alltför tydligt. Han hade ej tagit med i beräkningen, att jag var kär i detta himmelska missfoster.

— Älskade Mina, du går väl ändå inte? — utbrast jag.

— Jo, det gör jag visst det.

— Om du går ut ur detta hus i qväll, så kommer du aldrig hit in igen, min älskling . . .

— Jag ämnar heller inte komma tillbaka.

— Hvad?

— Jag behöfver det inte. Jag har egna penningar, och om din dörr är stängd, skall jag hyra rum midt emot hos fru X.

— Nånsens, var nu förståndig min älskling.

— Jag är förståndig.

— Jag tror inte jag går ut i afton.

— Jag tror heller inte att jag går ut.

Jag tände en cigarr och stötte af askan mot bordsändan.

— Du får ej smutsa ner mattan — den hade ej varit dammad på ett år. — Kasta den der otäcka cigarren i kolreservoiren. Det är för öfrigt opasande att röka i damsällskap.

Jag älskade husfreden lika högt som jag älskade min hustru och kastade cigarren i kollådan. Kolen, som voro genomdränkta af fotogén, fattade eld — och jag fattade ögonblickligen hur det kunde gå åt för 5 kronor fotogén i veckan — innan kort stod vårt hem i ljusan låga.

Min hustru blef innebränd i sitt förtviflade försök att rädda en liten kattunge, och jag är nu på väg till Paris för att fördrifva sorgen.

Jag genomborrade främlingen med mina skar-
paste blickar, hvilka så tydligt som möjligt frå-
gade, om han inte kunde finna någon lämpligare
skottafva för sina qvickheter än mig.

— Ni får ursäkta, att jag varit så upprigtig,
men ni är den första främmande menniska jag talat
vid sedan branden, — svarade han.

NÅGOT OM BALER.

Flera år ha gått bort i det förflutna, med stora påsar fyllda med ondska på ryggen, sedan jag fick den der lycksaliga afsmaken för all slags dans. Obekant med denna min fördom för »hoppssavals», »polka», »dansöfverände», eller hvad de nu alla heta, dessa karaktäristiker på menskligt vainsinne, bjöd mig en bekant här om dagen att bevista en baltillställning i hans hem. Jag afslog artigt bjudningen, innan han hunnit till midten af beskrifningen öfver allt, som skulle vankas för att göra en vanlig menniska galen — han nämnde dock icke mer än fem toddar och en butelj punsch pr man i första stadiet.

— Vill ni vänta med att fresta mig så der infernaliskt, tills jag sagt några ord? — invände jag.

— Ja, — sade han.

Jag yttrade :

-- Jag kom en gång in i en ljussjö, omgifven af väggar och kring väggarne sutto skönheter och fullheter om hvarandra . . . Var lugn, det här är bara inled-

ningen förstår ni! Både skönheter och fulheter voro också *bara* till lockelse och varnagel.

Ett tu tre sväfvade en vitklädd uppenbarelse, som jag i mörkret skulle ha tagit för ett spöke, förbi mig bort till pianot. Hon slog sig ned på stolen liksom när man slår ut ett fat såplödder, och så lyfte hon armarne och dammade till det olyckliga instrumentet, så att det jemrade sig en lång stund och nu tycktes pianot få ett anfall af hypokondri, då hennes händer liksom ett par räfvar, när de jaga en flock svarta och hvita får, foro af in bland tangenterna fram och tillbaka från kontra c till fyrstrukna g, ty instrumentet gaf till ett tjut så gräsligt, att tre musikaliska menniskor svimmade på fläcken. Allt detta uträttades på ett ögonblick; men jag har inte upplefvat många sådana. Det blef tyst en sekund. Såplöddersmenniskan slog an g-tonen i diskanten fyra gånger och tittade till venster, der en flöjtist och två fiolister stodo och väntade på signalen. I nästa handvändning lät det som när man trampar fyra kattor på svansarne. Det vardt en mördande batalj. Slutligen afstannade tortyrinstrumentens gräsliga verksamhet, och stämningen blef mera mild.

Jag slog vad med en vän om hundra kr., som skulle skänkas till nödlidande, att jag inte skulle öfverleva denna natt. Jag lefde; men så har jag också sett döden i hvitögat fler än en gång.

Nu började någonting annat. Det var en polka, som på stråkväg skuttade kring väggar och tak, och hon började spritta i benen på vederbörande, så att de rörde sig efter takten — jag förmodar

de gjorde det därför, att de inte visste hvad de skulle taga sig till, ty polkan var tillskuren med sådan diabolisk skicklighet och grymhet, att samtliga spelare borde ha straffats med $3\frac{1}{2}$ års fästning för ljudförfalskning. Det var tydligen ett mordförsök. Lyckligtvis hade de fleste — de som ej aflägsnade sig strax — nerver starkare än fiolsträngarne.

Med förtvifladt raseri besvarades anfallet af ett hoppande och stampande, hvartill jag aldrig sett maken annat än på dårhus. Personer, som aldrig förr träffats, omfamnade och tryckte hvarandra. Jag fick hela packor af tyll i synen, ehuru jag höll mig på behörigt afstånd — tre alnar. För att inte tröttna dracks det ofantliga massor sprituosa, och snart blef det etter värre. Man hoppade och svettades och hoppade och svettades på nytt, så att rummet liknade ett ångskåp. Det var tydligen två partier, det ena svartklädt, det andra vitklädt, som täflade i vansinne, och musiken, som gjort sitt bästa att falska ihjel mig, hade naturligtvis också gjort de begge partierna sprittergalna — åtminstone såg det så ut för mina ögon. Slutligen dignade den ena efter den andra af mattighet; de föllo stönande och döende ned på stolar och soffor. Jag hade flera gånger försökt rymma fältet, men värden hade alltid passat på och nappat mig i rockskörtet. Jag hade ansett honom för en vän, men fann nu att jag misstagit mig; han ämnade klarsynligtvis ta lifvet af mig. Han tillät mig ej en gång välja dödssätt. Jag måste stanna, ehuru jag försäkrade honom på heder och ära, att jag

skulle antingen hänga eller dränka mig, om jag bara slapp ut. Med giriga blickar afbidade jag hans neddignande, hvarefter jag som en pil försvann. I tre veckor, var jag sönderbråkad öfver hela kroppen — endast af att se på alla gräsligheterna, och jag fick ondt i hufvudet hvarje gång jag tänkte på det svamplika drickandet.

Jag frågade nu min vän, om han, efter att ha hört denna min skildring, hade hjerta att ytterligare fresta mig.

— Nej, — sade han och gick.

Jag bodde den tiden hos herrskapet Pettersson och hade mitt rum strax invid makarnes. Det var samma afton, balen skulle gå af stapeln, samma bal till hvilken jag blifvit inviterad, jag hade gått till sängs. Ett förfärligt oväsen hindrade mig från att sofva. Jag grubblade öfver hvarifrån det kunde leda sitt ursprung, då jag helt oförmodadt fick en tillfredsställande lösning på gåtan.

Hr Pettersson kommer hem sent på natten. Hans hustru möter honom med utropet:

— O, Pettersson, ryssen kommer

Utropet träffar den äkta hälften midt i planeten, så att den äkta blyhatten kommer på tre kvart. — Prat, gumma!... (sjunger)

Jag är den morske Achilles...

Sing dudelej, dudelej, dudelej, tjo!

— Tyst Pettersson för Guds skull, han kan komma redan i natt!... Hör du inte, hur det dun-drar! De bombardera visst allaredan huset! Och vår stackars Julia, som är på bal i andra ändan af staden!

Hr Pettersson blir spik nykter, drar öronen åt sig och lyssnar. Jag stiger upp.

Dundret tilltar på ett oroväckande sätt.

— Jag tror du har rätt, Anniken, vi skola emellertid sälja våra lif så dyrt som möjligt. — Han går med långa hastiga steg, vittnande om kraft och mannamod, bort till skrubben efter sitt rostiga skarpskyttegevär, spänner bältet med patronköket, kring den väldiga midjan, sticker en patron i kammaren och lägger en hög laddade hylsor på bordet.

— Tror du, att de mörda dig, Pettersson? — utbrister frun, under det hon barrikerar dörren.

Jag tittar genom nyckelhålet. Pettersson betraktar forskande sin liffsledsagarinna.

— Jag tror knappast de mägta göra det. Jag har nu varit gift med dig i tjugu år ock ändå lefvar jag . . .

Bom, bom, bom, bom, bom! — dundrar det nästan i polkatakt. Det höres steg i trapporna. Fru Pettersson griper fatt i eldtången, under det hr Pettersson gör ställningssteg och spänner hanen på geväret.

Det knacker våldsamt på dörren.

— Hvem der? Försvinn, eljest är ni dödens . . .

Ett klingande skratt höres utifrån, det träffar de äkta makarne rätt i hjertat.

Dörren far upp, Julia kommer inrusande. Fru Pettersson sjunker i den nittonårigas famn, och nu låter det liksom när en stöfvare nosar på gamla harslag.

— Men hvad i all verlden tar pappa och mamma sig för?

— En rysk örlogsman ligger i hamnen och beskjuter staden. Har du inte hört kanonaden? För Guds skull stäng dörren! — Sedan vår skarpskyttekår gått sönder i fjedrarne, så får hvar och en försvara sitt ...

— Nej, nu går det för långt; det är ju ungdomen som dansar och jublar och våra oskyldiga glädjeutgjutelser har ni i er enfald tagit för kanonad och härskri! Ha — ha — ha! Jag kom hem för att byta om skor, ty jag har redan slitit upp ett par. — — Skomakrarne borde släppa till sitt eget skiinn till straff för att de släppa till så dåligt sulläder ...

Julia far af som en samumvind.

Makarne betrakta hvarandra med ett uttryck, som tolkar: Vi ha lefvat för länge. Och så börjar fru Pettersson att baka en moralkaka åt sin make; men som det dröjde för länge, innan den blef färdigbakad, och anrättningen är väl känd; ehuru dess recept aldrig intagits i någon kokbok, brydde jag mig inte om att vänta utan öfvergick jag på en stilla reflektion såsom brygga till något mindre oro-väckande — en promenad utom staden.

MIN NYA STÄDERSKA.

Med en egendomlig känsla, som mest liknar den en extra ordinarie vid verken erfar, då hans förnämsta slagbjörn blifvit innebränd tillsammans med en revers, hvilken han sjelf utfärdat, och som skulle inlösas under loppet af sex månader, sätter jag mig efter frukosten vid skrifbordet, sedan jag öfvertygat mig om, att allt blifvit lagt på sin rätta plats af städerskans konsterna händer.

Byter jag någon gång om städerska — en sak, som jag gör med större motvilja, än en skåning byter ut ett fat »bolsihop» mot en portion surströmming — så undersöker jag den nya städerskans ansigtsmuskler, då hon anmäler sig, lika noga som en medicinekandidat dissekerar ett lik. Kastar hon vid inträdandet i rummet en af passion lågande blick på en gammal stålpenna, hvilken jag enkom lagt på golfvet till lockbete, och hon strax derefter med en triumferande min, som innebär: »den der

gamla pennkanaljen skulle jag bra gerna vilja lägga ibland de nya pennorna», låter blickarne leka kura gömma med mina värdepapper, då upplyser jag henne, att jag nyss engagerat en mycket pålitlig person som . . .

Jag skall tillåta mig berätta, hur jag blef befryndad med dessa idéer, och hvarför jag är så noga vid valet af städerskor.

En gammal gumma, hvilken i många år skött mina ungarlsförhållanden lika exakt, som vår herre låter dagsljuset sprida sig öfver Estrup, Palm, Bang, gumsar, getter, får och andra mindre väl bemötte jordindivider, dog som hastigast en morgon, då hon höll på att städa mitt skrifbord. Mitt gamla ungarlsöga blef fuktigt, när jag såg, att hon dött, och fuktiga blefvo också fönsterrutorna, som i tio år varit blankare än gummans vänliga öga, när hon trodde sig läsa i mitt ansigte, att jag var nöjd med allt det onda och galna hon af pur välmening uppvaktade mig med den första dagen hon var i min tjänst.

Jag satte in en annons af följande innehåll i platstidningarne:

I tjänst åstundas.

En städerska, som förstår sin sak och kan sätta sig in i och studera en ungarls alla egenheter samt är ärlig och pålitlig kan erhålla plats hos en ungarl. Tryckeriet anvisar.

En vacker dag knackade det på dörren till mitt rum, och strax derefter inträdde en qvinna med

schal kring axlarne, kattunsduk och cirka fyrtiofem år på nacken samt kring ansigtet, hvilket liknade en gul upp och nedvänd spilkum, ett leende; som förmodligen skulle betyda 25 % afdrag på åldern och ett tillägg af 50 % älskvärdhet, utöfver hvad hon var i stånd att frambringa i hvardagslag.

— Jag heter Sara och kommer på annonsen om en städerska, som skulle ha plats, — utlät hon sig, torkade munnen med hörnet af schalen och beskref med blicken en kroklinie kring golf, väggar, tak och möbler.

— Jaså, ni vill alltså antaga befattningen till benefit för en ungarl? — frågade jag och fäste på den nykomna en allvarlig pröfvande blick.

— Nä, nå! Han tror jag är en sån der en; nej tack ska han ha herre. Jag är ingen benefit för er jag inte utan en ärbar qvinna, som söker plats som städerska.

Hon kastade på mig en vredgad blick och knöt handen mot mina polisonger, hvarefter hon ursinnigt grep fatt i dörrhandtaget som om detta varit en af dem.

— Vänta ett ögonblick — sade jag — här föreligger det mest tragikomiska missförstånd, ett ...

— — Nä, nå! Han säger, att jag mist förståndet också! — tjöt hon. — Vet skäms herre! ... Nu går de' min själ för långt i ena ra! —

— Ja det tycker jag också — svarade jag och reste mig högst brydd upp från stolen.

Jag ville inte, att hon skulle lemna mitt hus, enligt hennes uppfattning, förolämpad, hvarför jag, då jag förstod, att jag hade framför mig en redbar

landtlig oskuld, som inte bestod sig med fler än en älskare i stöten, ansåg mig höra uppbjuda all min förmåga att göra mig förstådd och om möjligt söka begagna henne.

— Adjö me' er!

— Vänta! Ni torde ursäkta, att jag begagnat mig af ett par främmande ord, hvars mening ni ej förstått — deraf denna kuriösa blunder ...

— Hå; hå! — utbrast hon blidkad och riktigt gäspade med de rödgula ögonen, derefter blinkade hon med ögonlocken, så att det såg ut som öppnandet och slutandet af gapen af tvenne filosoferande aborrar, hvarefter jag trakterades med ett plagiat af dessa ljufva, själfulla leenden, med hvilket Blaren i kille så länge förtjusat den civiliserade världen.

— Då förstå vi hvarandra, — fortfor hon — jag ska nog laga, så jag blundar, när han vill vara kuriös ... Men ser han, jag, är förlofvad med Per, som tjenar hos handlaren, och nu få vi vara samman iblan', om jag flyttar till stan.

Jag tänkte på skriftens ord: »Hvi ler du Sara». Uppgifvande hoppet om att nu göra mig förstådd, engagerade jag dock Sara i den tron, att det skedde i en lycklig stund och att vi nog skulle komma att förstå hvarandra.

— Bland mina egenbeter — slutade jag -- må jag nämna: att alla papper, som ligga på bordet, ej få transporteras till annat forum, än det vanliga; att inga begagnade bortkastade pennor få läggas tillbaka på skrifbordet; att tofflorna placeras så, att jag ej behöfver krypa under sängen efter dem o. s. v.

Jag afskedade henne med order att på bestämdt klockslag följande dag infinna sig och, medan jag intog min frukost, städa rummet.

Då jag vid nio tiden inträdde i mitt rum efter att ha varit ute en timme, möttes jag af en intensiv granrislukt. Mattan var borta och golvet ymnigt beströdt med hackadt granris, förstugan och en del af gatan utantför dörren var likaledes beströdd med samma slags hackelse.

Jag tänkte ej vidare öfver saken, utan betraktade med ungefär samma intresse mina borstade svarta kläder, hvilka hängde på väggen, som flickans oförstånd, hvilket hängde på en handling förestafvad af välvilja och granris.

Kläderna, som jag skulle begagna på en bjudning samma dag, voro sönderborstade och förstörda. Jag tog af mig ytterrocken i ett mindre briljant lynne och famlade på den gamla vanliga platsen efter tofflorna. Der funnos emellertid inga tofflor och inte heller längst under sängen — s. k. nybörjares älsklingsplats för dessa tvetydigheter. Jag letade efter dem öfverallt i de nedre regionerna af rummet, i kakelugnen, tvättfatet o. s. v., under alla möblerna men förgäfvades. Förtretad och anfädd efter letandet, slog jag mig för pannan och fäste en förtviflan blick mot taket. Derefter irrade den till långväggen — och här skådade jag med komisk häpnad mina begge tofflor hängande på tvenne spikar, hvilka uppburö porträtten af Sokrates och Oscar II. Med tanken på den store tänkarens Xantippa och min städerskas satiriska tilltag petade jag med tillhjälp af eldgaffeln ned tofflorna och iklädde mig dem.

Sara kunde ej klandras; ty jag hade ju anmodat henne, att placera tofflorna, så att jag ej behöfde krypa under sängen efter dem.

— Men gränriset — ända ut på gatan.

Medan jag stod och tänkte på detta, hörde jag ett samtal taga fart mellan mina grannar, fruarna i öfra våningen.

— När dog han?

— Vid ett tiden, tror jag; ty då stannade klockan, som han gaf min son till julklapp i fjor.

— Han lär ha haft dåliga affärer; förskingrat prenumerationsmedlen? Tagit in gift kan jag tro?

— Jo, så går det till. Tidningen har femtusén prenumeranter alltså bar han förskingrat 25,000 kronor. För mindre kan man taga lifvet af sig. Kanske han har mördat också? ...

— O, Gud, en mördare! Och du som lät dina barn ta lektioner gratis af honom — af en svindlare och bödel! Och jag som emottog de hjälpmedel, som den skandalskrifvaren genom tidningspuffar skaffade mig, då min man dog.

— O, jag kan gräma mig till döds, när jag tänker på allt ... Om vi skulle glänta en smula på dörren?

— Är du tokig? Jag kommer att flytta ur huset redan i afton ... Att tänka sig bo under samma tak som liket af en sådan brottsling!

— Jag flyttar också ... Kanske han går igen ... hu!

— Huhuhu! Inga lakan för fönstren!

Jag hörde ett frasande af klädningar uppför trappan. En stund derefter gingo damerna klädda i hatt och rodnad ut i staden.

Jag började åter bli vid godt humör; men det skulle tyvärr inte vara länge. Jag läste dörren och satte mig vid skrifbordet, men nödgades strax stiga upp från stolen med en ed på mina läppar — detta ehuru jag dagen förut skrivit en ljungande artikel i edsfrågan angående edens banlysning.

I stolsitsen hade min nya städerska uppställt en spetsgård af gamla stålpenor. Hon hade alltså varit lydig och icke *lagt dem på bordet* — kunde därför inte klandras. Bordet var befriadt från papper.

Endast bläckhuset stod qvar liksom en stum sorgens symbol.

Det torde anmärkas, att vi voro i den månaden, då alla människor, som tro på fadren, sonen och den heliga anda, gå i mars under loppet af trettioen dagar, och jag var som vanligt denna tid på året sysselsatt med bokslut.

Alla mina qvitterade och betalade räkningar till ett belopp af många tusen kr., manuskript för hvilka jag erlagt höga honoraria, fortsättningen på följetongen, cirka tio tryckark — ett original af mig sjelf — allt detta var borta.

Då jag börjat leta efter dessa aktstycken i rummets alla vinklar och vrår kom jag att kasta ögat ut genom fönstret och varseblef då till min häpnad, att en pojke på husknuten midt emot klistrade upp en affisch, tryckt på kollegans på platsen tryckeri.

Jag läste:

Telegram.

I natt vid ett-tiden afled redaktören af vår konkurrerande platstidning, hr Thord Helsing. Man

tror, att ett sjelfmord på grund af någon större balans här föreligger. En detaljerad utredning af den sorgliga händelsen skall i nästa nummer af vår tidning offentliggöras.

Red. af Småstads Tidning.

Jag började bli orolig, jag nöp mig i näsan och luggade mig bakom örat för att erfara, om jag verkligen letde.

En folkhop hade samlat sig utanför min bostad. Myndigheterna bröto upp dörren till mitt rum, innan jag hann förekomma dem. Allmänna åklagaren, stadsläkaren, en referent och min nya städerska inträdde.

Jag bockade mig förbindligast och sporde om anledningen till inbrottet.

— Hvar är liket af redaktör Thord Helsing?
-- frågade åklagaren, som var främling och ej kände mig.

Jag upplyste honom, att det var nog jag sjelf i egen person, som, enligt hans åsigt, stod lik — mig sjelf.

De tvenne herrarne bemötte mig med samma vördnad, som vederfares en vålnad i allmänhet. På gatan blef ett förfärligt tumult.

Min städerska tog saken från en mera komisk sida, skrattade upproriskt och frågade mig hvad det skulle tjena till att vara död när man ändå lefver.

Jag anmärkte, att det ej var frågan om annat än återställandet af de papper, som försvunnit från skrifbordet.

— Herre Jesses! — utbrast hon — det stod ju i annonsen att jag skulle *Sätta mig in i* och studera *hans egenheter* — han kallade ju stålpenorna och padperen så? — och det har jag ärligt och pålitligt gjort; jag satte stålpenorna i ring i stolsittsen och satte mig i dem, som han befalde, och de andra egenheterna har jag studerat i två timmar men hellre då nya katekesen än sicket galematias — för, ser han, jag kan inte läsa skrifvet.

— Olyckliga! — Hvar har ni gjort med mina papper?

— Gu' i himmelen! Han sa ju, att jag skulle lägga dem i for'rummet*) och det gjorde jag. — Gå ögonblickligen efter dem! — Men ... men der gick en gö'gris som har ätit upp dem.

Det är onödigt beskrifva, hvilka olyckor drabbade mig sedan jag afskedat detta naiva odjur i människohamn.

Det var icke nog, att man sökte inbilla mig, att jag var död och att alla räkningar voro obetalta; jag blef åtalad för att ha sökt skrämja lifvet ur en mängd människor och bidragit till deras sinnens rubbade genom att uppträda som vålnad.

Jag vann visserligen rättegången; men det dröjde många år, innan jag kunde reparera mina affärer.

Man må därför inte undra på, att jag alltid med viss misstro lemnar sitt rum till städning åt en ny städerska.

*(Foderrummet.

NÄR JAG DISTRIBUTERADE »ETT GIF AKT».

Jag tillbringade vintern i den lilla staden W. och var en välkommen kontorsgäst hos redaktören af W—stads—Bladet. En afton berättade jag för honom ett samtal, som utspunnits emellan undertecknad och en gammal, god vän och skolkamrat, hvilken nyligen öfvergått till pietismens läror.

— Skrif ned det der samtalet, så skall jag trycka det åt dig — sade vänligt redaktören — du torde förtjena dig en hacka på brochyren, såvida du inte i dess ställe kommer på »sommarnöje» — eller blir hängd — tillade han leende och med en min som om han sett sin värsta fiende dingla i galgen. Jag tackade honom för välmeningen och inlemnade några dagar derefter ett manuskript, som bar titeln »*Ett gif akt med anledning af Strindbergska åtalet*». Det trycktes i femtusen exemplar, och en vacker dag fick jag besök af en stor klä'korg

på hufvudet af en bärare, I korgen hvilade upplagan. Och så började distribueringen — inom W — stad nemligen.

Jag sände 50 ex. på boklådan och resten till bokförlagsföreningen Svea, som skulle låta broschyren flyga ut öfver Skandinavien och Finland.

Följande dag kom redaktören upp till mig.

— Du får allt bereda dig på några månaders sommarnöje i vinterkylan — sade han allvarligt — Det lär vara fråga om att draga in upplagan och åtala dig. Jag talade nyss vid justitieombudsmannen här på platsen, och han var så ovetting han vågade, för att jag tryckt din brochyr. . . . Du skulle väl inte ha något emot att ge mig namnsedel på den — du vet, att jag är gift och har familj, då du deremot är ungtkarl? . . .

— Jag har beredt mig på det värsta — svarade jag. — Här har du namnsedeln, den skref jag redan i går.

Min vän redaktören hade knapt hunnit ut på gatan, förr än det knackade på dörren — jag vet inte om det är en känd sak, att man på knackningen kan bedöma en persons lynne, karaktär och samhällsställning. — Ifrågavarande knackning innebar tydligt: *Nu ska' du få på huden, och de' regeländå, fördömde skandalskrifvare!*

— Stig in!

En okänd inträdde med »Ett gif akt» i handen.

Han började utan att helsa, i det han höll min brochyr i en ställning som om han ville klyfva mitt hufvud med den

— Är det Thord Helsing? — frågade han och gjorde med brochyren ett primutum mot min lugg.

— Hvilkendera — boken eller jag? — frågade jag med den allvarliga höflichkeit, som utmärker gentlemannen, under det jag mätte främlingen med ögonen.

— Ni! — skrek han och gjorde en högstöt mot mitt hjerta.

— Jaså; ja, det är nog förhållandet — sade jag. ... Hvem har jag förmånen att köra ut ... — tillade jag med ögonen och reste mig.

— Hur kan man vara nog djerf att skrifva en dylik bok? Det är i hög grad oförsynt. Ni är en — hans ögon sade mig en hel hop artiga epiteter -- ni är vådlig för samhället ni. Ni har rifvit ner vår gamla religion och trampat den under fötterna i denna skrift. Det synes tydligt, att ni inte begriper bibeln. Åh, ni borde skämmas! ... Jag tänkte ha åtalat er; men har nu besinnat mig och ber er vara god och hålla till godo med denna tillrättavisning, ni förtjenar inte, ens herostratisk ryktbarhet. ... Men kom ihåg herre, att nästa gång, ni skrifver något dylikt, är ni såld ...

Han gjorde med boken en ters och en quart åt min hals, hvarefter han spottade ut sitt förakt och aflägsnade sig utan att helsa, och innan jag hann anmoda min stöfvare att följa honom ned på gatan för att der i mitt ställe fortsätta resonomanget.

Det knackade åter på dörren. Denna gång lät det som: Jag undrar, om den der kanaljen Thord Helsing bor här; man måste vara saktmodig och full af f—n som det anstår en herrans tjenare.

— Stig in!

En prest inträdde bugande.

— Är det herr Thord Helsing, jag har den ä ... hm? ... Han hostade ut meningen.

— Till er tjänst! — svarade jag.

— Jag mötte här utanför justitieombudsmannen, troligtvis har han varit här uppe och haft samma ärende som jag har — sade han och satte sig på den af mig anvisade stolen.

— Det vill med andra ord säga, ni ämnar vara hvad vulgära människor kalla *ovettig*. Då får jag vänligen upplysa er, att min smak ...

Han blef förvånad och sade, att något sådant inte borde komma i frågan gentlemän emellan. Jag lät honom hållas.

Han predikade en hel timme om — »det otillbörliga i att förkasta bibelns läror». Det var: »ord, ord, ord». Ingenting annat. Han frågade mig hvilka filosofer jag läst, och då han erfarit detta gick äfven han med den övertygelsen, att jag var en samhällsvådlig person, ty det var hvar och en som offentligen vågade kullkasta religionen ...

Den dagen fick jag ropa: Stig in! — väl tjugu gånger ... Hela det lilla samhället tycktes vara i uppror. Man ville offentligen stena mig. Den kristliga ligan hade arbetat ihop en samling af sina meningsfränder, som slog in mina fönster och hotade att rifva ner huset, såvida jag inte brände hela upplagan i deras åsyn.

Jag måste fly från staden.

Huruvida jag verkligen gjort mig förtjent af att utstå så mycket lidande, vet jag ej, men hvar

och en kan bli i tillfälle att öfvertyga sig derom genom att för en tjugufemöring i bokhandeln byta sig till. *Ett gif akt med anledning af Strindbergska åtalet af Thord Helsing».*

Det lär ännu finnas några få exemplar qvar af första upplagan.

NÄR REDAKTÖREN VAR BORTA.

»**T**idningsmannayrket är det mest bildande af alla yrken», utlät sig här om dagen en landsortskollega. Jag har blifvit mycket mera bildad, sedan jag läste uttrycket i fråga, och det vore meningen att nu strax visa alla verdens thomasnaturer, att min själ verkligen lagt på hullet, sedan hon inmundigat den der satsen.

Jag skall samtidigt söka bevisa, att vi här stå framför en sanning af den mest glänsande beskaffenhet — lika bländande som fröken Rustans uppträdande i Sölvesborgs gymnastiksal eller som solens i den nyförsilfrade boetten af ett spindelur.

Ingen, som inte slagit ihjel sina björnar, gjort konkurs eller begått någon ännu mera berömvärd handling skulle väl vilja hålla vad om sitt anseende som hederlig karl, att icke man har stora anspråk på tidningsmannen? Åtminstone nog skall

han dra i betänkande att göra det, sedan jag berättat hvad min tidningsmästare yttrade första dagen jag var i lära; ty han hade vunnit svenska akademimens pris tre gånger och var ohjelpligt förtappad — i skolmästarredaktörernas ögon.

Han sade:

Allmänheten har stora anspråk på en tidningsman, och den som väljer den banan är lika modig som lejonjägaren Julius Gerard (jag anmärkte, att jag dödat två tigrar). Gerard är visserligen — fortfor han — endast ett fantasifoster, men tidningsmannen har gjort honom till världens förnämste lejonjägare — vare detta sagdt endast i förbigående. En verklig rutinerad tidningsman måste kunna utslunga en sanning lika oförfärdt och med samma säkerhet som en diplomat bevisar att svart är hvitt; han måste förstå att dölja den största osanning lika skickligt som en ung flicka sin inklination. Han måste vara vän med alla äfven med sina största ovänner. Han måste kunna recensera den uslast uppförda teaterpjäs, så att både publiken och aktörerna jubla. Hvimlar tidningen af korrekturfel, och prenumeranterna förebrå honom därför, skyller han fräckt på sättaren. Insända poem skall han införa både med och utan reservation. Han måste kunna försvara sig mot minst tvenne schåare i stöten, och som hvardera blifvit aflönade med fem kronor för att ge honom smörj. Han bör vara så pass människokännare, att han kan se om en annonsör, som ber att få betala annonsen efter införandet, verkligen ämnar betala den. Hvarje fråga, som han inte har den minsta hum

om, måste han behandla på ett om den gedignaste sakkännedom vittnande sätt. För att «få upp» prenumerationssiffran får han inte sky några medel. Han måste vara liberal, ty det är tidens lösen. Han måste kunna träffa allas smak, vara brutal och samtidigt föra ett städadt språk.

Med dessa lärdomar började jag min tidningsmannabana. Redaktören måste resa bort och jag anförtroddes att på egen hand redigera tidningen. Jag litade på min literära förmåga och var öfvertygad, att jag skulle bli omtyckt, om jag punktligt stälde mig den snillrike och praktiske redaktörens råd till efterrättelse.

Innan första numret jag redigerade af tidningen lades i pressen, fick jag kännedom om ett sjelfmordsförsök. En ung flicka hade till följd af obesvarad kärlek intagit gift. Jag beskref detaljeradt, hur allt tillgått. Jag utsatte äfven sanningsenligt hennes namn och namnet på den trolöse, som fick en rätt eftertrycklig skrapa. Knappt hade jag tryckt och kringsändt tidningen, förr än en äldre herre inträdde på byrån.

— Hvar är redaktören? — frågade han kort.

Jag upplyste, att redaktören var bortrest.

— Då är det ni, min herre, som skrifvit den här notisen? — sade han alldeles blek, under det ögonen likt tvenne glödheta bomber rigtades mot mig.

Jag försäkrade, att han inte kunde komma sanningen stort närmare.

— Hur kan man vara nog ... nog oförskämd att skrifva något dyligt? — röt han.

Jag kände mig obehagligt berörd, och frågade om min uppsats inte öfverensstämde med sanningen. Föröfrigt hade jag svårt att fatta hvad han egentligen hade att göra med saken.

— Hvad jag har att göra med saken, jag, den skändades far? Det skall ni snart få erfara. Hvad beträffar sanningsenligheten af er uppgift, så hör det inte hit. Ni bör veta, ni ohängde skandalskrifvare, att . . . att sanning är detsamma som skandal . . .

Han skälfde af raseri och kramade tidningen till en kula, med hvilken han enligt min åsigt ämnat bombardera mitt hufvud; men plötsligt besinnade han sig, stoppade kulan i bakfickan af bonjouren, spottade åt mig tre gånger för säkerhets skull och gick smällande dörren i lås efter sig liksom förargadt bättre folk brukar göra.

Den förtörnade gentlemannen var den lilla stadens förnämste man och slägt med samhällets noblare familjer. Hela slägtkedjan omslöt mig snart med en ilska, som jagade bort mitt goda humör. Det var slut på kvartalet. Tidningen miste 100 prenumeranter — i staden; men fick i dess ställe lika många på landet. Något tryckfrihetsåtal hördes ej af.

Ett ambulatoriskt cirkussällskap, af det slaget som kommer med stora förhoppningar, pudelhundar och *en* björn, men lemnar många af det sistnämnda slaget efter sig, hade belägrat staden. Direktören bad så vackert om en puff och jag skref:

Cirkus Carapsiano, verdens mest egendomligt stortade cirkussällskap, bestående af 50 personer (det hade endast 5, en apa inberäknad, men jag tänkte: nollan får

stå för sättarens räkning) uppträder inom kort här i staden med en serie föreställningar. Sällskapets utmärkta hästar väcka öfverallt alla sportsmäns förtjusning; också har denna cirkus, öfverallt der den etablerat sig, blifvit nästan nedtrampad af besökande. Den förtjusande primadonnan kommer folk att alltid slåss om biljetterna.

Karlen fick fullt hus; men den som blef snopen, det var publiken.

Det första numret presenterade en apa, som red på en hund. Det blef allmän munterhet. Der-efter kom björnen in och dansade. Glåpord började hagla; man ropade på hästarne och primadonnan. Man stampade, svor och väsnades ohyggligt på ståplatserna. Jag kände mig litet modfald. Efter förnyade stampningar kom primadonnan — direktörens fru, en gammal ful, mager guama med mustacher — in på arenan. Hon kastade en slängkyss åt publiken, gjorde en afsigkommen piruett, och upplyste att sällskapets häst hade fått spatten, men hon skulle sjelf vara häst och apan ryttare.

Nu bröt det löst. Man lemnade sina platser och återfordrade pengarne. Man slogs verkligen om biljetterna, som jag hade förespått, men med något olika känslor. Man trampade också nästan ned eller rättare man ref ned tältet. Jag hörde mitt namn nämnas med de vederstyggligaste tillmälen. Jag var en bedragare, en förfalskare, en tjuf, det var höjden af fräckhet att narra folk på det der viset . . .

Man borde mörda mig. — Hvar bor han? — Ned med honom! — skreks i korus. Jag skyndade mig hem, läste mig in i tryckerit och kröp under

snällpressen, beväpnad med två af de största vinkelhakarne en korrekturborste och en ålspets.

Knapt hade jag hunnit gömma mig, förr än jag utanför dörren hörde ett förfärligt brummande och skällande. Dörren sprängdes, publiken och hela cirkuspersonalen inrusade. Den förra aflägsnade sig dock af medlidande — eller kanske af rädsla för att bli offentligt tillrättavisad. Cirkushundarne nosade i dess stället strax reda på mig. Men jag affärdade dem med mina vinkelhakar. Direktören var ursinnig och gjorde med en knif flera mordförsök på min person, men jag parerade lyckligt utfallen med korrekturborsten, under det jag samtidigt gaf hundarne nyp med vinkelhakarne.

Jag kunde ej öfvertyga honom att puffen var skrifven af pur välmening. Jag trodde förgäfvat att en cirkus hade hästar och ryttare. Slutligen fick jag en god idé; jag ropade på polis, och då försvann plötsligt sällskapet.

I nästföljande nummer — jag var ännu mycket uppskakad efter striden — hade jag skrifvit en notis, men glömt läsa korrektur, äfven i revideret hade jag hoppat öfver den, och nu stod der i tidningen, sedan den utdelats:

Olycksfall (olycksfall) Ett (En) familjekar (far) råkade för någon tid sedan få en flicka (sticka) i sin hund (hand), Ehuru fåret (såret) hvarje timme laddades (baddades) med hafregrynsgröt har dock den räckars (stackars) mannen nu skratat (skattat) åt förgängelsen. Hustrun, som från satan (gatan) der hon stod, erhöll den sista Sölvesborgs-posten (sorgliga jobbsposten) föll strax i fansmagt (vanmagt) och måste med hutlös (medvetlös) flax (strax) bäras in i ett krus (hus). Mannens namn är Gröna lund

(Grönlund) gesäll hos hattmakare (hattmakare) Röferg (Röberg).

Följden af denna märkvärdiga notis' införande i tidningen blef ett tryckfrihetsåtal. Jag fick skriftligen glädja utgifvaren med en förlust af 500 kronor. Man ville ej förstå, att det var korrekturfelen, som vanstälde notisens innehåll.

En tid derefter skulle jag, ur den störtsjö poem, som influtit på en vecka, välja ett lämpligt sådant — det var i April månad; vår herre redigerade naturens blad.

Jag fick fatt i ett poem som handlade om Amor och Psyke. Det galnaste i högen. Amor skulle vara våren och Psyke människan. Jag reserverade mig på så sätt, att stycket infördes såsom ett bevis på till hvilken höjd af vansinne människan förmår uppstylda sina arma själsförmögenheter.

Jag tillade spydigt, att förf. var en okänd storhet.

På aftonen efter tidningens utgifvande blef jag under en promenad längs kajen öfverfallen af tvenne hamnbusar . . .

— Hvad viljen I go' vänner? — sporde jag. — Och med hvilka personer har jag den äran att sammanträffa?

— Jag heter Amor — sade den ena trasvargen finurligt — och vi ska klå dig.

— Och jag heter »Pysche» — sade den andre illparigt — och vi ska blöta dig.

— Och ni vill då, att jag skall förskottera er — tio kronor för besväret? — Det var så meningen.

Jag slapp ifrån affären helskinnad. Men ännu var ej måttet rågad.

En dag kom upp på kontoret en korpulent herre. Han plirade försmädligt på min lorgnett och lade fram en väldig annons.

— Jag betalar sedan — sade han.

Jag tog all min människokänedom in under ögonlocken och ritade stora frågetecken öfver hans ansigte med den.

— Nej, min herre, den gubben går inte — sade jag lika försmädligt som han plirade.

Han blef allvarsam, tog tigande sin annons och gick. Han kom aldrig igen.

Jag fick sedan höra, att mannen i fråga varit vår förnämsta annonskund.

Jag såg nu, att det barkade åt skogen, om inte redaktören snart kom hem. Jag ansåg mig skyldig reparera den sista förlusten genom att söka höja prenumerationssiffran. Jag lät i min förtviflan tidningen byta om färg i hvartannat nummer. Folk började betrakta mig med vänliga och som jag tyckte, medlidsamma, och damerna med ömma blickar. Detta gaf mig anledning tro, att jag nu seglat in i det rätta fiskvattnet. Jag gjorde det ena numret stockkonservativt och det andra ultraradikalt, detta med en konsekvens, som var i sanning prisvärd.

Upplagan fördubblades.

Blickarne började bli allt mer medlidsamma. Man t. o. m. vände sig om på gatan, der jag gick, och betraktade mig liksom man betraktar en ryktbar person. Jag började bli egenkär. En dag kom

läkaren upp till mig på byrån. Han sporde, om redaktören inte snart väntades. Jag svarade, att jag väntade honom om en månad. Han frågade vidare, om redaktören fick tidningen sig tillskickad. Ehuru jag fann denna fråga något närgången, svarade jag dock lugnt, att han erhöll tidningen — det vill säga med undantag af de nummer, i hvilka jag hade dabbat mig, men detta sade jag till mig sjelf mycket sakta.

Läkaren bad att få undersöka mina ögon — af intresse för vetenskapen. De hade en sådan egenomlig glans . . .

Nu fattade jag slutligen hur det hängde samman. Jag upplyste doktorn, att jag önskade vara ensam. Jag uttalade denna fras med värdighet. Men han svarade med att blåsa i en hvisselpipa.

Ett par karlar grepo mig. Jag försvarade mig förtvifladt men förgäfvets. Man förde mig till sjukhuset.

Jag borde vara lugn — och tacksam. Jag hade hjernfeber . . . Magister Bokmal kunde redigera tidningen, tills jag blef frisk.

Man hade telegraferat efter redaktören, som snart kom hem och nu sjelf öfvertog redigerandet af tidningen.

Samma dag redaktören anlände blef jag utskrifven från sjukhuset — alldeles frisk.

Under denna utmärkta mans ledning blef jag slutligen hvad jag är. Han uppskattade fullkomligt mina energiska försök att höja tidningen, ehuru han medgaf att jag ibland väl strikt följt hans föreskrifter.

De 500 kronorna, som han fått böta, nämdes aldrig.

Nog måste ni nu medgifva, mitt herrskap, att tidningsmannayrket är »det mest bildande af alla yrken». Och nog har allmänheten bra stora anspråk på en stackars tidningsman; som bland andra oskattbara förmåner får betrakta orättvisa och ovetta såsom höjden af tillmötesgående, under det prenumeranterna af honom fordra rättvisa och en rik fond af vett i gengäld.

"ETT SAMHÄLLETS OLYCKSBARN".

Bär om dagen interviewade jag en främling, som gästade staden. Han var medlem af I. O. G. T. och ännu »oförderfvad» vid tjugu års ålder. Den unge mannen omtalade bland annat, hur det kom sig, att han ingått i nämnda orden, och han öfvertygade mig samtidigt om hvad jag länge trott, nemligen att goodtemplarorden är, på vår af både lefvande och döda ordnar så vanställda planet, den enda lefvande orden, som fortfarande har en och annan af sina respektive skrufvar i behåll. Det var så anmärkningsvärdt hvad han yttrade, att jag lät min förste sekreterare i literära värt stenografera hans berättelse som härmed återgifves i tryck.

Han yttrade:

Jag har allt ifrån min spädaste barndom hyst afsky för starka drycker men också en lika afgjord fallenhet för matematik. Min lärare i matematik,

och, som dessutom var professor i nämnda vetenskap, för öfrigt goodtemplare, blåbandist och nykterhetstalare, hade, rörd af min noggranna återhållsamhet, med tillhjälp af den sferiska trigonometriens kroklinier räknat ut, att jag en vacker dag skulle bli goodtemplare. Detta sade han mig i en olycklig stund.

Jag förstod mycket väl piken, och att han på detta sätt ville försöka att göra mig vänligare stämd mot goodtemplarorden, för hvars hemlighetsmakeri jag ej hade synnerligt förtroende den tiden.

Jag svarade honom, att jag i det närvarande var sysselsatt med lösningen af ett svårt problem, och så snart jag löst det, men inte förr, ämnade jag, genom att gå in i orden, visa, att han räknat rätt. Jag tillade, att det skulle glädja mig mycket, om professorn ville hjälpa mig med lösningen

— Det skall snart vara expedieradt — svarade han med ifver. — Låt mig höra, hur det lyder. Du skall redan i afton bli en af våra.

Jag framstälde mitt problem:

En ung man har, genom att uppfinna ett perpetuum mobile, lyckats bli lika gammal som sin då lefvande fader, hvilken på denna märkliga dag i ungdomlig förtjusning proponerade brorskål med sonen, hvilken samma dag på nordlig lat. och östlig long. fann de vises sten i samma ögonblick solens undre rand mättes öfver norra horisonten lika många grader i höjd som Smithens tiodubbla i styrka tjugufyra timmar efter tillverkarens död.

Frågas: Hvilket namn den unge mannen hade; hur gammal han var; hur många flammor han hade

haft och deras namn; hur mycket han depenserade om året för cigarrer och punsch; vidare hur han uppfann och konstruerade sin maskin; hvarför han genom sin uppfinning blef lika gammal som fadern; hvad som föranledde denne att lägga bort titlarne med sonen; när och hvar stenen fans och hur mycket han vägde enligt det nya vigtsystemet; solens höjd öfver horisonten; när Smithen dör; — samt slutligen hvilket inflytande en sådan händelse kommer att ha på sexuel hygien och bankfrågan i det land der stenen fans.

Professorn klådde sig bak örat men försäkrade mig ändå, att han nog skulle lösa den »rätt kinkiga uppsatsen».

Han räknade snart ihjel sig på problemet, och världen fick ett snille mindre; men jag fortfor med min återhållsamhet på samma gång jag föraktade hvarje menniska, som inte kunde afhålla sig från förtärande af spirituosa utan att inskrifva sig i den, enligt min då hysta åsigt förhatliga I. O. G. T.

Efter mitt lyckade mordförsök på professorn blef jag bekant med dennes äldre broder, som var hätsk antigoodtemplare. Istället för att anklaga mig för mord blef han min synnerliga vän och välgörare som mot min vilja tog hand om mig, »derför att jag var en sådan förhoppningsfull ung man», kanske också därför att »kontrasten lägger grunden till vänskapen». Hvad som han hos mig mest beundrade var den glöd, med hvilken jag kunde hålla tal mot dryckenskapen och ändå samtidigt håna goodtemplarne. Något mera stilfullt hade han ej hört. Ingen bana var god nog, ingen

plats präktig nog åt mig. Min välgörare var ett original, rik och drack i smyg som en svamp. Hans specialitet var att umgås med nyktra menniskor.

Jag var femton år och hade inte inom mina läppar samlat ens femton droppar sprit, eller malt-drycker men deremot stora kunskaper. Gammalt folk med reflektionsförmåga och medborgerligt förtroende började betrakta mig med blickar af förvåning. Flickorna sneglade på mig. Unge män, som skrefvo vers och utan åtskillnad läste upp dessa för alla de träffade, både för dem som inte gjort en mask förnär som för verkligen straffvärda menniskor, tills de inte fingo någon annan åhörare än procentmakargubben i månen, sådana unge män blefvo för min skull döds kandidater af afundsjuka.

Jag sade en dag till min välgörare.

— Det grämer mig att nödgas vara fattig och behöfva äta andras bröd. Jag måste ge mig af ut i verlden för att skaffa mig förtjenst.

— Kommer inte i frågan — svarade han — ni är för intelligent att arbeta. Vänta bara och fortsätt edra studier.

Jag gjorde så och blef student vid aderton års ålder. Nu sade min välgörare, att jag borde hvila efter arbetet och under tiden skulle man skaffa mig en utmärkt plats i en bank — »det var en inrättning för hederligt folk, som tagit student-examen, det».

Jag bet mig i läppen och började i smyg förbereda mig till min befattning genom att repetera alla de böcker jag läst och med hvars tillhjälp

jag skulle få en plats framför andra oexaminerade stackare, som bara kunde räkna och skriva och allt hvad som till bokföring hörde. Jag knogade följaktligen igenom Homeros, Virgilus och öfriga klassiska författare, som jag kunde ha nytta af, och på så sätt beredde jag mig för banktjänstgöringen, men inte för någon af Långholmarne, hvarken för den i Stockholms skärgård eller den vestliga, som på kartan liknar en geting; ty jag hade temligen klart för mig, att banken var en förberedande kurs för en af dessa Långholmar. Det bör inte förvåna någon, att jag med en viss beklämhet gick och väntade på min utnämning.

Ryktet om min nykterhet hade emellertid spridit sig vidt omkring, och jag ansågs, enligt hvad min välgörare försäkrade mig, för en exemplarisk, ung man. Ännu hade jag inte varit mycket ute bland människor och hade följaktligen ej haft tillfälle öfvertyga mig om rättigheten af nans påstående. Nu, då jag blifvit anmodad att förströ mig, försökte jag att uppylla min välgörares önskan så godt jag kunde. Jag kom att besöka ett af stadens utvårdshus rätt ofta, emedan det var beläget i en vacker park. Här begärde jag alltid kallvatten med saft för att förfriska mig med och mjölk till maten, när jag spisade. I början serverade stället unga, vackra Hebe mig min saft, som kostade 50 öre glaset, med en grimace, som inte kostade någonting, och frågade, om jag behagade mera vatten, detta ehuru hon framsatt en tillbringare, som höll en kanna. Man visste nemligen, att jag inte var goodtemplare. En följande dag blef vatten-

ransonen ännu större och saften ännu dåligare, tredje dagen fick jag ett ämbar vatten, en skopa och en stor mugg, och slutligen hyrde kallarmästaren, förmodligen i afsigt att reta mig, tvenne karlar, som, hvarje gång jag begärde saft och friskt källvatten, kommo kånkande med en stor så vatten, under det Hebe trippade efteråt med ett spetsglas saft i handen och ett ironiskt leende på läpparne. Men jag höll ut på trots, ehuru det kostade min börs och mitt tålamod rätt mycket. Hon hade på senare tid stannat fyra fot ifrån bordet på motsatta sidan af den, vid hvilken jag satt, dragit åt sig klädningen och framräckt glaset på en bricka, sträckande sig fram så försigtigt som om det varit en bäck af saltsyra mellan henne och bordet. I sådana ögonblick hade det ironiska, leendet öfvergått till ett uttryck af rädsla.

I matsalen betedde man sig snart på samma sätt, när jag serverades mjölk.

Slutligen kom jag på en bjudning, och här märkte jag till min stora förvåning, att man höll sig på afstånd från min person och betraktade mig med rädsla somliga med fasa. När jag bjöd upp en ung flicka till dans, bjöd hon upp sin röst till ett anskri och ilade i moderns famn.

Jag blef fundersam och frågade min välgörare, som äfven var med på bjudningen, hvad orsaken till allt detta kunde vara. Den föräldaren svarade, att hvardagsmenniskorna ansågo sig icke värdiga att vidröra mig. Jag började känna mig högfärdig och tog på mig en min som om jag varit kejsare utan fruktan för nihilister. I ett gemak, hvilket

jag passerade med högburet hufvud, hörde jag bakom en gardin ett par flickor samtala, det var en mjuk och en sträf stämman. Jag stannade för att höra om inte det var mig de talade om. Min aning bedrog mig icke. Jag blef stolt öfver att vara föremål för så mycken uppmärksamhet.

— Skada på den stackars gossen att han blifvit så olycklig — sade den mjuka stämman.

— Lagom åt dem, de lättsinniga krabaterna, — genmålde den sträfva rösten. — Hvarför ska' de nödvändigt göra bekantskap med dåliga qvinnor?!

— Är sjukdomen verkligen obotlig?

— Så påstås det . . . Förresten hvem skulle vilja gifta sig med en karl, som förstört sin fysik?!

— Men kanske det är osanning alltsammans?

— Hvad du är enfaldig! . . . du kan vara lugn, att alla unga karlar som inte supat ha den der sjukdomen; det har mamma sagt. Återhållsamhet i förtärandet af starka drycker lär vara det enda möjliga att hindra sjukdomens utbrott

— Stackars gosse!

— Lagom åt den uslingen!

Jag hade hört nog och skyndade mig högst upprörd från balen.

Jag höll mig länge instängd på mitt rum och gick ut endast sent om qvällarne för att ej bli sedd. En kort tid derefter dog min välgörare och på dödsbädden bekände den gudlöse bacchihjelten, att han nu kunde dö lugnt, ty han hade hämnats sin broders död genom att uppmuntra mig till nykterhet, och derigenom gjort mig olycklig för tid och evighet. Derefter räckte han ut tungan åt mig och dog.

Jag fick plats i en bank, men herrar tjänstemän blefvo ej smickrade af kamratskapet. Jag vardt förtviflad och började då, ehuru det var motbjudande, att dricka för att reparera mina affärer; och jag öfverträffade snart mina kamrater. Nu trodde jag, att det skulle lyckas mig att öfvertyga mina vedersakare om origtigheten i deras förmodan! Men den gubben gick inte. Jag fick istället höra: »Det bryter snart ut; han förstör sig ju den olycklige varelsen!» Min förtviflan nådde sin höjd. Jag hade ju ännu ej kysst en qvinna. Jag miste min plats. Jag gick då till stadsläkaren och bad honom undersöka mig. Han villfor med nöje och ett visst intresse min begäran. Jag fick från den hedersmannen ett intyg, som sade, att jag var egare af den friskaste och sundaste kropp han någonsin undersökt.

Med läkareintyget stormade jag upp på redaktionsbyrån och ville i tidningen ha infördt aktstycket i fråga; men till mitt väl eller ve lyckades redaktören öfvertala mig att afstå från publicerandet af läkarattesten.

— Der ser ni faran af att inte förtära starka drycker i ungdomsåren — sade han, då jag för honom berättat min lefnadssaga. — Det finnes för er ingen annan utväg numera än att bli goodtemplare eller blåbandist.

Det var från detta ögonblick jag började anse goodtemplarismen såsom en nyttig orden, ty den skyddar en yngling, som har medfödd afsky för starka drycker, från förtalets Blar och oberäkneliga olyckor.

Jag blef goodtemplare och ansågs ej längre vara »ett samhällets olycksbarn», när jag bar ett blått band i knapphålet.

Nu betviflade folk inte längre, att jag *af öfvertygelse* idkade nykterhet.

ETT BESÖK I ETT DÅRHUS.

Det var cirka tre månader sedan en af mina vänner, Robert Johnes, blifvit intagen på »The home for lunaticks» i London. Orsaken till hans vansinne hade varit religionsgrubbel. Min föresats att besöka honom, innan jag lemnade England, satte jag en morgon i scen.

Jag lät presentera mig för anstaltens föreståndare mr Genner, en gammal gentleman, hvilken var nog tillmötesgående att visa mig omkring i den vidsträckta byggnaden, som var inredd liksom ett fängelse med celler, hvars golf och väggar voro stoppade med dynor, och der man genom en ruta på dörren var i tillfälle att betrakta de olycklige fångarne, som blifvit offer för sina fixa idéer.

Som besöket hufvudsakligen gälde min stackars olycklige vän, Johnes, förde mig mr Genner direkt in i en stor sal, der Robert, tillsammans med de af ett mera stilla vansinne lidande patienterna till ett antal af 150, vistades om dagarne.

Ett hemskt skådespel tedde sig här för mina blickar. På ett bord hade min stackars vän, Robert Johnes, ställt en stol på hvilken han själf tronade i egenskap af, som han högtidligt försäkrade oss, det högsta väsendet. Han igenkände mig ej. Det var yttersta dagen, lät han mig förstå, och nu var han i gång med att döma människorna för deras missgerningar.

Det uppskakande i denna beklagliga scen förlorade sin kraft i den mån vi omringades af dårarne, hvilka bestormade mig med frågor af den mest befängda art, och som det ej stod i menisklig magt att besvara, alldenstund de mestadels gälde, huru den och den personen befann sig och hvad han yttrade, då jag senast träffade honom, personer som dels aldrig lefvat, dels lefvat flera hundra år tillbaka, dels var det varelser i månen eller i Sirius frågan rörde.

En yppig, skön qvinna med utslaget hår, och som prydt sitt bildsköna hufvud med en papperskrona underrättade oss om, att hon var den verkliga *queen Victoria*, men blifvit bortröfvad af en prins, hvars återkomst från en jagtutflykt hon väntade. Hon frågade mig om någon af dårarne der ute i verlden ännu återfått förståndets bruk. Jag svarade henne, att ingen blifvit klok ännu. Det var hon som var den enda kloka i verlden, hon med den skumma, slocknade blicken; alla andra, äfven dem hon talade vid voro mer eller mindre vansinniga.

Högst upprörd lemnade jag salen och blef af mr Genner förd till den afdelningen af hemmet, hvarest cellerna voro belägna. Jag blickade nyfiken in i en af dem. Här satt en däre, iklädd tvångs-

tröja, nedhukad i ett hörn. De rödsprängda ögonen sköto ofta blixtar af en grymhet, som dock strax släcktes, och det uttryckslösa vansinnets prägel hvilade åter öfver den unge mannens ansigte. Nu utstötte han ett hest fräsande ljud och gjorde ett skutt mot något föremål, som han inbillade sig se i rummet. Med tänderna sökte han derefter sönderslita det inbillade offret för sin grymhet. Mr Genner berättade mig, att mannen inbillade sig vara en tiger. Han hade i Kalkutta varit manager i zoologiska trädgården och vid ett tillfälle, då en tiger råkat komma lös, hade han af rädsla mistat förståndets ljus.

I en annan cell, gick en äldre herre fram och åter och talade ett sjelfuppfunnet språk, som han utgaf för att vara franska, men som i sjelfva verket var det oegentligaste sammelsurium af oljud man kan tänka sig. Han trodde, att han var Napoleon I och att cellen var ön St Helena.

I en tredje cell stod en medelålders man i upprikt ställning med armarne utåtsträckta. Då och då lät han dem samtidigt med hufvudet beskrifva kurfvor likt vajande grenar. Han påstod sig vara det enda lefvande äppelträd i hela världen, och han gaf rätt eftertryckliga slag med grenarne (armarne) åt dem som komma honom för nära.

Vi framkommo nu till en cell, hvars dörr stod på glänt, alldenstud en af betjeningen, en riktig jette, var sysselsatt med att insätta mat till cellens innehafvare. Jag förvånade mig öfver den myckenhet bröd — det var ej mindre än 3 stora limpor — som karlen lemnade dåren.

— Denna myckenhet bröd räcker väl en hel vecka för patienten? — anmärkte jag vändande mig till mr Genner.

I samma ögonblick uppstod ett förskräckligt oväsen i en annan afdelning af institutet, och utan att egna mig en tanke ilade mr Genner och vaktkarlen bort, den senare slående halfdörren i lås efter sig.

Jag var innestängd med en dåre. En rätt kinkig belägenhet, tänkte jag; mitt öde beror nu på hvad mani han har. I samma ögonblick visade sig i dörren till cellen en herkulesgestalt hvars tänder voro vidunderligt utbildade. Han liknade mer en gorilla än en menniska. Han hade i handen den sista limpan af de tre, som vaktkarlen gifvit honom; ur denna högg han med ett rofdjurs glupskhet bitar, stora som ankägg, och hvilka slukades otuggade. Inom kortare tid än en minut var hela limpan på fem skålpund förtärd. Derefter kom han emot mig och helsade på ett sätt som stod fullkomligt i strid med det uppförande han nyss ådagalagt. Mycket artigt bad han mig vara välkommen; han uttryckte sin glädje öfver att jag godvilligt kommit hit, och i det han nöp mig i armarne och höfterna uttalade han stor belåtenhet öfver, att jag var ganska välfödd.

Rysande drog jag mig några steg tillbaka mot hvalfdörren; han fattade mig då i armen och drog mig med ett infernaliskt leende in i cellen.

— Förlåt, min herre, skulle ni inte vilja sitta ned? — sade han, jag skall berätta något, som torde intressera er.

Jag tog darrande af förskräckelse plats på britsen vid cellväggen.

— Ni vet ju hvad polyfag vill säga? — sporde han

Jag upplyste, att ordet öfversattes med *storätare*.

— Ah, mycket värre! — Det bör öfversättas med *kanibal*, — anmärkte han öfverlägset. — Det torde roa eder att höra hur jag blef polyfag.

Jag bad honom berätta allt som rörde denna händelse så omständligt som möjligt. Jag gjorde det i hopp om att mr Genner och vaktkarlen under tiden skulle återkomma och befria mig ur min föga afundsvärda belägenhet.

Han stälde sig då framför mig och berättade följande:

Jag var på den tiden landtbrukare i Wales och bevistade en gång en föreläsning af en landbruksdirektör. Han skulle lära oss landbrukare att göra *appetitost*.

Och vore meningen att göra en stor profost och sända den till osttäfvingsexpositionen i Holland nästa år; osten skulle vara så stor som en vanlig »hästvandring» till ett tröskverk. Han medförde några prof på sin *appetitost* liknande korkar. Intet ondt anande smakade jag på en bit. Appetiten ökades, och jag kunde ej hålla mig från att afbryta talaren och be honom om ännu en bit. Synbarligen smickrad dukade han upp hela sitt förråd på bordet. Jag grep en bit och konsumerade den med otrolig hastighet; derpå en och så en tredje o. s. v. Innan kort hade jag uppätit alla ostprofverna, och ingen annan hade ens fått smaka en atom af den

förträffliga osten. Allas blickar rigtades på mig med komisk undran. Jag förstod, att jag begått en dumhet eller åtminstone något ditåt. Jag gjorde ett förtvifladt försök att beherrska mig, men det half ej; jag måste ha mer, ty appetiten ökades med hvarje flyende sekund. Jag led outsägliga qual, och när föredraget var slut, rusade jag ut på gården efter att i förbifarten i köket ha inmundigat ett par hundra gamla korkar och en middag, som var ämnad för trettio personer. I gräset på gårdsplanen slingrade sig en huggorm. Jag slukade honom ögonblickligen.

Bakom uthuset slagade man en ox. Jag kände lukten af blod och kött. Det var tydligt att lukten stärkts i mån af appetitens increasation. Jag ilade, rytande som ett lejon, bort till slagstället. Vid min ankomst flydde slagtarne med fasa målad i hvarje anletsdrag liksom folket inne på gården redan gjort. då jag närmat mig någon af dem. Jag grep mig an med oxen och skulle troligtvis ej ha lemnat en bit kvar, om ej hela huspersonalen, med »landtbruksdirektören» i teten, alla beväpnade med knölpåkar och andra ännu mera mördande tillhyggen, nu utan pardon kört mig bort. Jag jagade i brist på annat, en stund gårdshönsen, men nödgades slutligen, när några välmenta revolverkolor började hvina kring mina öron, ge mig i väg från gården.

Drifven af en appetit, som det tycktes vara en omöjlighet att tillfredsställa, rusade jag på måfå bortåt vägen, hvilken jag efterhand rensade från kiselstenar, som med lätthet försvunno genom min strupe.

Vid ett hus i en skogsdunge fick jag syn på en katt. Redan höll jag djuret lefvande i svansen och tassarne och ämnade sönderslita det med tänderna, då en skepnad i randig kjortel lik en furie for öfver mig och med en eldtång bearbetade mig till den grad, att jag nödgades släppa mitt rof och ta till harvärjan.

Jag uppnådde staden och mitt hem.

Min hustru, hvilken jag alltid hållit af, och som på skämt plägat säga, att jag som fästman af pur kärlek kunnat äta upp henne, men nu ångrade att jag ej då gjorde det, var nära att få plikta för detta sitt yttrande. Lyckligtvis ropade hon på hjälp. Jag blef öfvermannad och förd till polisvaktkontoret. Här öfverlades länge och väl, huruvida jag borde betraktas såsom klok och fångslas; hospitalets läkare borde i alla hänseenden efterskickas, och man gjorde så. Ett dylikt brott, »kannibalism», att vilja äta upp sin egen hustru, var en sak, som sannerligen tålde att dryftas, menade borgmästaren. — Fängelset eller hospitalet — se der hvad man hade att välja på.

Jag satt tyst och lyssnade till polisens resone-mang, samtidigt kastande giriga blickar på borgmästarens lilla favoritmops. Vid ett tillfälle, när alla gingo ut i rummet intill för att kanthugga mitt öde, kastade jag mig öfver hunden, och innan någon hann ila till favoritens hjälp fans intet annat af djuret kvar än skelettet.

En polisbetjent, som egde öppet sinne för det komiska, kunde härvidlag ej hålla sig för skratt; han miste sin befattning.

Jag deremot öfveröstes med tillmälen och ikläd-
des tvångströja

Under tiden hade lasarettsläkaren, en af mina
gamla skolkamrater och vänner, anländt.

Jag berättade för honom, så godt jag kunde,
anledningen till min iråkade, olyckliga passion.
Han tröstade mig med att jag öfverträffade franske
polyfogen *Tarare*, som dog 1799 af suppuration i
underlivets inelivor, men vetenskapen hade sedan
dess gått framåt med jettesteg, och det vore en
möjlighet att bota mig. Vidare påstod han, vän-
dande sig till borgmästaren, att mitt brott inga-
lunda hörde under den criminala afdelningen utan
vore endast beroende af en sjukdom. Han gaf order,
att jag skulle afföras till hospitalet »Home for lu-
natics» för att undergå medicinsk behandling.

Borgmästaren ville dock icke gerna ge med
sig; mopsens skelett ropade om hämd». Han gjor-
de allt möjligt för att få mig i cell. Bland annat
stälde han ett barns hastiga försvinnande i sam-
manhang med min appetit, men han måste ge tapt.
Jag fördes hit till hospitalet, der jag länge varit
ett föremål för fasa, under det läkaren förgäfves
uppbjudit all sin skicklighet att bota mig. Och
nu, min unge vän, måste jag döda och uppäta eder.
Ni har nu alltför länge satt min appetit på prof.
Har ni något att anförtro mig innan ni dör.

— Jag skulle vilja tala vid mr Genner några
ord, innan jag uppätes — svarade jag lugnt och
kastade på min bödel en genomträngande blick.

Han hänskrattade, uppgaf ett tjut och kastade
mig likt en vante mot golfvet.

— När mr Genner talar med er, så blir det ert skelett, han vänder sig till, unge man — utbrast odjuret och började slita af mig kläderna

Jag sökte försvara mig och tilldelade honom flera slag i hufvudet, jag bad om förskoning men han var oemottaglig för såväl våld som böner. Redan satte han sina tänder mot min strupe och jag skulle om några ögonblick ej längre ha varit bland de lefvandes antal, hade ej min bödel nu träffats i hufvudet af ett slag från en mankiller och som sträckte honom medvetlös till golfvet.

Det var mr Genner, som utdelat slaget.

Några dårar hade öfverfallit och sökt döda en annan. Mr Genner och vaktkarlen hade då rusat till den öfverfallnes hjälp och rent af glömt, att jag befann mig i sällskap med dårhusets fasa, den gräslige polyfogen, odjuret O'Brill.

Sedan denna skräckscen har jag hyst en viss afsmak för att besöka dylika inrättningar — och att äta appetitost.

HUR REAKTIONÄRA PETITIONER TILLVERKAS.

Fag drömde en natt, att madam Bernadotte, hade på förekommande anledning genomgått en boltziansk smörjkur. Somliga trodde, att det skett för att slippa resa utomlands och der undergå massage, andra deremot hade klart för sig, att afsigten legat i maskopi med en blygsam böjelse att genom dylikt förfarande kunna stiga i aktning inför sig sjelf, sin familj och det svenska folket; men bevekelsegrunden var af helt annan materia. Madam Bernadotte, som länge insett, att tiden var ond, att den, och vi med den, gingo vår undergång till mötes, hade, med anledning af detta sorgliga sakförhållande, kallat sina förnämsta själsfränder till ett möte, vid hvilket tillfälle lämpliga reaktionära petitioner skulle tillverkas, och hvilkas uppgift det skulle vara att stäfja det onda. För att erhålla en lämplig fond af gudomlig ingifvelse själstyrka och friskhet i förståndet i och för diskus-

sionen vid detta märkliga möte hade madame Bernadotte låtit Boltzius smörja sin lekamen. Till mötet voro kallade: Lille Karl David af Versgren, store biktfadren Beskus, ett ombud för officerarne i Karlskrona, fru Mejertratt, fru Jutse, skalden Tamtam, nykterdansaren Codal, ynglingen Håhå, ansvaringen för Sedlighetstrumpeten, majoren i förstörelsearmén, och komminister Träbock från Magerlunda.

Den store guds mannen, blifvande friherren och riddaren af strumpebandsorden, nordstjernan och hederslegionens storkors, välloflige sattygsutdrifvaren, sko- och underverksmakaren, helbregdagöraren, arm- och benafbrytaren Boltzius, avslutade i dag den sista smörjelsen med fläskflott på personen i fråga. Boltzius stod i detta ögonblick och tor-kade sina framfötter påmadam Bernadottes mantilj.

— Hvad tar ni er till, min käre Boltzius? — utropade madam Bernadotte.

— Den häringa kapprocken kan fälla behöfva lite helgelse han ässå. Ja' ska si deg, du herrens smorda, att om du härefter snuddar förbi en krymping, när du har den deringa kapprocken på deg, så blir han helbregda på eviga minuten.

— Tack, tack, min guddomlige vän! Befall nu kammarfröken att komma in och kläda mig...

Skulle inte jag kunna...

— Det passar inte, min käre Boltzius, gå ut i cessionslokalen och säg mina vänner, att jag snart skall infinna mig.

Boltzius gick och uträttade ärendet. En stund derefter inträdde madam Bernadotte i petitionverkstaden.

Hon utnämndes enhälligt till ordförande. Till protokollförare valdes skrifkunnige prestmannen Träbock.

— Mätte nu bara smörjkuren ha gjort behörig verkan, så att inte mitt svaga förstånd förleder mig att säga några dumheter -- yttrade madam Bernadotte för sig sjelf, i det hon tog plats vid bordet.

— Jag har kallat er till ett möte -- fortfor hon -- jag har kallat er, mina kära vänner, för att, gud till ära och menskligheten till gagn tillverka nya, kraftfullt reaktionära masspetitioner, som skola totalt stäffa tidens ondska och ogudaktighet. Med sorg och smärta har jag erfarit, att vår sista, af vännen Boltzius helgade sedlighetspetition till h. m:t, den i djefvulens garn ännu insnärjde, ehuru den var underskrifven af tusentals troende och nedsänd till landsorten i en af Boltzius välsignad handduk, ändå ej gjort åsyftad verkan. Jag befarar nemligen, att vi gjort totalt fiasco, att vederbörande slagit döförat till... jag ville ha sagt, att h. m:t ej är nog nådig att hörsamma mina råd. Hvar och en af er mina troende vänner inser följaktligen -- att vi här måste gripa in med kraft och uppfinna medel, som kunna göra åsyftad verkan. Viljen I vara af den godheten att framlägga några förslag, mina älsklingar?

Lille Carl David af Versgren begärde ordet. Han reste sig, ordnade sina skaldelockar med venstra handen, under det han med den högra slog sig för sitt bröst. I det han betraktade sitt auditorium sade han på latin: Fan så blandadt sällskap det här; jag känner mig generad i högsta grad.

Lille Carl David af Versgren yttrade på svenska:

— Vårt land är litet; men vi böra tänka stort! Orsaken till detta sorgliga förhållande torde få sökas deri, att den gamla tiden är förbi, och att folket ej längre tror på hvarken gud eller monarkien, kanske äfven deruti, att Hasselroten nu skjuter smidigare skott än fordom. Vårt vänliga råd åt »Himmelska Vaktmästaren» att försvinna i gasform upptogs illa, och nu ser jag ingen annan råd, än att vi tillverka och ingå med en petition till h. mt konungen, att h. mt behagade taga i öfvervägande, huruvida det inte ansåges öfverens stämmande med klokheten att likt konung Jakula på Sandstensöarne utfärda en lag i hvilken stadgades, att hvarje medborgare som skattar till kronan, att hvarje svensk medborgare vid vite af förlust af medborgerligt förtroende befaldes att prenumerera på vårt reaktionära organ Sedlighetstrumpeten.

Under allmänt bifall och jubel antogs lille Carl David af Versgrens petitionsförslag. Ordföranden anmälde nu, att store biktfadren Beskus begärt ordet.

Store biktfadren Beskus yttrade:

— Då våra sträfvanden att stuka de realistiska ideerna hittills visat sig fruktlösa, anhåller jag, med gillande af den föregående talarens snillrika förslag att inför denna utvalda . . . hm! . . . församling, i hvilken det förnämsta af allt hvad snille heter inom landet är representeradt, få framlägga ett annat, visserligen mindre genialiskt, men dock enligt mina åsikter af nöden påkallat reaktionärt in

gripande. Jag anser, att qvinnan är den, som bör sätta en hämsko på de nya ideernas skadliga förverkligande, härmed har jag åsyttat, att vi böra i främsta rummet tänka på qvinnans uppfostran. Vi böra åter implanta medeltidens dygdiga tankar och böjelser i det unga feminina släktet; med ett ord, mina älskade vänner, det är min önskan, att vi till h. m:t konungeu insända en petition, som i all underdånighet påyrkar, att klosterväsendet åter införes i vårt arma, på branten af sin undergång stående land; att aktriser och aktörer landsförvisas eller brännas på bål, så vida de inte ställa sig förordningen till efterrättelse.

Äfven detta petitionsförslag antogs med jubel af mötet.

Ombudet från Karlskrona yttrade:

Det är en känd sak, att osedligheten inom hären och flottan är större än inom någon annan kår. Desse unge män, som genom sin tjenst äro dömda till celibat för lifvet, ha med dåliga exempel verkat mycket menligt på sedligheten inom landet. Efter mycket resonerande och moget öfvervägande ha vi beslutat att till detta mötes afgörande framställa, huruvida det inte vore en gudi behaglig gerning att i en petition till h. m:t konungen förorda, det h. m:t behagade i nåder motionera vid riksdagen om lämpligheten af att förvandla alla dessa unge män till — ennucker.

Knappt hade det sista ordet uttalats, förr än damerna framtogo sina näsdukar för att dölja att de icke rodnade. Herrarne hade all möda att hålla tårarne tillbaka. Man såg förlägen ut litet hvar

och plirade ironiskt på den öppenhjertige neptunisonen från Karlskrona, der han stod oomkullkastlig lik en af Egyptens pyramider.

— Punucker hva' ä de' för nåe? — frågade Boltzius.

En klingande skrattsalfva följde på frågan, hvarefter ordf., sedan munterheten lagt sig, med tillkämpadt allvar uppmanade Boltzius att efter sessionens slut söka att hos herrarne taga reda på saken.

Fru Meyertratt yttrade med sarkastisk min och en betydande blick på de manliga mötesmedlemmarne:

— Den petition jag föreslår är endast ett tillägg till den föregående talarens ypperliga förslag, nemligen att alla våra *qvinnofridslörare* också må undergå samma hårda öde.

Härvid beto herrarne sig i läppen och slogo ned ögonen för damernas triumferande blickar. Efter verkställd votering med slutna sedlar antogs med sju röster mot sex petitionsförslaget med fru Mejertratts tilläggsord.

Fru Jutse yttrade:

Det skulle glädja mig och alla unga flickor särdeles mycket, om en petition kunde tillställas h. mt konungen, att han täcktes genom sitt inflytande vid riksdagen genomdrifva, att alla män på gatan befaldes att bära skyggglappar af en alns längd, så att de inte blefve i stånd att snegla på och uttitta de damer, hvilka promenera på motsatta gångbanan, samt att alla damer beordrades att bära slängkappor och svart domino.

Detta petitionsförslag antogs utan votering.

Nykterdansaren Codal yttrade:

I nykterhetens intresse vågar jag föreslå, att vi verkade för att få stadfastad en förordning, hvilken lofvade hvarje medborgare, som blefve blåbandist eller goodtemplare att gratis få sitt porträtt med biografi infördt i Sedlighetstrumpeten jemte rättighet att efter behag förfalska vexlar samt tillåtelse att byta om hustrur efter godtycke och taga sina vänners samt arbeta endast fyra timmar på dagen. Detta skulle befördra nykterheten.

Efter verkställd votering antogs förslaget med en rösts pluralitet

Majoren i förstörelsearmén yttrade:

Jag anhåller ödmjukligen, att »stora halleluja» med puk- och tamburingsackompagnemang måtte få uppställas så nära som möjligt örhinnan på hvarje domare, som dömer arméns soldater till böter för ojud. Förslaget antogs.

Skalden Tamtam yttrade:

En petition jag föreslår,
Som uppå denna meter går:
O store kung i nåder hör
Ditt arma folk, som ber;
Att realismens afgrundskör
Må snarligt tystas ner
Af veka lyrans klang så ren,
Af skaldekungen af Virsén.

Med tårfyllda ögon och af rörelse darrande röst framstammades ett enstämmigt ja till detta snillrika petitionsförslag.

Ynglingen Håhå yttrade:

Då det i nåder blifvit förunnadt min obetydliga person den höga lyckan att få närvara vid

detta möte, i detta utsökt nobla sällskap, vågar jag framställa ett petitionsförslag, som ginge ut på att det blefve en lag, som straffade med höga böter hvar och en, som i tal eller skrift nämnde ett kungligt namn utan att aftaga hatten, detta skulle, enligt min åsigt, säkrare än något annat befordra sedligheten.

Petitionen antogs.

Ansvaringen för Sedlighetstrumpeten yttrade:

Jag föreslår en petition, som yrkade, att alla prester, hvilka uraktlåtit verka för Trumpetens spridning, och de äro legio, att de måtte i sedlighetens namn hotas med suspending men, om de hvar i sin stad skaffade tidningen åtminstone en prenumerant inom loppet af tolf månader, då skulle nåd gå för rätt.

Äfven denna petition blef antagen.

Komminister Träbock från Magerlunda yttrade:

Jag anser, att den förra talarens petitionsförslag är mycket praktiskt, jag har intet bättre; men vill upplysa, att det blefve omöjligt till alla dessa petitioner anskaffa underskrifter

Presterna strejka, och jag föreslår därför, att man från kyrkböckerna öfverflyttar namnen på listorna.

Sedan äfven detta praktiska förslag antagits och Boltzius läst välsignelsen öfver de små petitionsbarnen afslöts sammanträdet.

"DÅLIGA TIDER".

Det är nog »dåliga tider» äfven nu för tiden liksom förr i verlden, om man får tro hvad förståndigt folk påstår, och det får man väl lof att göra för att inte stöta sig med »massorna» — och utredningsmännen, som också måste lefva.

I dåliga tider får man komma öfverens med sig sjelf, att ord sådana som äkta, champagne, afbetalningar, *herrlighet* m. fl., ha en mycket tvetydig betydelse, och att det senare såsom epitet betraktadt med genetiven af tredje personen singularis framför sig är mindre användbart än ett tjufknep.

Vore jag en kyrkans man och kände till vårt »Besvärs- och Ekonomi-Utskotts utlåtande n:o 186 vid 1823 års riksdag» der det heter i § 7:

— — »under namn af herrlighet inbegripes vattenqvarnar och sågar, skog, brännorfsmossar, tång-, ler-, sand- och mergeltögter samt erkända fiskrika vattendrag» — — då skulle jag till ecklesiastikdepartementet inlägga en ansökan om, att det ordet ej längre borde få

ega en abstrakt betydelse, ej användas såsom epitet till kyrkans män.

I »goda tider», när guldets värde i världens ögon som det absoluta vetot i Björnsons, och en konkurs är lika uppfriskande för affärsmanen som en örfil för en skolgosse, hvilken somnat öfver fjärde budet i Doktor Märten Luthers lilla katekes, då måtte hin vara utredningsman vare sig i konkurser eller teologi.

Jag har mina vissa kännetecken att lita på, när de »dåliga tiderna» blifvit husvarma, och, jag tror på dem (tecknen nemligen) säkrare än de gamle trodde på augurierna, men kanske inte fullt så säkert som L. O. Smith på sin egen odödlighet. De utöfva ett lika mäktigt inflytande på menniskor, djur och förhållanden som åsynen af »den sista tian» på styfheten i den delen af en inkasserare, under hvilken man helst önskade foten applicerad, för att få honom (inkasseraren) fortare än vanligt transporterad utför trapporna.

Jag tror bestämdt, att det är ett säkert kännetecken på dåliga tider, när min klocka, med samma punktlighet som nutidens herrar afhålla sig från balsalongen och statskyrkan, får sådana påtagligt konservativa idéer, att hon drar sig en half timme åt det hållet tidningen »Sedlighetstrumpeten» gerna vill föra elakheterna i det »unga Sverige».

På vårsidan, när en monark börjar studera »moderat liberala» tidningar, och då vid genomläsandet af en artikel om konungadömet, lågar af harm och drar en suck, så att de i vinterdvala idealiserande flugorna qvickna till, gnugga sig i ögonen

och fråga hvarandra, om inte det var en aflägsen åskknall de hörde, då vet jag säkrare än utställaren af en protesterad vexel, att tiderna äro nästan lika dåliga och rasande som hufvudstadens nya, utdömda stenhus.

Jag har räknat ut, att de folkliga konkursernas antal temligen noggrant öfversstämma med de kungliga stjernfallens. När de senares antal stiger till en högre siffra än vanligt, då bör ni gå till er gäldenär och, i händelse han tror på ett lif efter detta, hota honom med djefvulen och hans anhang, i annat fall kan ni skrämja honom med protektionismen och välnaden af Sölvesborgs Allehanda, som ryktbarheten tagit lifvet af — gör det så framt han inte ögonblickligen betalar sin skuld.

Det glunkas om, att en portfölj skall vara en så högst eftersträfvansvärd egendom — jag åsyftar inte en portfölj af det slaget, som är packad med aktstycken, hvilka alla ha det förfärliga: »Elskade venn ock tiltenkta make» till motiv, inte heller menar jag en sådan, som är sprängfyld med »Skaldeförsök till honan», i den nya stilen, jag åsyftar en ministerportfölj med det moderna normalvärdet till lås. Jag är inte värre moraliskt förderfvad, än att jag vill råda alla, som eftersträfva ministerportföljer och inte utnöta sina krafter och goda egenskaper i bolagsidéernas kamp mot en annan mycket magrare kamp, som ännu bär namnet näringsfriheten, att innan de taga ut steget, noga studera linierna i Gladstones porträtt, som Gumælius visat för fem öre i »Allehanda för folket». Jag är öfvertygad, att det i »goda tider» aldrig

blir någon som helst slags kris, detta på grund deraf, att då äro förnuftiga människor så ifrigt sysselsatta med förfärdigandet af dåliga tider, att ingen tänker på någonting annat.

När man lyckats få tiden så pass fördertvad, att dåligheten kan afläsas på en graderad mjölkprovare, då komma kriserna liksom vargarne i Sibiriens snöökmar, och får man nu välja mellan att bli finansminister, köpman, dödsdömd eller abonnent på Sedlighetstrumpeten, så skulle jag råda till kaputering.

När en gentleman af högre societeten är mer än vanligt artig mot skraddaren och skomakaren, köper dyra hästar, låter måla sina vagnar och ler förbindligt, när det talas om »tidens strömningar», då har jag klart för mig, att de dåliga tiderna ej äro långt borta.

På embetsmännen göra de dåliga tiderna i allmänhet ett helt annat intryck; de förre gå ut ur nykterhets- och arbetsföreningar, uppfylla punktligt sina åligganden, få särdeles vårdad handstil, och uppvakta sina förmän i frack och hvit halsduk, om möjligt, minst en gång i veckan.

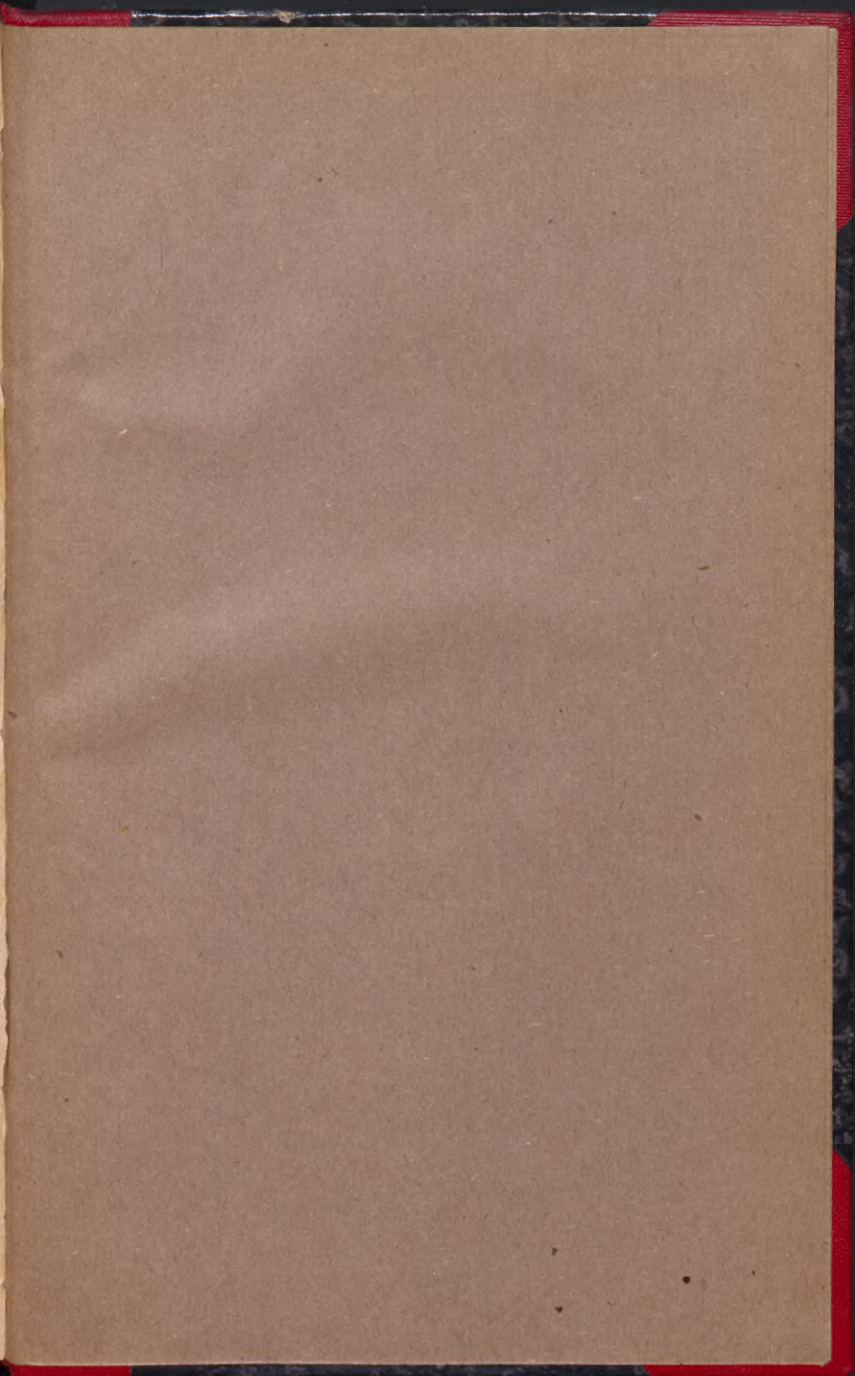
Om jag ser, att handtverksmästaren letar fram sina aflagda arbetskläder, tar på sig dem och sätter sig bland gesällerna, om bonden hjälper drängarne plöja, om arbetaren ger tusan strejka, och om tiggarna bli suspenderade istället för spenderade, då är det inte tu tal om att tiderna blifvit dåliga.

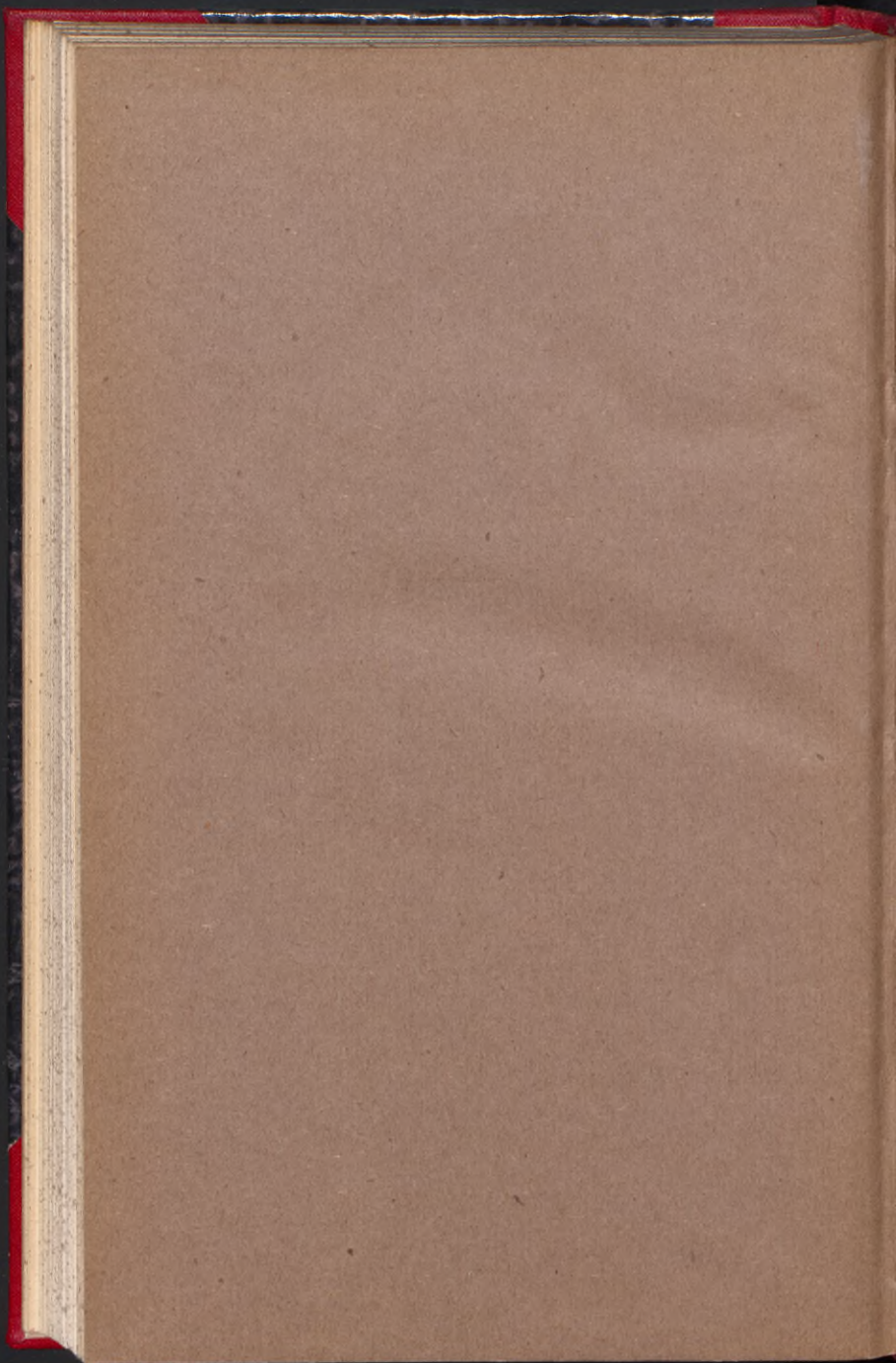
»De dåliga tiderna» äro ändå inte så oäfna, när man tänker rätt på saken — eller hur? De äro helt enkelt ingenting annat än för gamla. Derför skall en ny tid snart ta völdet.

— Det käns i luften — yttrade här om dagen
 en skald med fria åsigter — när något af politisk
 eller ekonomisk verkan och af allmänmenschligt in-
 tresse kommer att taga fart. Du kan tänka dig att
 jag en dag gick ut i skogen och sjöng en visa och
 eko gaf mig en mängd pikanta svar på följande sätt.

Jag sjunger:

Snart gamla tiden lägger ned sin spira.
 Eko: *Stäm din lira.*
 Hvad bär den unga ätling i sitt sköt?
 En — nö!
 Skall åt förtrycket han en dödsstöt sända?
 Kan hända!
 Kan undra hvad som blir hans kärnreplik?
 Republik!
 Hvart går då aristokrati'n och glansen?
 I svansen!
 Männ' kungen nå'nsin välj's till president?
 Ja, slikt har händt!
 Socialismen och dess fadda villa?
 Illa!
 Hur kommer det att ända detta groll?
 Med noll!
 Det blir väl slut på våra »stats-kalaser»
 Fraser!
 När nya tiden träder ur sitt tvång?
 En annan gång!
 Positivismen då och hela tutten?
 I putten!
 Och enighet emellan Pål och Per?
 Så der!
 Bland andra kammar'ns landtmannapartister?
 Sämjan brister!
 Men spetsar sig väl innan — världens slut?
 Liksom en strut!
 Männ' tro vi nu få mycket bättre tider?
 Hvad det lider!
 På Bismarcks panna står ej längre fred?
 Jag tror så med!
 Han rynkar brynen, genast frakten stiger?
 Bäst du tiger!
 Det skall jag göra; — du är trött — farväl!
 Det var då väl!

6000238960

Göteborgs universitetsbibliotek

